

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA GEOGRAFIE

Petr HOLEČEK

**EUROREGIONY NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY, RAKOUSKA
A SLOVINSKA A JEJICH PŘÍNOS PRO ROZVOJ POHRANIČÍ
A PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE**

EUROREGIONS IN THE CZECH REPUBLIC, AUSTRIA, SLOVENIA
AND THEIR CONTRIBUTION TO THE DEVELOPMENT OF BORDERLAND
AND CROSS-BORDER CO-OPERATION

Diplomová práce

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.

Olomouc 2008

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci vypracoval sám a že jsem uvedl veškerou
použité zdroje informací

Olomouc 29. 4. 2008

.....

Podpis

Vysoká škola: Univerzita Palackého

Katedra: Geografie

Fakulta: Přírodovědecká

Školní rok: 2006/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

pro

PETRA HOLEČKA

obor

1301R005 Geografie

Název diplomové práce:

Euroregiony na území České republiky, Rakouska a Slovinska a jejich přínos pro rozvoj pohraničí a přeshraniční spolupráci

Euroregions in the Czech Republic, Austria and Slovenia and their contribution to the development of borderland and trans-boundary co-operation

Zásady pro vypracování:

Diplomová práce se zaměří na vyhodnocení úlohy euroregionů na území českého, rakouského a slovinského pohraničí pro rozvoj těchto periférních regionů. Práce bude koncipována jako komparativní a bude sledovat hlavní oblasti přeshraniční spolupráce v integrující se Evropě. Nejdříve budou samostatně vypracovány komplexní geografické analýzy zájmových euroregionů, později budou analyzovány a komparovány dílčí projekty přeshraniční spolupráce. Formou samostatné kapitoly budou vypracovány modelové případové studie, po jednom příkladu na zájmovém úseku pohraničí. Diplomant se také zaměří na empirický výzkum, který předpokládá provedení anketárního šetření v zájmové euroregionální oblasti, jakož i provedení série expertních interview se zástupci euroregionů, místních samospráv a hospodářských subjektů.

Navržená struktura práce:

1. Úvod.
2. Cíle práce a použitá metodika.
3. Euroregiony, přeshraniční spolupráce a regionální rozvoj – rešerše odborné literatury
4. Euroregiony ve střední Evropě – vývoj, geografické implikace.
 - 4.1. Euroregiony na území Česka.
 - 4.2. Euroregiony na území Rakouska.
 - 4.3. Euroregiony na území Slovinska.
5. Přeshraniční spolupráce v euroregionálních strukturách na území českého, rakouského a slovinského pohraničí.
 - 5.1. Odvětvová analýza (na základě statistik vedených k projektům).
 - 5.2. Případové studie – modelové euroregiony.
 - 5.3. Empirický výzkum – dotazník pro obyvatelstvo pohraničí, expertní rozhovory se zástupci, euroregionů, místních samospráv a hospodářských subjektů.
6. Diskuse k výsledkům, SWOT analýza.
7. Závěr.
8. Summary.

Diplomová práce (DP) bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

bod 3 zadání:	říjen 2006-březen 2007
bod 4 zadání:	do 31. 8. 2007
bod 5 zadání:	do 31. 12. 2007
bod 6 zadání:	do 30. 3. 2008
zpracování textu DP:	leden-duben 2008

Rozsah grafických prací: dle potřeb zadání

Rozšiřující přílohy: fotodokumentace, grafy, tabulky.

Rozsah průvodní zprávy: 60 stran vlastního textu + DP v elektronické podobě

Seznam studijní literatury (výběr):

- Blažek, J., Uhlíř, D.: *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. Karolinum, Praha, 2002, 211 s.
- Dokoupil, J.: *Teoretické přístupy k problematice pohraničí s aplikací v česko-bavorském prostoru*. Geografie – sborník České geografické společnosti, vol. 1, 2000, Praha, s. 10-18
- Hámpel, M.: *Pohraniční regiony České republiky: současné tendence rozvojové diferenciaci*. Geografie – sborník České geografické společnosti, vol. 3, 2000, Praha, s. 241-254
- Havrlant, M.: *Euroregiony v příhraničí Moravskoslezského kraje, problémy a bariéry v regionálním rozvoji*. In: Wahla, A., Lednický, V., Janečková, V. (eds.): *Euroregionální přeshraniční spolupráce na česko-polské hranici*. Ostravská univerzita, Ostrava, 2001, s. 21-30
- Jeřábek, M.: *Pohraničí v regionálním rozvoji a jeho výzkum*. Geografie – sborník České geografické společnosti, vol. 1, 2000, Praha, s. 1-9
- Krajíček, L.: *Studie rozvoje česko-polského pohraničí*. In: *Proměny středoevropského prostoru – příloha časopisu Urbanismus a územní rozvoj*, č.1. Ústav územního rozvoje, Brno, 2005, s. 25-30
- Malinovský, J.: *Silné a slabé stránky rozvoje příhraničních regionů*. In: Hlaváček, A., Vystoupil, J. (eds.): *III. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách*. Ekonomicko-správní fakulta MU, Brno, 2000, s. 55-62
- Ort, A.: *Česká zahraniční politika*. Nakladatelství A. Čeněk, Praha, 2005, 399 s.

+ další odborné práce a statistiky věnované problematice euroregionů.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.

Datum zadání diplomové práce: 10. 11. 2006

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2008

vedoucí katedry

vedoucí diplomové práce

Děkuji tímto panu Doc. RNDr. Zdeňkovi Szczyrbovi, Ph.D. za cenné rady a kritické připomínky, které mně poskytoval během řešení této diplomové práce. Dále bych rád poděkoval Bc. Janu Hercikovi za výraznou pomoc při dotazníkovém šetření.

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Cíle.....	9
3. Metody zpracování.....	10
4. Rešerše literatury a zdrojů o euroregionech a přeshraniční spolupráci.....	11
5. Typologie přeshraničních regionů	14
5.1. Euroregiony.....	15
5.1.1. Vymezení pojmu.....	15
5.1.2. Náplň přeshraniční spolupráce:	16
5.1.3. Právní vymezení a subjektivita Euroregionů.....	17
6. Euroregiony na území České republiky, Rakouska a Slovinska	19
6.1. Euroregiony v ČR.....	20
6.1.1. Euroregion Nisa	21
6.1.2. Euroregion Labe.....	21
6.1.3. Euroregion Krušnohoří.....	22
6.1.4. Euroregion Egrensis	22
6.1.5. Euroregion Glacensis	23
6.1.6. Euroregion Praděd.....	24
6.1.7. Euroregion Silesia	24
6.1.8. Euroregion Těšínské Slezsko.....	24
6.1.9. Euroregion Beskydy.....	25
6.1.10. Euroregion Bílé Karpaty	26
6.1.11. Euroregion Šumava.....	26
6.1.12. Euroregion Pomoraví	27
6.2. Euroregiony v Rakousku.....	28
6.2.1. Euroregion Inn Salzach	29
6.2.2. Euroregion Salzburg - Berchtesgadener Land – Traunstein.....	29
6.2.3. Euroregion Via Salina	30
6.2.4. Euroregion Inntal	30
6.2.5. Euroregion West/Nyugat Pannonia.....	30
6.2.6. Euroregion Zugspitze - Wetterstein – Karwendel	31
6.3. Euroregionální struktura Slovinska	31
6.3.1. Euroregion Jadran	31
7. Vývoj přeshraniční spolupráce v České republice, Rakousku a Slovinsku s ohledem na programy podpory Evropské unie	33
7.1. Programy podpory přeshraniční spolupráce v České republice	33
7.1.1. Program Phare CBC.....	33
7.1.2. Iniciativa INTERREG IIIA	35

7.2.	Programy podpory přeshraniční spolupráce v Rakousku	37
7.2.1.	Iniciativa INTERREG IIIA	37
7.3.	Přeshraniční spolupráce na česko-rakouské hranici	38
7.3.1.	Modelový euroregion Silva Nortica.....	44
7.4.	Programy podpory přeshraniční spolupráce ve Slovinsku.....	48
7.5.	Přeshraniční spolupráce na slovinsko-rakouské hranici	50
7.5.1.	Euroregion Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko	54
8.	Odvětvová analýza přeshraniční projektů realizovaných na území Euroregionů Silva Nortica a Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko	58
9.	SWOT analýza s důrazem na přeshraniční spolupráci.....	64
9.1.	Shrnutí základních charakteristik zájmových euroregionů.....	68
10.	Dotazníkové šetření na území Euroregionů Silva Nortica a Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko	70
11.	Závěr.....	77
12.	Summmary.....	79
13.	Seznam literatury a použitých zdrojů.....	80
14.	Přílohy	83

1. Úvod

Euroregiony jsou nadnárodním typem svazků či sdružení měst a obcí zaměřené na přeshraniční spolupráci. První tato uskupení vznikla před 50 lety na německo-nizozemské hranici. Od devadesátých let 20. století začaly vznikat obdobná uskupení v Česku, Rakousku a počátkem nového tisíciletí i ve Slovinsku. Ve dvou prvně jmenovaných zemích euroregiony pokrývají celé pohraničí státu a staly se díky principům přeshraniční spolupráce důležitým nástrojem regionálního rozvoje.

Členství všech třech zemí v Evropské unii dalo přeshraniční spolupráci další impuls. Evropské dotace jsou často také hlavním důvodem vzniku euroregionů. Pro období 2007–2013 je navíc celková finanční alokace výrazně navýšena. Konečným cílem přeshraničních projektů a kooperace by měla být dlouhodobá spolupráce ve všech oblastech lidské činnosti a odbourání hranice nejen formálními kroky, ale především v povědomí obyvatel. Hranice by měla být spojující prvek oddělených komunit v pohraničních oblastech.

2. Cíle

Hlavním cílem diplomové práce je představit fungování euroregionálních struktur na území České republiky, Rakouska a Slovinska a jejich úlohu v přeshraniční spolupráci na zájmových hraničních úsecích.

V první fázi byla sepsána podrobná typologie přeshraničních struktur, která má za úkol alespoň částečně definovat pojem euroregion, vymežit z obecného hlediska jeho náplň a popsat hlavní funkce. Součástí práce je dále zevrubný seznam euroregionů na území všech dotyčných zemí a jejich krátká charakteristika s hlavními pracovními cíli. Samostatně jsou jako modelové studie zpracovány dva euroregiony, po jednom příkladu na každém zájmovém úseku pohraničí. Pro česko-rakouskou část byl zvolen Euroregion Silva Nortica, pro slovinsko-rakouské pohraničí jediný dostupný Euroregion Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko.

Hlavní částí práce je analýza projektů realizovaných na území obou euroregionů v rámci Iniciativy Společenství INTERREG IIIA. Vypracována bude jak odvětvová analýza, která má za úkol identifikovat hlavní směry spolupráce, tak také územní rozdělení, které se snaží o identifikaci zapojení jednotlivých členů do přeshraniční spolupráce.

Důležitou součástí je empirický výzkum mezi obyvateli euroregionů ve formě dotazníkového šetření. Hlavním motivem je zjistit úroveň přeshraničních kontaktů a vztahů a především povědomí obyvatelstva o přeshraniční spolupráci a existenci euroregionu. Provedeny byly také expertní rozhovory se zástupci euroregionů, které měly zjistit jejich zkušenosti s přeshraničním partnerem a zhodnotit dosavadní spolupráci.

Závěrečnou částí je SWOT analýza modelových euroregionů doplněna o důraz na přeshraniční spolupráci. Dále je součástí také srovnání základních charakteristik přeshraniční spolupráce mezi jednotlivými euroregiony. Srovnání vychází z poznatků uvedených v práci a čerpá z velké části z expertních rozhovorů s představiteli euroregionů.

3. Metody zpracování

Protože činnosti na diplomové práci probíhaly ve třech státech, bylo mnohokrát velmi složité získat materiály na stejné informační a kvalitativní úrovni. Zejména Slovinsko se příliš problematice přeshraniční spolupráce nevěnuje, a proto byla tato část práce odkázána na internetové zdroje a osobní setkání s představiteli euroregionů. Přes určité problémy se nakonec podařilo uskutečnit expertní rozhory s představiteli struktur ze všech částí zájmového pohraničí.

Kapitola o současném charakteru euroregionálních struktur v dotyčných státech byla zpracována jako přehled všech existujících euroregionů a jejich krátký profil se základními cíli vytyčené spolupráce. Informace byly převzaty zejména z internetových stránek dotyčných uskupení a literatury, která je uvedena přímo v textu nebo v seznamu na konci práce. Euroregiony, které jsou společné pro dotyčné státy, byly zpracovány samozřejmě jen jednou. Modelové euroregiony Silva Nortica a Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko jsou zpracovány zvlášť a umístěny do kapitol věnujících se přeshraniční spolupráci na dotyčných úsecích pohraničí.

Odvětvová a územní analýza byla s ohledem na co největší možnou míru komparace provedena pro projekty Iniciativy INTERREG IIIA v Rakousku pro období 2000–2006, pro Českou republiku a Slovinsko pro období po vstupu do Evropské unie, kdy se tyto země zapojily do iniciativy. Z tohoto důvodu nebyly nijak u projektů porovnávány finanční alokace, ale hlavní tematické směry spolupráce a také územní rozmístění projektů, které má za úkol identifikovat zapojení jednotlivých členů do přeshraniční spolupráce. Mapové výstupy byly zpracovány na základě podkladů, které poskytli pracovníci euroregionů, či které byly dostupné na internetu.

V práci bylo provedeno dotazníkové šetření, které proběhlo na vzorku 50 respondentů postupně ve Slovinsku (rámci studijního pobytu), poté v České republice a nakonec v Rakousku. Empirický výzkum vždy probíhal v hlavním centru oblasti (popřípadě, kde sídlí sekretariát), v dalších dvou menších centrech a nakonec v členské obci (městě), která se nachází velmi blízko či přímo na hranici (Nové Hradý, Gmünd, Bad Radkersburg a Gornja Radgona). Velkým problémem se ukázalo přeložení standardizovaného dotazníku do slovinštiny a němčiny. Mnohokrát kontrolovaná konečná verze snad odpovídá potřebám této práce.

Zpracování dat proběhlo v textovém editoru Excel 2007, mapové výstupy byly vytvořeny v grafickém programu CorelDraw.

Díky práci ve třech různých jazykových rovinách byla většina pojmů a názvů přizpůsobena češtině. Jedná se zejména o názvy administrativních jednotek ve Slovinsku či sjednocení pojmu euroregion.

4. Rešerše literatury a zdrojů o euroregionech a přeshraniční spolupráci

Euroregiony nejsou sice přímo spojeny s EU, ale euroregiony jako důležitý princip integrace v Evropě začaly být dotovány z jejich fondů. Mezi základní evropské charty zabývající se přeshraniční spoluprací patří Evropská úmluva o přeshraniční spolupráci mezi územními orgány z roku 1980 podepsaná v Madridu a Evropská charta hraničních a přeshraničních regionů z roku 1995 přijatá ve Štětíně. Dalším obecným informačním zdrojem pro poznání principů přeshraniční spolupráce je aktualizovaný Praktický průvodce pro přeshraniční spolupráci vydaný Evropskou asociací příhraničních regionů v roce 2001, který podává detailní informace o pozadí, souvislostech a strukturách přeshraniční spolupráce.

Zdroje a literatura týkající se euroregionů a přeshraniční spolupráce v České republice se objevuje ve větším množství až v posledním období. Přesto stále nedosahuje úrovně, která by byla potřebná ke kvalitnímu a rozsáhlému studiu problematiky.

Za výrazný posun lze považovat vydání publika Euroregiony v České republice Českého statistického úřadu, která v základních oblastech (EAO, přírůstek obyvatelstva, nezaměstnanost apod.) charakterizuje všech třináct euroregionálních uskupení v ČR. Bohužel veškeré údaje jsou jen pro českou část. Dlouhodobým zpracováváním statistik a informací o euroregionech česko-německého prostoru se zabývá liberecká pobočka ČSÚ. Ostatní krajské pobočky ČSÚ se tomuto tématu detailněji nevěnují.

Postupně se v literatuře objevily i monografické práce týkající se euroregionů. Můžeme jmenovat práci Euroregiony (Netolický, 2007), která je pojata jako úvod do problematiky a zároveň skriptum pro obor Veřejná správa Vysoké školy finanční a správní.

Velkým přínosem pro českou odbornou literaturu je také aktivita národohospodářské fakulty VŠE v Praze, která vyústila ve vydání sborníku prací [Peková (ed.), 2005 a Toth (ed.), 2005] z konference konané v prosinci roku 2005. Zabývá se úlohou euroregionů, regionální politikou a financováním obcí.

Otázce pohraničí bylo v roce 2000 věnováno monotematické číslo sborníku Geografie, který vydává Česká geografická společnost.

Cenným zdrojem je publikace Cezraničné väzby, cezhraničná spolupráca (Halás, 2005). Závěry autor prezentuje na příkladě slovensko-českého příhraničí, samozřejmě s důrazem na slovenskou část.

Jiným uceleným zdrojem geografických informací o problematice českého pohraničí je publikace České pohraničí - bariéra nebo prostor zprostředkování? (Jeřábek a kol., 2004). Obsahuje základní teoretická východiska o hranici, vymezení pohraničí či přeshraniční spolupráci. Hlavní část obsahuje kapitoly o regionálním rozvoji českého pohraničí z hlediska národního hlediska,

evropské integrace či analýzy situace pomocí obsáhlého tabulkového materiálu či rozmanitých dotazníkových šetření, která nejčastěji vyjadřují názory obyvatelstva přímo v hraničních oblastech.

Pokud se jedná o problematiku česko-rakouského pohraničí, publikační činnost je velmi nízká a počet zdrojů není tak rozsáhlý jako pro německé či polské pohraničí. Jednou z mála publikací, které se věnují přímo česko-rakouskému pohraničí je Demografické změny a jejich implikace na regionální rozvoj v česko-rakouském pohraničí (Parmová, 2004) vydaná Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích. Problematikou česko-rakouské přeshraniční spolupráce se rovněž věnuje článek Česko-rakouské pohraničí. Bariera nebo prostor zprostředkování ve střední Evropě? (Havlíček, 2001) či další články tohoto autora.

Jedním z nejobsáhlejších informačních zdrojů o pohraničí a přeshraniční spolupráci jsou internetové stránky. Výrazným zdrojem statistických informací je Crossborder database¹, která byla společně vytvořena Českým statistickým úřadem, Zemským statistickým úřadem Svobodného státu Sasko a Hlavním statistickým úřadem ve Wroclawi, pobočka v Jelenia Góra. Data jsou dostupná pro všechny správní jednotky České republiky, Polska a Spolkové země Sasko. Bohužel tato databáze je použitelná pouze pro omezenou část pohraničí.

V roce 2004 zavedlo Centrum pro regionální rozvoj České republiky Integrovaný regionální informační systém², který je obsáhlou databází regionálních informací. Součástí je také mapový server³ územních jednotek (mikroregiony, euroregiony, turistické regiony, rozvojové plochy) nacházejících se v ČR.

Programy podpory rozvoje Evropské unie jsou dostupné na několika internetových adresách. Ministerstvo pro místní rozvoj spravuje informační server⁴, který obsahuje celkový přehled o dostupných fondech Evropské unie pomáhajících snížit rozdíly v rozvoji jednotlivých regionů. Zde jsou i odkazy na stránky podpory přeshraniční spolupráce iniciativy INTERREG IIIA pro jednotlivé úseky státní hranice.

Literatura a zdroje informací ve Slovinsku jsou z velké části pouze ve formě internetových zdrojů. Do současnosti nevyšla monografická publikace, která by se zabývala přeshraniční spoluprací nebo euroregiony. Určitou výjimku tvoří italsko-slovinský prostor, ke kterému vychází sborník spolufinancovaných projektů v rámci Iniciativy INTERREG IIIA. Přestože existuje publikace Slovinsko a euroregiony⁵ (Vršaj, 2004), zabývá se především širším výkladem pojmu euroregion ve významu regiony v Evropské unii. Samotná příhraniční spolupráce se zde nachází jen

¹ <http://www.crossborderdatabase.de>

² <http://www.iriscrr.cz>

³ <http://tms.iriscrr.cz>

⁴ <http://www.strukturalni-fondy.cz>

⁵ Slovenija in evroregije

na několika málo stranách textu. Z dalších publikací, které se alespoň částečně věnují přeshraniční spolupráci, můžeme jmenovat sborníky z konferencí Slovinské regionální dny.

Určitou výjimkou byla aktivita Agentury pro regionální rozvoj Slovinské republiky, která byla ovšem v roce 2005 zrušena. Tato agentura vydala Analýzu projektů přeshraniční spolupráce ve Slovinsku pro léta 2000–2004. Bohužel podobná analýza dosud nevznikla pro další období.

Další příspěvky k problematice se omezují na novinové články v několika periodikách, které ovšem jen těžko můžeme považovat za relevantní zdroj geografických informací

Také internetové zdroje jsou velmi omezené. Mimo stránek samotných euroregionů jsou významnými stránky jednotlivých regionálních agentur. Jejich kvalita zpracování a kvalita informací je velmi různorodá a ne vždy dostatečná.

Informační zdroje pro Rakousko byly díky problematické dostupnosti omezeny na internetové zdroje, které jsou ovšem daleko kvalitnější než ve Slovinsku. Celkově lze však konstatovat, že přímo tématu euroregionů se nejen literatura, ale i další zdroje příliš nezabývají. Nejvýznamnějším zdrojem je bezesporu internetový portál Iniciativy INTERREG⁶, který odkazuje na samostatně zpracované stránky jednotlivých částí pohraničí.

Pro potřeby regionálního plánování vznikla v roce 1971 Rakouská konference pro územní plánování⁷, která koordinuje veškeré aktivity na tomto poli a vede také statistiky dotací z fondů Evropské unie.

Zdroji, které byly použity pro tuto práci, jsou dále stránky jednotlivých spolkových zemí (Dolní Rakousko a Štýrsko) a regionálních managementů.

Jedním z mála zdrojů o euroregionech jsou základní charakteristiky všech euroregionálních uskupení v Rakousku, který publikoval Úřad spolkového kancléře.⁸

⁶ www.interreg.at

⁷ <http://www.oerok.gv.at/>

⁸ <http://www.austria.gv.at/site/3499/default.aspx>

5. Typologie přeshraničních regionů⁹

Přeshraniční (příhraniční) regiony v rámci Evropské unie i mimo ni vykazují značné rozdíly - v rozloze, počtu, homogenitě či struktuře.

Regiony podle stupně homogenity

1. Regiony s výraznou homogenitou

Některé příhraniční oblasti charakterizuje společná identita či regionální povědomí, z kterého vychází příhraniční spolupráce jako přirozený proces. Tento stav může vycházet z několika různých faktorů:

- ✓ historické, kulturní či jazykové - vychází např. ze společné historie ve větším územním celku. Typickým příkladem jsou euroregiony na česko-slovenské či česko-polské hranici
- ✓ hospodářské - charakteristickým znakem může být např. společný pracovní trh nebo příslušnost ke společné hospodářské oblasti (Porýní)
- ✓ přeshraniční vztah mezi nodálním uzlem a periferií - toto propojení vychází ze skutečnosti, že pro region na jedné straně hranice je výhodnější napojení na region (město) na druhé straně hranice, než na spádové centrum, které může být z geografických či jiných důvodů obtížně dostupné

2. Regiony s omezenou homogenitou

V mnoha případech státní hranice odděluje regiony, u kterých určitá míra homogenity nemohla díky přírodním podmínkám vůbec vzniknout či byla např. politickými zásahy přerušena.

Regiony podle struktury spolupráce

- ✓ euroregiony - viz níže
- ✓ pracovní společenství - vytvořena na základě nezávazné dohody regionálních, místních či jiných orgánů, mezi tyto útvary například patří Jura (Francie/Švýcarsko)
- ✓ regionální rada - tento typ příhraniční spolupráce je tvořen volenými politiky ze zúčastněných regionálních orgánů veřejné správy z obou stran hranice
- ✓ jiné formy - mezi ně patří různé neformální přeshraniční svazky či sdružení na komerční nebo naopak dobrovolnické bázi

Tyto struktury mají s euroregiony mnohé společné znaky, liší se zejména v tom, že si ponechávají identitu svých členů, zpravidla u nich neexistuje stálá správní struktura, nemají vlastní finanční zdroje a nemívají vlastní rozhodovací pravomoci.

Pro účely čerpání finančních prostředků s Iniciativy Společenství INTERREG IIIA vznikla uskupení, která nemají trvalou strukturu a institucionální forma se omezuje na sekretariát, monitorovací výbor a společné programové a řídicí výbory.

⁹ Netolický, Václav: Euroregiony. Vysoká škola finanční a správní, Praha 2007, s. 12

5.1. Euroregiony

Euroregiony jsou nadnárodním typem svazků či sdružení měst a obcí zaměřené na přeshraniční spolupráci. Hlavním důvodem zakládání takovýchto svazků je odstraňování nerovností mezi regiony na obou stranách hranice a nevýhody vycházející z marginální polohy pohraničí. Euroregiony by měly být především určitou zastřešující institucí, která koordinuje jednotlivé aktivity přeshraniční spolupráce, poskytuje poradenství a servis svým členům s vlastními projekty. Spolupráce zasahuje do všech oblastí života občanů na kulturní, sociální, hospodářské a infrastrukturní úrovni.

V zemích západní Evropy tento typ spolupráce existuje už desítky let. První integrační uskupení pro přeshraniční spolupráci vzniklo v roce 1958 na německo-nizozemské hranici, a to Euroregion Gronau (také Rhine-Ems-Ijssel), tehdy pod názvem Euregio. Tato organizace se stala modelem pro další podobné iniciativy, a proto také její označení převzaly nově vznikající hraniční oblasti tohoto druhu. V průběhu padesáti let vývoje vznikly téměř dvě stovky přeshraničních uskupení. Ta jsou z velké části (přes 170 členů) sdružena v Asociaci evropských příhraničních regionů (AEBR).

5.1.1. Vymezení pojmu

Vymezení pojmu euroregion není jednoznačné a objevuje se mnoho variant, které se však vzájemně v mnoha ohledech liší.

J. Gabbe (2001) uvádí základní znaky organizace euroregionu:

- ✓ sdružení regionálních a místních institucí na obou stranách hranice, někdy s parlamentním shromážděním
- ✓ příhraniční organizace s trvalým sekretariátem, odborným a správním personálem a s vlastními finančními prostředky
- ✓ dle soukromého práva, založeno na nevýdělečných sdruženích nebo nadacích na obou stranách hranice dle příslušného platného veřejného práva
- ✓ dle veřejného práva, založeno na mezinárodních smlouvách, které také stanovují členství regionálních orgánů

Ve stejné publikaci jsou dále definovány aktivity, které jsou pro způsob práce euroregionů a podobných struktur charakteristické.

- ✓ strategická spolupráce zaměřená na další rozvoj, nikoli opatření orientovaná na jeden případ
- ✓ zásadně přeshraniční, nikoli národní příhraniční region (tento princip není vždy dodržován - to například vylučuje vnitrozemský „euroregion“ Katalánsko)
- ✓ euroregiony a podobné struktury nepředstavují novou správní úroveň, ani novou úroveň vlády, ale představují platformu pro horizontální přeshraniční výměnu a spolupráci mezi

místními a regionálními správami; podporují tím větší vertikální spolupráci mezi regionálními a místními úřady, vládami států a evropskými institucemi

- ✓ centrum všech přeshraničních vazeb: občané, politici, instituce, hospodářství, sociální partneři, kulturní podniky atd.
- ✓ úroveň sloužící k vyrovnání rozdílných struktur a kompetencí na obou stranách hranice, jakož i z psychologického hlediska
- ✓ realizace přeshraničních rozhodnutí na národní úrovni dle postupů platných na příslušné straně hranice (zamezení kompetenčním a strukturálním konfliktům)
- ✓ přeshraniční účast politiků a občanů, institucí a sociálních partnerů na programech, projektech a rozhodovacích procesech
- ✓ vlastní iniciativa a použití vlastních prostředků coby předpoklad pro podporu z třetí strany

Kaczmarek (2004) charakteristiku euroregionů doplňuje:

- ✓ dobrovolnost členství (výstupu) v euroregionu
- ✓ polycentrický způsob organizace - který ovšem časem může být sjednocen
- ✓ garance svobodného průchodu zboží a osob, společná komunikace

5.1.2. Náplň přeshraniční spolupráce:

- ✓ vymezení pracovní oblasti dle společných zájmů (např. infrastruktura, hospodářství, kultura)
- ✓ spolupráce ve všech oblastech života: bydlení, práce, volný čas, kultura, atd.
- ✓ sociálně kulturní spolupráce jest stejně důležitá jako spolupráce v oblasti hospodářství a infrastruktury
- ✓ realizace smluv, dohod a ujednání, které byly uzavřeny na evropské úrovni a mezi státy, a jejich zavedení do přeshraniční praxe
- ✓ poradenství, podpora a koordinace přeshraniční spolupráce zejména v následujících oblastech:
 - hospodářský rozvoj
 - transport a doprava
 - územní plánování
 - ochrana životního prostředí a přírody
 - kultura a sport
 - zdravotnictví
 - energie
 - hospodaření s odpady
 - turistika a rekreace
 - agrární rozvoj
 - inovace a transfer technologií
 - škola a vzdělání
 - sociální spolupráce
 - záchranářství a ochrana proti katastrofám
 - komunikace na různých stupních
 - veřejná bezpečnost

Jednou z nejdůležitějších funkcí a také důvodu vzniku euroregionů je především koordinace aktivit přeshraniční spolupráce a poskytování pomoci (servisu) u jednotlivých projektů v rámci této spolupráce. Důležitý je princip zastřešující organizace pro členské obce. Můžeme vymezit tato základní hlediska:

- ▼ koordinace - euroregiony koordinují jednotlivé aktivity přeshraniční spolupráce ve všech oblastech vlastní kooperace
- ▼ poradenství - pomáhají se zpracováním projektové žádosti či s hledáním přeshraničního partnera
- ▼ servis - zejména menší obce nejsou často z personálního hlediska schopny zvládnout všechny aspekty a byrokracii související s implementací projektů
- ▼ propagace - euroregiony sehrávají důležitou roli i v propagaci přeshraniční spolupráce a aktivit jak mezi všemi stupni státní správy (samosprávy) tak také mezi obyvatelstvem

5.1.3. Právní vymezení a subjektivita Euroregionů

Euroregiony nemají jednoznačného právní vymezení, což brání vytvoření jednoznačné definice euroregionu. V mnoha případech se odborná literatura a oficiální zdroje (státní úřady, národní rozvojové agentury, informace samotných euroregionů) velmi liší. To způsobuje problémy v identifikaci, co je, a co už není „euroregion“. U nás se pojem euroregion omezuje na principy přeshraniční spolupráce. Stále více se však v Evropě prosazují zásady nadnárodní kooperace (v rámci Iniciativy INTERREG IIIB), která má za úkol lepší územní integraci prostřednictvím vytváření velkých skupin evropských regionů či makroregionů.

Členské státy (konkrétně místní a regionální úřady) se setkávají s rozsáhlými potížemi, když chtějí uskutečnit a řídit činnosti územní spolupráce v souladu s rozdílnými národními právními předpisy a postupy. Pro překonání překážek na cestě k územní spolupráci zavedly orgány EU nástroj pro spolupráci na úrovni Společenství, aby se na území Evropské unie mohla vytvářet sdružení, která spolu budou spolupracovat bez stávajících obtíží. Mají mít vlastní právní status a ponese název Evropské sdružení pro územní spolupráci (ESÚS).¹⁰

ESÚS bude mít v každém členském státě nejširší právní způsobilost přiznávanou podle vnitrostátního práva daného členského státu právníckým osobám; může zejména nabývat nebo zcizovat movitý i nemovitý majetek, přijímat zaměstnance do pracovního poměru a vystupovat před soudem.

Mezi hlavní úkoly patří usnadnění a podpora územní spolupráce za účelem posílení hospodářské a sociální soudržnosti. Úkoly ESÚS jsou konkrétně omezeny zejména na provádění

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS)

programů územní spolupráce nebo projektů spolufinancovaných Společenstvím prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu nebo Fondu soudržnosti.

Členy seskupení mohou být:

- ✓ členské státy
- ✓ regiony či obce
- ✓ sdružení
- ✓ jiné veřejnoprávní subjekty

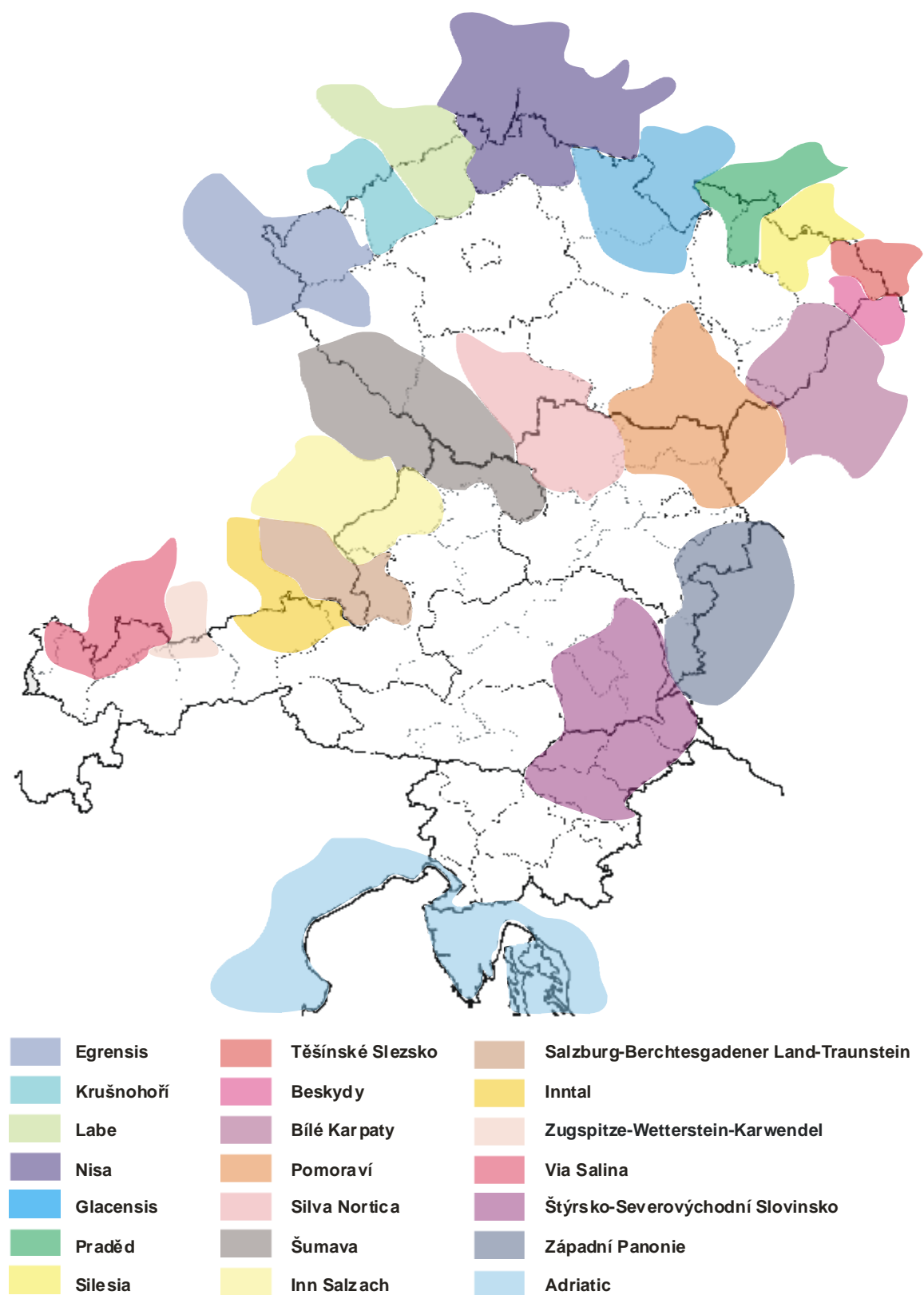
ESÚS je novinkou v tom smyslu, že umožňuje vznik seskupení regionálních a místních orgánů z různých členských států, aniž by předtím bylo třeba podepsat mezinárodní dohodu a ratifikovat ji národními parlamenty. Členské státy však musí dát svůj souhlas s účastí členů ze svého území. Přístup k ESÚS je dobrovolný.

Rozhodným právem pro výklad a uplatňování úmluvy je právo členského státu, v němž má dané ESÚS sídlo.

Úmluva ESÚS stanoví zejména

- ✓ název seskupení a jeho sídlo;
- ✓ seznam členů;
- ✓ území, kterého se týká;
- ✓ cíl;
- ✓ úkoly;
- ✓ dobu trvání.

6. Euroregiony na území České republiky, Rakouska a Slovinska

Obrázek 1 Schéma vymezení euroregionů v Česku, Rakousku a Slovinsku

6.1. Euroregiony v ČR

Po vzoru západní Evropy začala v průběhu devadesátých let vznikat první regionální sdružení, která navazovala přeshraniční spolupráci s obdobnými svazky na druhé straně hranice. První nesmělé kroky postupně vystřídala pravidelná setkání a rozšíření přeshraniční spolupráce. Prvním z euroregionů na našem území se stal v roce 1991 Euroregion Nisa, který se zformoval na styku německého, českého a polského pohraničí.

V následujících letech bylo v České republice vyhlášeno v pohraničních regionech se zahraničními partnery celkem 12 dalších euroregionů. Pět z nich je založeno na trilaterální spolupráci (viz tabulka 1). Euroregiony na území ČR nemají právní subjektivitu a v české legislativě není také vyřešen vztah euroregionů ke státní správě ani samosprávě. Euroregiony jsou tedy koncipovány na základě bilaterální (trilaterálních) smluv.

V roce 2004 byla založena Asociace euroregionů v ČR, která vznikla z potřeb vzájemné spolupráce v rámci České republiky.¹¹ Členem této asociace se ovšem nestaly všechny české euroregiony.

Tabulka 1 Euroregiony v České republice

Název euroregionu	Datum vzniku	Sousedící stát
Nisa	21. 12. 1991	Polsko, Německo
Elbe/Labe	24. 6. 1992	Německo
Krušnohoří	18. 12. 1992	Německo
Egrensis	3. 2. 1993	Německo
Šumava	20. 9. 1993	Německo, Rakousko
Glacensis	5. 12. 1996	Polsko
Pomoraví	23. 6. 1999	Rakousko, Slovensko
Praděd	2. 7. 1997	Polsko
Těšínské Slezsko	22. 4. 1998	Slovensko, Polsko
Silesia	20. 9. 1998	Polsko
Beskydy	9. 6. 2000	Slovensko, Polsko
Bílé Karpaty	30. 7. 2000	Slovensko
Silva-Nortica	28. 5. 2002	Rakousko

zdroj: www.crr.cz

¹¹ Novotná-Galuszková, Jana: Euroregiony v ČR a jejich role v přeshraniční spolupráci. In: Zapletalová, Jana, Peková Jitka: Euroregiony, státní správa a samospráva. VŠE, Praha, 2005, s. 60

6.1.1. Euroregion Nisa

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa je trilaterálním euroregionem zahrnující pohraniční oblast hranice České republiky, Spolkové republiky Německo a Polské republiky. Vznik euroregionu je datován na 21. prosinec 1991, kdy se konalo první zasedání rady euroregionu v Žitavě. Na tomto setkání všech tří stran bylo schváleno ustavení Euroregionu Nisa, který se stal první přeshraniční strukturou ve střední a východní Evropě.

Všechny tři oblasti spojuje mnoho společných zájmů a problémů vyplývajících z mnohaleté historie evropského kontinentu.

Společenství tvoří tři komunální svazy okresů, měst a obcí:

- ✓ z české strany: Euroregion Nisa - Regionální sdružení Euroregion Nisa
- ✓ z německé strany: Kommunalgemeinschaft Euroregion Neisse e.V.
- ✓ z polské strany: Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa

Euroregion zaujímá na české straně členské obce z okresů Česká Lípa, Děčín, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily. Na německé straně jsou členy dvě samostatná města Görlitz a Hoyerswerda a tři okresy Bautzen, Niederschlesischer Oberlausitzkreis a Löbau-Zittau. Z polské části jsou členy gminy okresů Bolesławiecki, Jaworski, Jeleniogórski, Kamiennogórski, Lubański, Lwówecki, Zgorzelecki, Złotoryjski, Żarski a jedno město s právy okresu Jelenia Góra.

Pro spolupráci všech grémíí Euroregionu platí následující základní principy: parita, rotace, konsensus a rovné zacházení.

Hlavní cíle spolupráce:

- ✓ odstranění negativních vlivů státní hranice
- ✓ zlepšení životního standardu obyvatel Euroregionu
- ✓ zlepšení přirozených a kulturně-politických podmínek života
- ✓ rozvoj hospodářského potenciálu Euroregionu

6.1.2. Euroregion Labe

Přeshraniční dobrovolné sdružení vzniklo z iniciativy oblastních komunálních sdružení. K založení došlo 24. června 1992 v Ústí nad Labem. Euroregion Elbe/Labe má za cíl podporovat vzájemnou důvěru, přeshraniční spolupráci a přeshraniční rozvoj v nejrůznějších oblastech společenského života.

Euroregion Elbe/Labe je vytvořen dvěma veřejnoprávními komunálními spolky a to:

- ✓ komunálním společenstvím Euroregionu Horní Polabí/Východní Krušnohoří (Kommunalgemeinschaft Euroregion Oberes Elbtal / Osterzgebirge e.V.) - město Drážďany, okres Míšeň, Saské Švýcarsko a Weißeritzkreis

- ✓ svazek obcí Euroregionu Labe - města a obce okresů Ústí nad Labem, Teplice, Litoměřice a část okresu Děčín

Hlavní cíle spolupráce:

- ✓ posilovat vzájemnou informovanost členů a výkonu jeho působnosti
- ✓ koordinace a vzájemná spolupráce členů při řešení problémů v oblastech vymezených účelem založení euroregionu
- ✓ podpora navazování partnerských vztahů se subjekty s podobným účelem a předmětem činnosti na území ČR a v zahraničí
- ✓ spolupráce s odbornými institucemi
- ✓ propagace činnosti Euroregionu Labe

6.1.3. Euroregion Krušnohoří

Euroregion vznikl v únoru 1993 podepsáním smlouvy o spolupráci a oboustranné pomoci mezi Euroregionem Krušnohoří a Euroregionem Erzgebirge

Euroregion je dobrovolným regionálním zájmovým sdružením měst a obcí okresů Chomutov, Most, Louny, Teplice a Litoměřice a jiných právnických osob, zaměřených na vzájemnou pomoc a spolupráci obcí a měst severočeské oblasti, vymezené územím jmenovaných okresů, obcí a měst a v okresech Mittlerer Erzgebirgskreis, Annaberg, Freiberg a Stollberg ve Spolkové republice Německo, případně dalších, které o spolupráci v rámci sdružení požádají.

Hlavní cíle spolupráce:

- ✓ ekologické obnovy krušnohorské oblasti, zlepšování přírodních a životních podmínek a řešení problematiky s tím spojené
- ✓ koncepce územního a regionálního plánování, budování infrastruktury, rozvoj hospodářských sil, pozvednutí a růst životní úrovně v oblasti
- ✓ rozvoj mezinárodní dopravy v oblasti mezistátních přechodů
- ✓ rozvoj kulturní spolupráce, vzdělanosti, sportu, turistiky a humanitární pomoci
- ✓ rozvoj účinných forem spolupráce ve zdravotnictví, při nouzových stavech, živelných pohromách, požární ochraně, při rozvoji komplexního záchranného systému
- ✓ propagace spolupráce regionů v ČR a SRN tiskem, distribucí a prodejem schválených periodik, informačních brožur a podobných tiskovin.

6.1.4. Euroregion Egrensis

Euroregion Egrensis byl založen 3. února 1993 v Chebu, kdy došlo ke sloučení tří sdružení na základě společné dohody - pracovní sdružení Čechy, pracovní sdružení Bavorsko a pracovní sdružení Vogtlandsko/Západní Krušnohoří. Pojem EUREGIO je zkrácenou formou pojmu

„evropský region“. Pojem EGRENSIS je latinského původu a je odvozen od historického označení oblasti kolem města Cheb (německy Eger).

Euroregion zahrnuje členské obce v okresech Cheb, Karlovy Vary, Sokolov (Karlovarský kraj) a Tachov (Plzeňský kraj) na české straně, na německé straně ze Spolkové země Durynsko okresy Vogtlandkreis a Aue-Schwarzenberg

Hlavní cíle spolupráce:

- ✓ prohloubení a rozvíjení česko-německých vztahů
- ✓ snaha o podporu všech forem spolupráce mezi městy, obcemi, institucemi, organizacemi i jednotlivci v příhraničním regionu trojmezí Čech, Bavorska a Saska/Durynska
- ✓ rozvoj tematických oblastí:
 - hospodářství, doprava a trh práce
 - cestovní ruch, lázeňství a turistika
 - vzdělávání, kultura a sport
 - zemědělství, ochrana a tvorba životního prostředí

6.1.5. Euroregion Glacensis

Euroregion byl založen podpisem smlouvy o vytvoření česko-polského Euroregionu Glacensis 5. 12. 1996 v Hradci Králové. Sídlo sdružení je v Rychnově n. K., kde také působí sekretariát české části Euroregionu. Sídlem polského sdružení a tím i sekretariátu polské části Euroregionu Glacensis je Kłodzko. Euroregion se rozkládá na území okresů Trutnov, Náchod, Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí, Svitavy, Chrudim, Pardubice, Hradec Králové a Jičín na české straně a sdružení měst a obcí okresů Kłodzko, Ząbkowice a Dzierżonów na polské straně.

Hlavními cíli jsou:

- ✓ kvalitní silniční a železniční spojení - oprava stávající infrastruktury
- ✓ vytvoření podmínek pro rozvoj společných česko-polských hospodářských struktur
- ✓ vzájemné poznání regionu a jazyka souseda
- ✓ společné akce české a polské mládeže
- ✓ vytvoření společné vysoké školy „Collegium Glacensis“
- ✓ společné regionální plánování
- ✓ společná tvorba map česko-polského pohraničí
- ✓ vytvoření speciálních ekonomických zón
- ✓ vytyčení dalších míst ochrany přírody
- ✓ spuštění počítačového systému turistických informací a rezervace noclehů
- ✓ vytvoření sítě informačních center přeshraniční spolupráce na obou stranách hranice

6.1.6. Euroregion Praděd

Euroregion vznikl 2. července 1997 v Jeseníku po dlouholeté spolupráci podepsáním česko-polské dohody o vzniku Euroregionu Praděd.

Je dobrovolným sdružením českých a polských spolků a svazků měst a obcí, které se nacházejí na území okresů Bruntál a Jeseník v České Republice a na území polských okresů brzeski, kluczborski, nyski a prudnicki.

Oblasti činnosti euroregionu:

- ✓ ochrana životního prostředí
- ✓ rozvoj turistiky, sportu a rekreace
- ✓ výstavba a zlepšení infrastruktury
- ✓ prevence kriminality
- ✓ vzájemná pomoc v případě katastrof a přírodních neštěstí

6.1.7. Euroregion Silesia

Deklarace o vytvoření polsko-českého euroregionu byla podepsána 3. listopadu 1997 v Ratibórze. K podpisu smlouvy o vytvoření euroregionu Silesia došlo 20. září 1998 v Opavě.

Euroregion Silesia je dobrovolným svazkem obcí na česko-polské hranici a zahrnuje na české straně velkou část území okresu Opava, části okresu Bruntál (Krnovsko) a Novojičínsko. Na polské straně euroregion zahrnuje okresy raciborski, glubczycki, wodzislawski a rybnicki, které se nacházejí na území dvou vojvodství - Opolského a Slezského.

Sídlem českého sekretariátu je Opava, polského Ratiborz.

Mezi základní činnosti a cíle euroregionu patří:

- ✓ společné zájmy v oblasti dopravní infrastruktury a hraničních přechodů, resp. míst překračování státní hranice
- ✓ společné problémy v oblasti životního prostředí
- ✓ rozvoj turismu a cestovního ruchu v příhraničním regionu
- ✓ spolupráce mezi školami a mládeží po obou stranách hranice
- ✓ podpora přeshraniční spolupráce i dalších subjektů po obou stranách hranice
- ✓ výměna zkušeností a informací z oblasti trhu práce
- ✓ prevence a řešení důsledků živelných pohrom
- ✓ podpora společného plánování rozvoje příhraničního regionu
- ✓ poskytování informací o příhraničním regionu a jeho prezentaci

6.1.8. Euroregion Těšínské Slezsko

Euroregion vznikl na základech předcházející dlouholeté spolupráce Čechů a Poláků žijících v tomto regionu. Euroregion tvoří dobrovolné seskupení polských a českých obcí a měst Těšínského Slezska. Smlouva o jeho vytvoření byla podepsána 22. dubna roku 1998 Sdružením regionálního

rozvoje a spolupráce „Olza“ na straně polské a Regionálním sdružením česko-polské spolupráce Těšínské Slezsko na straně české.¹²

Euroregion zahrnuje obce okresu Frýdek-Místek a Karviná na české straně a gminy okresu cieszyński na straně polské.

Hlavní cíle euroregionu:

- ✓ výměna zkušeností a informací při rozvoji regionu
- ✓ výměna zkušeností a informací z oblasti trhu práce
- ✓ spolupráce při územním plánování
- ✓ řešení společných zájmů v oblasti dopravy, komunikací, spojů a bezpečnosti obyvatel
- ✓ řešení společných problémů ekologie a životního prostředí
- ✓ spolupráci při prevenci a řešení důsledků živelných pohrom
- ✓ spolupráci v oblasti hospodářské a obchodní
- ✓ rozvoj turismu a cestovního ruchu včetně rozvoje a dalšího zlepšování hraničního styku
- ✓ akce podporující rozvoj kultury, osvěty a sportu, zejména poskytování informací o jednotlivých aktivitách
- ✓ kulturní výměnu a péči o společné kulturní dědictví
- ✓ vzájemnou spolupráci záchranných a horských služeb na území Euroregionu
- ✓ spolupráci mezi školami a mládeží na území Euroregionu

6.1.9. Euroregion Beskydy

Euroregion v dnešní podobě vznikl 9. června 2000, kdy zástupci příhraničních regionů z České republiky, Polska a Slovenska podepsali dohodu ve Frýdku-Místku. Došlo tak k definitivnímu přidružení české strany do již existujícího Euroregionu Beskydy, který byl původně ustanoven v Polsku a sdružoval příhraniční oblasti Polska a Slovenska.

Členská základna euroregionu se rozkládá na území okresů Frýdek-Místek, Karviná a Nový Jičín na české straně, na polské straně okresů oświęcimski, suski, bielski, żywiecki a město s právy okresu Bielsko-Biała, na slovenské straně spadají do Euroregionu "Beskydy" některá města a obce okresů Bytča, Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Město, Námestovo a Žilina

Hlavní cíle spolupráce

- ✓ výměna zkušeností a informací týkajících se rozvoje regionu a trhu práce
- ✓ územního plánování a stavebnictví
- ✓ řešení společných problémů v oblastech dopravy, dopravních sítí, spojů a telekomunikací

¹² Euroregiony na česko-polské hranici. Český statistický úřad, Liberec 2003, s. 43

- ✓ řešení společných problémů týkajících se ekologie a životního prostředí, hospodářství, obchodu, průmyslu, malého a středního podnikání, zemědělství, lesního hospodářství, potravinářského průmyslu
- ✓ rozvoj turistiky a cestovního ruchu s ohledem na zlepšení podmínek pro turistický ruch v pohraniční oblasti
- ✓ školství, výměna mládeže a sportu
- ✓ osvěta, kulturní výměny a péče o společné kulturní dědictví
- ✓ prevence a odstraňování následků živelních pohrom
- ✓ péče o bezpečnost obyvatel, vzájemné spolupráce záchranných služeb na území Euroregionu

6.1.10. Euroregion Bílé Karpaty

Euroregion Bílé-Biele Karpaty vznikl 30. 7. 2000 jako sdružení obcí zaměřené na všestranný rozvoj přeshraniční spolupráce regionů na území chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Euroregion tvoří dvě sdružení území - Regiún Biele Karpaty se sídlem v Trenčíně a sdružení Region Bílé Karpaty se sídlem ve Zlíně.

Českou část euroregionu územně vymezují okresy Uherské Hradiště, Zlín a Vsetín a část okresu Kroměříž, dále několik obcí okresu Hodonín s mikroregionem Horňácko patřícím do Jihomoravského kraje. Na slovenské straně je to celý kraj Trenčín.

Cíle euroregionu

- ✓ komplexní činnost spějící k rozvoji lidských zdrojů na území euroregionu
- ✓ posílení kulturní, sociální a ekonomické atraktivity euroregionu s důrazem na podporu cestovního ruchu
- ✓ podpora a ochrana životního prostředí
- ✓ zpřístupnění regionu dopravní a technickou infrastrukturou
- ✓ informační, poradenská, programová a projektová pomoc zájemcům na území euroregionu
- ✓ aktivní spolupráce s regionální samosprávou, rozvojovými agenturami, ostatními euroregiony a Asociací evropských příhraničních regionů

6.1.11. Euroregion Šumava

Euroregion Šumava je trilaterální spolupráci regionů na pohraničí České republiky, Německa a Rakouska.

Zájmové sdružení Euroregion Šumava je dobrovolným sdružením měst, obcí a jejich sdružení a dalších právnických osob okresů Český Krumlov, Domažlice, Klatovy a Prachatice, programově i účelově zaměřeným na mezinárodní spolupráci s městy, obcemi a vyššími správními

celky pohraničních regionů východního Bavorska (Spolková republika Německo) a Horního Rakouska (Rakousko). Geograficky leží oblast Euroregionu mezi řekami Dunaj a Vltava.

Euroregion Šumava vznikl jako sdružení dle závěrů iniciačních schůzek v Železné Rudě na jaře roku 1991 a na Srní v prosinci roku 1992. Založení v roce 1993 bylo vedeno hlavní myšlenkou, že region Šumava je oblastí specifickou svými přírodními, hospodářskými, kulturními a sociálními podmínkami. Obdobná specifika mají i příhraniční oblasti v sousedních zemích, tj. Bavorský les (Bayerischerwald) ve Spolkové republice Německo a Mühlviertel v Rakousku.

Základní cíle a činnosti euroregionu:

- ✓ zlepšení přirozených životních podmínek celé oblasti
- ✓ rozvoj hospodářství, posílení vzájemné spolupráce a koordinace
- ✓ výstavby infrastruktury přesahující společné hranice regionů
- ✓ výměna informací a spolupráce s jinými regiony
- ✓ zařazení regionu do aktivit EU
- ✓ prosazování názorů a zájmů obcí - reprezentace regionu
- ✓ správa Dispozičního fondu INTERREG IIIA

6.1.12. Euroregion Pomoraví

K podpisu deklarace o spolupráci došlo koncem roku 1997 v rakouském Mistelbachu mezi Sdružením obcí a měst jižní Moravy, Združením miest a obcí Záhoria a Regionalverband Europaregion Weinviertel v Dolním Rakousku. Samotný Euroregion Pomoraví vznikl jako zájmové sdružení právnických osob 23. 6. 1999 se sídlem v Brně.

Euroregion zahrnuje na rakouské straně okresy Gänserndorf, Hollabrunn, Korneuburg a Mistelbach. Na jižní Moravě jsou okresy Břeclav, Hodonín, Znojmo a Brno-venkov. Na slovenské straně k nim patří Samosprávný kraj Bratislava-vidiek (Bratislavský kraj) s okresem Malacky, Samosprávný kraj Trnava (Trnavský kraj) s okresy Senica a Skalica v západoslovenském regionu Záhorie.

Základní cíle a činnosti euroregionu:

- ✓ snaha eliminovat administrativní a legislativní překážky a rozdíly v přeshraniční spolupráci
- ✓ organizování pracovních setkání, seminářů či různých akcí v euroregionu
- ✓ vytvoření poradenských center pro oblasti jednotlivých programů
- ✓ koordinace využívání stávajících možností venkovské turistiky a vytvořením podmínek pro její další rozvoj

6.2. Euroregiony v Rakousku

V souvislosti se vstupem Rakouska do Evropské unie začaly na jeho území vznikat euroregionální struktury (Euregia)¹³. Stejně jako v České republice, tak také v Rakousku první euroregiony vznikly ve spolupráci s německou stranou, v případě euroregionu Mühlviertel také se stranou českou. Přestože vznik přeshraničních uskupení komplikovala složitá jednání se zemskými vládami spolkových zemí, má Rakousko v dnešní době celé pohraničí zapojeno do přeshraniční spolupráce ve formě euroregionů. Celkem se na území Rakouska nachází deset klasických euroregionů. Informace o nich jsou převzaty z informací Úřadu spolkového kancléře a stránek jednotlivých euroregionů.

Mimo obvyklých euroregionů existují v Rakousku také tzv. **regionální kooperace**. Mají podobnou funkci a vytyčení úkolů jako euroregiony. Základ mají ve společné přeshraniční dohodě, existenci sekretariátů na každé straně hranice a přeshraniční spolupráce na společných projektech. V současné době existují tři uskupení tohoto typu:

Mezinárodní konference Bodamské jezero vznikla v roce 1972 a je přeshraničním uskupením regionů Lichtenštejnska, Rakouska, Německa a Švýcarska v okolí Bodamského jezera. V roce 2003 vznikla ve středoevropském prostoru iniciativa **Centrope** (Europaregion Bratislava - Brno - Győr - Šopron - Eisenstadt - Vídeň - St. Pölten). Hlavním principem je vytvoření prosperujícího středoevropského regionu, využívat společných příležitostí a možností pro větší hospodářský rozvoj, trvalý růst a udržení kroku s konkurenčními lokalitami v rámci EU. Region zahrnuje území jižní Moravy, západního Slovenska, západního Maďarska a východního Rakouska o rozloze větší než 58.000 km². Poslední struktura **ARGE Korutany/Slovinsko** vznikla v roce 2000 a má za úkol koordinovat přeshraniční spolupráci na poli územního rozvoje, zejména spoluprací regionální agentur.

Tabulka 2 Euroregiony v Rakousku

Název euroregionu	Rok vzniku	Sousedící stát
Mühlviertel - Šumava - Bayerischer Wald	1994	Česká republika, Německo
Inn – Salzach	1994	Německo
Salzburg - Berchtesgadener Land - Traunstein	1995	Německo
Via Salina	1997	Německo
Weinviertel - Pomoraví - Zahorie	1997	Česká republika, Slovensko
Inntal	1998	Německo
West/Nyugat Pannonia	1998	Maďarsko
Zugspitze - Wetterstein - Karwendel	1998	Německo
Steiermark /SV Slovenija	2001	Slovinsko
Silva Nortica	2002	Česká republika

zdroj: Euregio kurzprofile

¹³ V Rakousku se používá pro euroregion názvu Euregio - pro lepší orientaci byl však používán jednotně název euroregion

Tabulka 3 Regionální kooperace v Rakousku

Název regionální kooperace	Rok vzniku	Zapojené státy mimo Rakouska
Mezinárodní konference Bodamské jezero	1972	Lichtenštejnsko, Německo, Švýcarsko
ARGE Korutany/Slovinsko	2000	Slovinsko
Centrope	2003	Česká republika, Maďarsko, Slovensko

zdroj: Euregio kurzprofile

6.2.1. Euroregion Inn Salzach

Euroregion vznikl v roce 1994 podepsáním smlouvy mezi Euroregionem Inn Salzach Bavorsko a Regionálním managementem Innviertel-Hausruck.

Rakouská část euroregionu se rozkládá v okresech Braunau, Ried, Schärding und Grieskirchen, německá zahrnuje členské obce z okresů Altötting, Passau, Rottal-Inn a město Passau.

Hlavní cíle spolupráce:

- ✓ realizace společných projektů financovaných Evropskou unií (INTERREG IIIA)
- ✓ prohloubení přeshraničních kontaktů
- ✓ poradenství v realizaci projektů
- ✓ správa Dispozičního fondu
- ✓ cílená informační politika v oblasti pohraničí

6.2.2. Euroregion Salzburg - Berchtesgadener Land – Traunstein

Euroregion byl založen 22. 5. 1995 po podepsání dohody mezi spolkem Region Salzburg a spolkem Region Berchtesgadener Land - Traunstein o vzájemné spolupráci.

Euroregion se rozkládá na území Rakouska v okresech Salzburg-Umgebung, Pinzgau, Tennengau a Pongau, na německé straně pak v okresech Berchtesgadener Land a Traunstein.

Hlavní cíle spolupráce:

- ✓ realizace evropských idejí na regionální úrovni pomocí vzájemné výměny informací koordinací a agitováním
- ✓ rozvoj euroregionu jako životní a pracovní prostor pro obyvatele, posílení regionálního sebevědomí
- ✓ zvýšení ekonomického potenciálu a konkurenceschopnosti celého regionu
- ✓ růst povědomí o euroregionu
- ✓ rozvoj životního prostředí a kvality života

6.2.3. Euroregion Via Salina

Euroregion vznikl jako pracovní společenství v průběhu roku 1997 v oblasti bývalé solné stezky, která dala euroregionu také jméno a vedla z Benátek přes Rakousko do Allgäu. V Rakousku zahrnuje okres Außerfern, v Německu okresy Lindau, Oberallgäu a Ostallgäu.

Hlavní cíle spolupráce:

- ✓ zvyšování povědomí o společné evropské činnosti
- ✓ regionální přeshraniční spolupráce, podpora členům, koordinace
- ✓ udržování a nové ideje rozvoje
- ✓ projektování, koncipování a realizace projektů v rámci iniciativy INTERREG
- ✓ správa dispozičního fondu

6.2.4. Euroregion Inntal

Euroregion Inntal vznikl jako společná iniciativa tyrolské a bavorské části v roce 1998. V rakouské části jsou členy euroregionu okresy Kufstein und Kitzbühel, na německé straně to jsou okresy Rosenheim und Traunstein a město Rosenheim.

Hlavní cíle spolupráce:

- ✓ podpora přeshraniční spolupráce
- ✓ implementace evropských myšlenek odstranění hranice mezi regiony
- ✓ iniciační, plánovací a poradenská funkce ve společných přeshraničních projektech
- ✓ informační platforma a koordinační místo pro přeshraniční otázky a vzájemné vztahy
- ✓ důraz je dále kladen na rozvoj cestovního ruchu, hospodářství, kultury a sociálních otázek

6.2.5. Euroregion West/Nyugat Pannonia

Euroregion vznikl 7. 10. 1998 podepsáním dohody v rakouském Eisenstadtu. Tato fyzicko-geografická oblast tak byla spojena i politicky. Protože pro tento region neexistuje odlišný německý a maďarský název, má euroregion trochu neobvyklý název Západní/Západní Panonie. Administrativně je součástí Burgenlandsko na rakouské straně a regiony Győr-Ménfőcsanak, Moson-Sopron, Vas a Zala na straně maďarské.

Hlavní cíle spolupráce:

- ✓ koordinace euroregionálních struktur
- ✓ sdílení informací
- ✓ řízení projektů
- ✓ Public Relations
- ✓ pomoc při hledání projektového partnera

6.2.6. Euroregion Zugspitze - Wetterstein – Karwendel

Euroregion vznikl v roce 1998 v okolí nejvyšší hory Německa Zugspitze, podle které nese i název. Na rakouské straně zahrnuje region Seefelder Plateau a Außerfern, na německé straně okres Garmisch-Partenkirchen

Hlavní cíle spolupráce:

- ✓ posílení přeshraniční spolupráce
- ✓ odstranění hranice jako bariéry
- ✓ vytvoření atraktivního životního prostředí v pohraničí, zlepšení kvality života
- ✓ posílení přeshraničního hospodářského prostoru

6.3. Euroregionální struktura Slovinska

Po rozpadu Jugoslávie v roce 1991 se nově vzniklá Slovinská republika stejně jako ostatní postsovětské státy snažila o zlepšení situace pohraničních regionů pomocí projektů přeshraniční spolupráce, které v zemích západní Evropy existovaly již desítky let.

Přestože je v současné době zapojeno do přeshraniční spolupráce celé slovinské pohraničí (operační programy přeshraniční spolupráce v rámci tzv. Cíle 3 - Evropská územní spolupráce), existují jen dva euroregiony - Euroregion Severovýchodní Slovinsko-rakouské Štýrsko na rakousko-slovinské hranici a multinárodní spolupráce v jadranském regionu, která sdružuje Itálii, Chorvatsko, Slovinsko, Černou horu, Bosnu a Hercegovinu a Albánii. Základající konference Euroregionu Jadran proběhla v červnu roku 2006 v chorvatské Pule.

Jedním z důvodů neexistence dalších euroregionálních sdružení může být, že aktivita za vznik dosavadních euroregionů nebyla na slovinské straně. Problémem je také dlouhodobá animozita vůči Chorvatsku, která narušuje větší rozvoj přeshraniční spolupráce (a tím vznik euroregionů) na nejdelší slovinské hranici.

Slovinsko má k přeshraniční spolupráci díky své malé rozloze ideální předpoklady. Kolem 90 % slovinského území (v rámci regionů NUTS III) splňuje podmínky Evropské unie pro realizaci přeshraniční spolupráce. Potenciál ke vzniku euroregionů a rozvoji přeshraniční spolupráce je tedy značný.¹⁴

6.3.1. Euroregion Jadran

Euroregion Jadran je mezinárodním sdružením regionů a městských samospráv v oblasti Jaderského moře. Byl založen 30. 6. 2006 na konferenci v Pule a jeho hlavním cílem je rozvoj a konsolidace území a vytvořit nový model spolupráce v oblasti. Euroregion má status nevýdělečné organizace podléhající chorvatskému právu.

¹⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/images/pdf/int3a_eur15_a4p.pdf

Členové:

Itálie

regiony: Friuli-Venecia-Giulia, Veneto, Emilia Romagna, Marche, Abruzzo, Molise, Puglia

Slovinsko

město Izola

Chorvatsko

župy: Istrijská, Primorsko-goranská, Ličko-senjanská, Zadarská, Šibeník-Knin, Split-Dalmácie, Dubrovník-Neretva

Bosna a Hercegovina

kanton Hercegovacko-neretvanský

Černá Hora

město Kotor

Albánie

kraje: Fier, Shkoder, Durres, Lezhe, Tirana, Vlore

Cíle

- ✓ ochrana kulturního dědictví
- ✓ ochrana přírody
- ✓ udržitelný ekonomický rozvoj zejména v cestovním ruchu, rybolovu a zemědělství
- ✓ vyřešení dopravních a jiných infrastrukturních problémů
- ✓ konsolidace území, stabilita a kooperace
- ✓ vytvoření společné struktury pro vyšší efektivitu v získávání prostředků z fondů Evropské unie
- ✓ podpora zemím v oblasti Jaderského moře na jejich cestě do EU

7. Vývoj přeshraniční spolupráce v České republice, Rakousku a Slovinsku s ohledem na programy podpory Evropské unie

Jedním z nejdůležitějších nástrojů pro překonání nevýhod plynoucích z příhraniční polohy regionů jsou programy přeshraniční spolupráce financované Evropskou unií. Jedná se o Iniciativu Společenství INTERREG IIIA pro finanční období 2000–2006, která navazuje na stejnojmennou Iniciativu INTERREG IIA na období 1995–1999. Tento program přeshraniční spolupráce se realizoval pouze v členských zemích Evropské unie. Na základě rozhodnutí Evropského parlamentu byla proto Iniciativa INTERREG v roce 1995 doplněna o programy přeshraniční spolupráce (CBC) Phare tak, aby se rozšířila přeshraniční spolupráce i na vnější hranice Evropské unie. Do tohoto programu byly zapojeny všechny čekatelské země (ze středoevropského prostoru Česko, Maďarsko, Polsko, Slovensko a Slovinsko). Program Phare CBC byl následně po vstupu těchto zemí do EU nahrazen Iniciativou INTERREG na finanční období 2004–2006. Tato iniciativa je v novém finančním období 2007–2013 vystřídána programem Cíl 3 Evropská územní spolupráce.

Díky duplicitě informací o jednotlivých programech jsou obecné údaje zmíněny jen jednou a to především na českém příkladu, jedná se zejména o charakter programů a jejich základní funkce.

7.1. Programy podpory přeshraniční spolupráce v České republice

7.1.1. Program Phare CBC

Program podpory Phare byl zahájen v roce 1990 jako předvstupní program Evropské unie na pomoc regionům střední a východní Evropy. Původně však byl zamýšlen pouze pro Polsko a Maďarsko. Z tohoto vychází také původní název Phare - Poland and Hungary Assistance to the Restructuring of the Economy (Pomoc při hospodářské restrukturalizaci v Polsku a Maďarsku). Byl však postupně rozšířen na celý region a nakonec se do programu zapojilo 13 států (Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Makedonie, Polsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko).

Program byl ukončen v roce 2003 a od roku 2004 byl nahrazen programovou iniciativou INTERREG IIIA.

Program Phare CBC byl zahájen v roce 1994. Podporuje přeshraniční spolupráci se sousedními státy v příhraničních regionech České republiky. Zprvu byl určen na spolupráci jen se státy Evropské unie, tedy Německem a Rakouskem. Teprve od roku 1999 byl rozšířen i na spolupráci pohraničí kandidátských zemí (česko-polské, česko-rakouské).

Základním cílem programu bylo potlačit negativní vliv hranice, zlepšit vzájemné kontakty obyvatel a vytvořit podmínky pro další rozvoj na obou stranách hranice.¹⁵

¹⁵ Program přeshraniční spolupráce Phare v České republice. 2001, s. 18

Zařazení projektů do programu přeshraniční spolupráce je podmíněno splněním základních podmínek. Projekt musí mít pozitivní dopad na území sousedního státu a zlepšit přeshraniční spolupráci. Zde lze podotknout, že u mnoha realizací investičních projektů není tento dopad zřetelný. Podle kritérií daných Evropskou komisí se projekty mohly realizovat celé na území jednoho státu, ale měl zde být jasný vliv i na druhou stranu hranice. Mělo by se tedy rozlišovat mezi regionálním zájmem, který může být řešen v rámci státní či jiné regionální podpory, a zájmem přeshraničním, který by měl získat podporu právě z fondů přeshraniční spolupráce. Princip daleko většího zaměření přímo na přeshraniční spolupráci a omezení možných jednostranných projektů zajistil pokračující program rozvoje přeshraniční spolupráce INTERREG IIIA, kde musel každý zájemce mít pro projekt partnera na druhé straně hranice. Na druhou stranu však nelze vždy stanovit jasnou hranici mezi projektem podporující přeshraniční spolupráci a programem, který má jen regionální dopad. Mohou být podporovány jednotlivé záměry jednak pomocí tzv. společných projektů (realizovaných na obou stranách hranice) nebo projektů s pozitivním přeshraničním účinkem, a to i když se nacházejí výhradně ve vymezeném území České republiky. Podporovány mohou být pouze projekty na území pohraničí, jak se souhlasem Evropské komise vymezila dotyčná země.¹⁶

Pro období programu na léta 2000–2003 bylo charakteristické přibližování programu k principům povstupního programu přeshraniční spolupráce INTERREG IIIA, zejména aplikace stejných postupů a pravidel. Byly vytvořeny společné struktury programování, monitoringu a hlavně definice stejných kritérií pro hodnocení a výběr projektů.

Programy let 2000–2003 byly implementovány jak prostřednictvím velkých investičních projektů, tak prostřednictvím grantových schémat. Metoda grantových schémat je použita u Společných fondů malých projektů ve všech programech (česko-německý, česko-rakouský a česko-polský). Grantová schémata pro menší projekty investičního charakteru s dotací do 300 tis. EUR jsou použita jen v programech let 2002 a 2003 na česko-německém a česko-rakouském příhraničí. Na toto programové období má program Phare CBC roční alokaci 19 mil. EUR, celkově tedy může být rozdělena 76 mil. EUR.

Tabulka 4 Roční finanční alokace programu Phare CBC pro jednotlivé části pohraničí v letech 2000-2003

Příhraničí	mil. EUR	%
Česko-německé	10,0	52,6
Česko-polské	5,0	26,3
Česko-rakouské	4,0	21,1
Celkem	19,0	100,0

zdroj: www.strukturalni-fondy.cz

¹⁶ Program přeshraniční spolupráce Phare v České republice. Praha, 2001, s. 26

7.1.2. Iniciativa INTERREG IIIA

Stejně jako Program přeshraniční spolupráce Phare tak i Programová iniciativa INTERREG IIIA má za úkol podpořit oblasti, které jsou znevýhodněny svou periferní polohou při hranicích a jsou zároveň odloučeny od komunity na druhé straně hranice. Program INTERREG III se dělí v programovém období 2000–2006 na tři části:

- iniciativa A se týká přeshraniční spolupráce mezi sousedními regiony, která podporuje aktivity v sousedních příhraničních regionech a umožňuje tak realizovat skutečně společné projekty partnerských subjektů na obou stranách hranice
- část B se týká nadnárodní spolupráce mezi ústředními, regionálními a místními orgány s cílem podpořit vyšší stupeň územní integrace a harmonický a vyrovnaný rozvoj v rámci Evropy
- část C se týká meziregionální spolupráce vedoucí ke zlepšení efektivnosti politik, nástrojů regionálního rozvoje a soudržnosti na základě výměny informací a sdílením zkušeností s dalšími nesousedícími regiony.

Iniciativa INTERREG IIIA navazuje na předchozí Program přeshraniční spolupráce Phare. Struktura programu je velmi podobná. Předvstupní iniciativa Phare CBC tedy sloužila také k přípravě na čerpání prostředků pro navazující období 2004–2006 z programu INTERREG IIIA.

Hlavním cílem programu je zlepšení kvality životních podmínek a standardů v dotčených příhraničních oblastech prostřednictvím společných akcí skupin či organizací z obou částí hranice. Program je rozčleněn na základní priority a opatření.

Program je dále rozdělen na větší investiční/neinvestiční projekty, kde je doporučená výše nákladů do 300 tis. EUR a dále Dispoziční fond, kde je minimální částka 2 tis. a maximální 20 tis. EUR. Celý program je financován z Evropského fondu regionálního rozvoje, který byl založen v 1974.

Celková finanční částka, která byla dostupná za období 2004–2006 dosahovala 55 mil EUR pro celou ČR.

Tabulka 5 Finanční alokace programu INTERREG IIIA na období 2004–2006 pro jednotlivé části příhraničí ČR

Příhraničí	mil. EUR	%
Česko-polské	16,5	30,0
Česko-rakouské	11,0	20,0
Česko-saské	9,9	18,0
Česko-bavorské	8,6	15,6
Česko-slovenské	9,0	16,4
Celkem	55,0	100,0

zdroj: www.strukturalni-fondy.cz

Žádat o finanční podporu mohou obce, města, kraje; organizace zřízené nebo založené kraji či obcemi, které jsou ze 100 % vlastněny těmito kraji či obcemi; nestátní neziskové organizace: občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy; zájmová sdružení právnických osob; hospodářské a agrární komory; organizace zřízené státem. Výše podpory z programů EU na jednotlivé projekty může dosahovat maximálně 75 % celkových nákladů na jeho realizaci.

Iniciativa Evropského společenství INTERREG III z období 2000-2006 dala základ novému cíli s názvem Evropská územní spolupráce pro finanční období 2007–2013. Podobně jako u iniciativy INTERREG je jedná ze tří složek věnována přeshraniční spolupráci. Operační programy přeshraniční spolupráce se týkají vždy hraničních regionů NUTS III. Pro Českou republiku tak existuje operační program pro přeshraniční spolupráci s Polskem, Saskem, Bavorskem, Rakouskem a Slovenskem.

S ohledem na výši finančních prostředků Česká republika dosáhla výrazného zvýšení dotace a odstranila tak handicap z předchozího finančního období, na který mnozí představitelé z české strany dlouhodobě upozorňovali.¹⁷

Nově musí všechny projekty, pro které se bude žádat o podporu z programu Cíle 3, splňovat princip vedoucího partnera, tzn. že partneři projektu (u programů přeshraniční spolupráce se musí na projektu podílet vždy nejméně 2 partneři, každý z opačné strany hranice) si zvolí svého vedoucího partnera, který bude zodpovědný za implementaci celého projektu včetně těch částí, které budou realizovat ostatní partneři. Další podmínkou pro získání dotace z programu Cíle 3 je splnění minimálně dvou z těchto čtyř kritérií: společná příprava projektu, společná realizace projektu, společné spolufinancování a společný personál. Projekt musí mít významný pozitivní dopad na území vymezené v jednotlivých operačních programech přeshraniční spolupráce.¹⁸

Tabulka 6 Finanční alokace operačních programů přeshraniční spolupráce na období 2007-2013 (pro českou část)

Přihraní	mil. EUR	%
Česko-bavorské	55,0	15,7
Česko-polské	103,7	29,5
Česko-rakouské	69,1	19,7
Česko-saské	67,2	19,1
Česko-slovenské	56,6	16,0
Celkem	351,6	100,0

zdroj: www.crr.cz

¹⁷ Netolický, Václav: Euroregiony. Vysoká škola finanční a správní, Praha 2007, s. 38

¹⁸ <http://www.crr.cz/index.php?did=803>

7.2. Programy podpory přeshraniční spolupráce v Rakousku

7.2.1. Iniciativa INTERREG IIIA

Rakousko je do Iniciativy společenství INTERREG zapojeno od roku 1995 po svém vstupu do Evropské unie pro finanční období 1995–1999, tehdy pod názvem INTERREG IIA. Vlastní iniciativa byla na hranicích s nečlenskými státy (Česko, Slovensko, Maďarsko a Slovinsko) propojena s programem Phare CBC.

Rakousko bylo v následujícím finančním období 2000–2006 zapojeno do celkem šesti územních programů se všemi okolními státy. Celková finanční alokace pro Rakousko byla ve výši 309 milionů EUR. Podíl z fondu ERDF je však (např. na rozdíl od české části) pouze 50 %, zbylou část tvoří národní částka ze státního rozpočtu. Tabulka 7 uvádí alokace pro Rakousko podle jednotlivých pohraničí. Největší podíl finančních prostředků byl přidělen rakousko-maďarské příhraniční oblasti.

Tabulka 7 Finanční alokace programu INNTEREG IIIA pro období 2000–2006 pro jednotlivé části příhraničí (rakouská část)

Příhraničí	mil. EUR	%
Rakousko-bavorské	20,7	13,4
Rakousko-české	26,7	17,3
Rakousko-slovenské	27,1	17,5
Rakousko-maďarské	31,8	20,6
Rakousko-slovinské	28,1	18,2
Rakousko-italské	13,2	8,5
Alpenrhein-Bodensee-Hochrhein	6,8	4,4
Celkem	154,5	100,0

Zdroj: Strukturfondsprogramme in Österreich 2000-2006: Finanzielle Umsetzung

Pro následující finanční období 2007-2013 Evropská územní spolupráce je finanční podpora pro Rakousko rozdělena stejně jako u předcházející programu INTERREG do sedmi operačních programů. Největší část finančních prostředků byla určena česko-rakouskému příhraničí. Tento poměr je trochu zkreslen údajem za celou oblast, větší část je totiž alokována české části.

Tabulka 8 Finanční alokace operačních programů přeshraniční spolupráce na období 2007-2013 (celá oblast)

Příhraničí	mil. EUR	%
Rakousko-bavorské	72,1	14,6
Rakousko-české	107,4	21,8
Rakousko-slovenské	59,9	12,2
Rakousko-maďarské	82,3	16,7
Rakousko-slovinské	67,1	13,6
Rakousko-italské	80,1	16,3
Alpenrhein-Bodensee-Hochrhein	23,9	4,8
Celkem	492,8	100,0

Zdroj: jednotlivé operační programy

7.3. Přeshraniční spolupráce na česko-rakouské hranici

Počátky novodobé přeshraniční spolupráce mezi českou a rakouskou stranou se datují hned po roce 1989, kdy Rakousko jako první sousední země zrušilo vízovou povinnost.

Na první, ne příliš rozsáhlé, kontakty na komunální úrovni navázala iniciativa vyšších správních jednotek. Můžeme jmenovat dohodu Dolního Rakouska a Jihomoravského kraje z roku 1992, která měla řešit problémy územního uspořádání, hraničních přechodů, hospodářství či cestovního ruchu.

Výrazným impulsem pro rozvoj vzájemné spolupráce byla možnost čerpání evropských dotací k česko-rakouským projektům přeshraniční spolupráce, což umožnilo rozšíření programu Evropské unie Phare CBC na země i mimo samotnou unii v roce 1994. Česko-rakouské pohraničí bylo zapojeno do tohoto programu od roku 1995. Konkrétní spolupráce rakouských spolkových zemí se sousedními českými příhraničními regiony byla zaměřena na budování potřebných kooperačních struktur a na ověřování možností praktické realizace jednotlivých projektů. Na rakouské straně tak bylo schváleno celkem 126 projektů, v České republice bylo schváleno celkem 70 záměrů. Od roku 2004 je program Phare CBC nahrazen Iniciativou Interreg IIIA.¹⁹

Oblasti podpory Iniciativy Společenství INTERREG IIIA byly vymezeny podle příhraničních regionů NUTS III, na rakouské straně regiony Weinviertel, Waldviertel, Mühlviertel, město Vídeň a Vídeň - Sever. V českém příhraničí to jsou regiony NUTS III Jihočeský kraj, Vysočina a Jihomoravský kraj. Finanční prostředky (do 20 %) mohou navíc žádat také regiony sousedící s vymezeným územím, ve spolkové zemi Horní Rakousko regiony NUTS III Linz-Wels a Innviertel resp. v zemi Dolní Rakousko regiony NUTS III St. Pölten a Mostviertel.

Obrázek 2 Vymezení programového území INTERREG IIIA Česko-Rakousko (zdroj: Program iniciativy společenství)

¹⁹ Program Iniciativy Společenství INTERREG IIIA Česko Rakousko (2000–2006). s. 59

Program stanovuje celkem šest rozvojových priorit, které jsou dále definovány ve čtrnácti opatřeních. Třináct z nich je přiřazeno k jednotlivým prioritám. Čtrnácté opatření je technická pomoc, která se uplatňuje ve všech šesti prioritách. Následuje schéma, které zobrazuje celou strukturu programu.

Schéma 1 Struktura priorit a jednotlivých opatření iniciativy INTERREG IIIA pro česko-rakouské pohraničí ve finančním období 2000–2006

zdroj: INTERREG IIIA Česká republika - Rakousko - program Iniciativy Společenství 2000(4)–2006

Priorita 1 Přeshraniční hospodářská spolupráce

P1/O1 Rozvoj podniků a infrastruktury pro podnikovou sféru v příhraničí

- ✓ vytváření pracovních míst v průmyslu a živnostenském podnikání
- ✓ prosazování inovativních přístupů a moderních technologií v malých a středních podnicích
- ✓ rozvoj stěžejních aktivit s přeshraničním dopadem

- ✓ rozvoj služeb pro hospodářskou sféru
- ✓ posilování kooperačních vztahů mezi vědou a podnikovou sférou

P1/O2 Přeshraniční mezipodniková spolupráce (MSP) a poradenství pro přeshraniční aktivity

- ✓ posílení regionální hospodářské struktury v příhraničí
- ✓ rozvoj a stabilizace klíčových aktivit a kvalifikací (např. telekomunikace, doprava a logistika, životní prostředí a lékařská technika, transfer know-how východním a západním směrem)
- ✓ zintenzivnění mezipodnikové kooperace (především malých a středních podniků) v příhraničí
- ✓ zlepšení inovativního přístupu a konkurenceschopnosti podniků

P1/O3 Cestovní ruch a nabídka aktivit pro volný čas

- ✓ posílení ekonomického významu cestovního ruchu v příhraničí
- ✓ využití synergických efektů (poptávkový efekt z cestovního ruchu)
- ✓ zvýšení atraktivity a modernizace nabídky (včetně konkrétních opatření na zvýšení úrovně kvalifikace)
- ✓ zvýšení počtu přenocování v regionu (hlavně prostřednictvím opatření na prodloužení sezóny nebo vytvářením dvousezónní nabídky)
- ✓ rozvoj nabídek “šetrného cestovního ruchu” a získávání nových skupin zákazníků
- ✓ rozšíření možností spolupráce s dalšími hospodářskými odvětvími (např. zemědělství, řemesla a živnostenské podnikání)

Priorita 2 Dosažitelnost

P2/O1 Zlepšení přeshraniční dopravní a telekomunikační infrastruktury

- ✓ zlepšení propustnosti hranic
- ✓ zlepšení přeshraniční dopravní obslužnosti s využitím všech druhů dopravy
- ✓ koordinovaný rozvoj telekomunikační infrastruktury

P2/O2 Organizace dopravy, plánování a logistika

- ✓ zlepšení přeshraniční dostupnosti a nabídky v dopravě
- ✓ zlepšení služeb v oblasti dopravy s cílem zvýšit mobilitu obyvatelstva regionu
- ✓ spolupůsobení při co nejtěsnějšímu sblížení příhraničních regionů
- ✓ sladění dopravní politiky na obou stranách a koordinovaná realizace opatření v oblasti dopravy
- ✓ zlepšení veřejné dopravy a služeb pro cestující (s důrazem na oblasti s intenzivnějším cizineckým ruchem)
- ✓ zlepšení hraničního odbavení

Priorita 3 Přeshraniční organizační struktury a síť

P3/O1 Podpora přeshraničních organizačních struktur a rozvoj sítí

- ✓ optimalizace spolupráce mezi regionálními aktéry, veřejnými, soukromými a polosoukromými organizacemi a institucemi a rovněž správními orgány příhraničního regionu
- ✓ profesionální příprava a průběžné konzultace přeshraničních projektů
- ✓ posílení přeshraničních integračních procesů
- ✓ trvale udržitelný rozvoj příhraničí
- ✓ rychlé zapojení nových samosprávných orgánů (střední články) do přeshraniční spolupráce

P3/O2 Malé projekty včetně akcí typu „people to people” a pilotních projektů

- ✓ přeshraniční integrace a posilování dlouhodobých forem spolupráce
- ✓ posilování kontaktů a průběžné komunikace a spolupráce mezi obyvateli příhraničí
- ✓ “srůstání” příhraničního regionu a odstraňování “bariér v myšlení”
- ✓ přeshraniční integrace obyvatel
- ✓ lepší příprava projektů splňujících podmínky pro přiznání podpory
- ✓ screening oblastí možné spolupráce a prvních kontaktů
- ✓ výměna informací o sousedech “za hranicemi”
- ✓ projekty na podporu rozvoje demokracie v zájmové oblasti programu

Priorita 4 Lidské zdroje

P4/O1 Rozvoj regionálního trhu práce v kontextu rozšíření EU

- ✓ rozvíjení přeshraničních vztahů na trhu práce
- ✓ zintenzivnění spolupráce mezi institucemi vytvářejícími a provádějícími politiku na trhu práce
- ✓ integrace přeshraniční strategie do územních dohod o zaměstnanosti
- ✓ příprava rámcových podmínek pro fungující přeshraniční vztahy na trhu práce
- ✓ zlepšení vzájemné informovanosti o nabídce a poptávce na trhu práce na obou stranách hranice
- ✓ odbourávání překážek rozvoje hospodářských, vzdělávacích a sociálních systémů a
- ✓ harmonizace pracovněprávních a sociálněprávních standardů

P4/O2 Rozvoj kooperace a infrastruktury v oblasti vzdělání, kvalifikace a vědy

- ✓ zintenzivnění spolupráce mezi institucemi zajišťujícími vzdělávání a získávání kvalifikace (školy, zařízení působící v oblasti vzdělávání dospělých atd.)
- ✓ kvalifikace obyvatel odpovídající potřebám regionu a jeho odvětvové struktuře

- ✓ koordinace a propojení nabídky primárního a dalšího vzdělávání
- ✓ zajištění potřebné kapacity vzdělávacích a výzkumných zařízení

Priorita 5 Trvale udržitelný územní rozvoj a ochrana životního prostředí

P5/O1 Management zdrojů, technická infrastruktura a obnovitelné zdroje energie

- ✓ intenzivnější využívání obnovitelných zdrojů energie
- ✓ optimální využívání existujících přírodních zdrojů
- ✓ snížení a eliminace přeshraničního zatížení životního prostředí (znečištění vody, ovzduší a půdy) a sanace poškozených lesních ekosystémů
- ✓ posílení přeshraniční spolupráce v oblasti ochrany životního prostředí, ekologického výzkumu a managementu životního prostředí
- ✓ zlepšení ekologického vědomí, rozvoj účinných vzdělávacích a osvětových opatření

P5/O2 Opatření v rámci ochrany přírody a životního prostředí včetně národních a přírodních parků

- ✓ zachování cenných přírodních hodnot v příhraničním regionu a ochrana přírodních zdrojů
- ✓ rozšiřování národních a přírodních parků s perspektivou zlepšení nabídky a jejich přeshraniční propojení a využití jako zdroje příjmů
- ✓ intenzivnější zapojení obyvatelstva regionu do přípravy projektů a programů v chráněných oblastech

P5/O3 Přeshraniční územní rozvoj ve venkovských a městských oblastech

- ✓ vytváření vyvážené struktury osídlení a hospodářské struktury
- ✓ rozvoj venkovského a městského prostředí a městských aglomerací s respektováním požadavků trvale udržitelného rozvoje
- ✓ zlepšení kvality života a životního prostředí a trvale udržitelné zajištění přírodních podmínek pro život člověka
- ✓ zlepšení a zachování extenzivně obdělávané kulturní krajiny
- ✓ vyvážený hospodářský, kulturní a ekologický rozvoj příhraničí (např. v rámci přeshraničních procesů Agendy 21 v místním měřítku)

Priorita 6 Zvláštní podpora příhraničním regionům

- ✓ činnosti podporující malé a střední podniky, které budou zvláště silně ovlivněny rozšířením EU s cílem zvýšit přeshraniční hospodářskou spolupráci
- ✓ rozšíření přeshraničních dopravních spojů s cílem zajistit trvalý rozvoj potenciálu na poli cestovního ruchu a ochrany přírodního prostředí na obou stranách hranice

- ✓ vzdělávací aktivity a kulturní spolupráce, včetně opatření na podporu integrace jiných kulturních a jazykových skupin s cílem snižovat kulturní a jazykové bariéry
- ✓ projekty zaměřené na zdokonalování minoritních jazykových dovedností (např. v malých a středních podnicích)

Možnost čerpání prostředků z Evropské unie byl jedním z hlavních důvodů postupného vzniku trvalých přeshraničních struktur (euroregionů) na území česko-rakouského pohraničí. Prvním uskupením byl v roce 1992 Euroregion Šumava, který vznikl jako trilaterální svazek na pomezí jižních Čech, Horního Rakouska a Dolního Bavorska. V dalších letech vznikly ještě dva euroregiony. V roce 1997 Euroregion Pomoraví, který je opět trilaterální spoluprací, v tomto případě ČR, Rakouska a Slovenska. Teprve v roce 2002 vznikl poslední euroregion na česko-rakouském pohraničí Silva Nortica.

Jedním ze základních předpokladů spolupráce mezi Rakouskem a ČR v příhraniční oblasti je co nejširší občanská spolupráce přes hranici - tedy setkávání lidí v každodenním kontaktu, ze kterých se vyvíjí spolupráce i na dalších úrovních. Problémem ovšem bezesporu je, že původní nadšení obyvatel po pádu železné opony se vytrácí a lidé hodnotí vzájemné vztahy a perspektivy daleko střízlivěji.²⁰ Přestože v roce 2008 Česko vstoupilo do schengenského prostoru a padla tak poslední omezení na česko-rakouské hranici, mnozí lidé v Rakousku by naopak přivítali princip daleko uzavřenější hranice. I zde se však objevují regionální rozdíly. Největšími kritiky prohloubení česko-rakouských vztahů jsou dlouhodobě obyvatelé Horního Rakouska.²¹ Zde se nejvíce projevuje negativní vliv některých otázek z minulosti (Benešovy dekrety) a zejména problémy ohledně atomové elektrárny Temelín.

Významné obavy budí v oblasti rakouského pohraničí vývoj pracovního trhu. Mnohé rakouské firmy totiž přestěhovaly své aktivity do Česka a přes stále přetrvávající přechodné období, během něhož Češi nemají volný přístup na pracovní trh, se výrazně zvýšila v některých oblastech (Waldviertel) nezaměstnanost. Objevuje se tak názor, že Češi mohou za mnohé aspekty snížení životní úrovně některých vrstev obyvatelstva.

Zejména u mladších obyvatel a zástupců samosprávy a dalších institucí se však jednoznačně objevuje ochota k dalšímu rozvoji česko-rakouské přeshraniční spolupráce. Jako nejprogresivnější je pokládána zejména oblast cestovního ruchu a kultury.²²

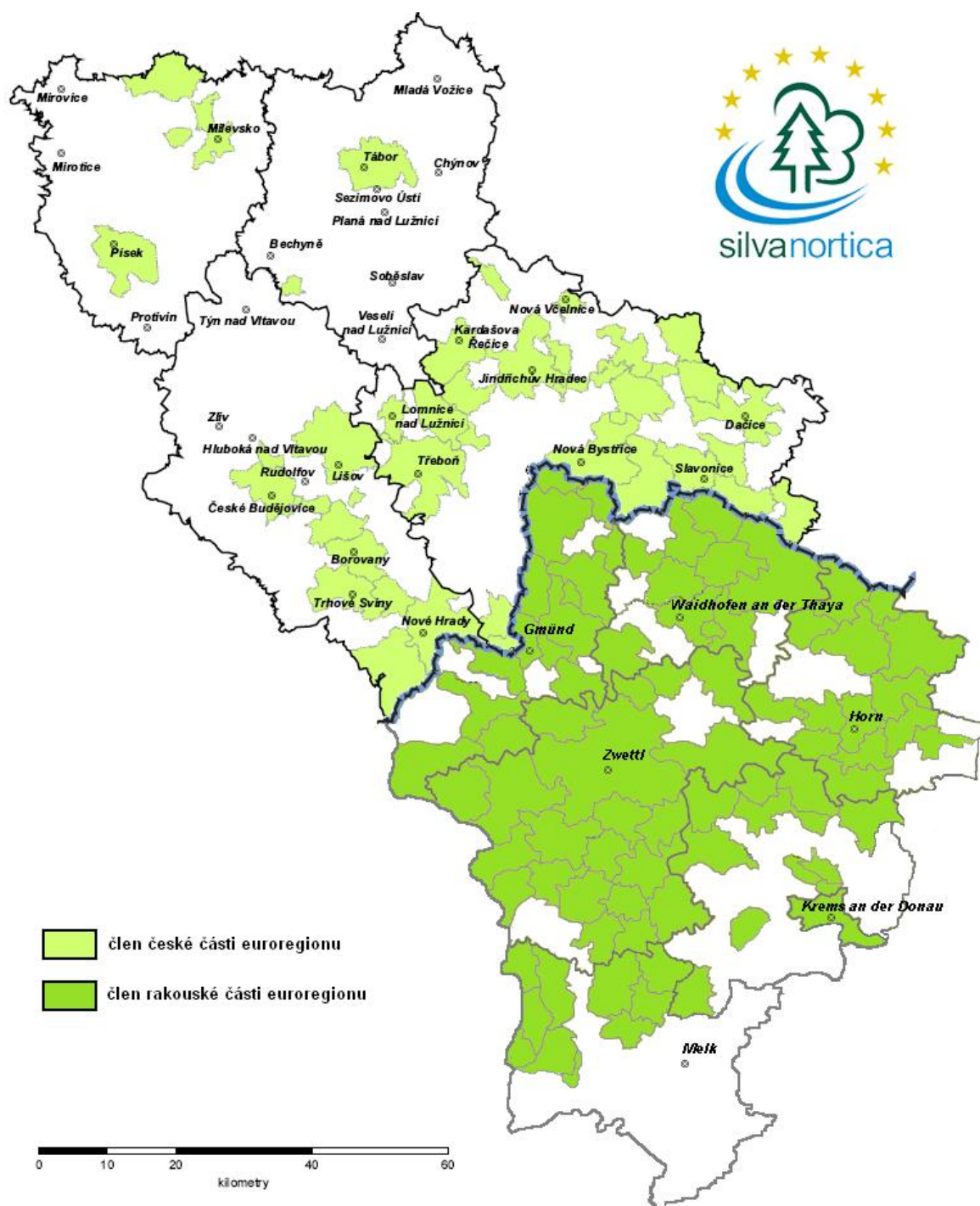
²⁰ Holátová, D., Pána, L.: Česko-rakouské příhraničí, změny, současnost, perspektivy. In: Parmová, D., Wytrens, H. K.: Demografické změny a jejich implikace na regionální rozvoj v česko-rakouském pohraničí. Jihočeská univerzita, České Budějovice 2004, s. 14

²¹ Novotný, L.: Česko-rakouské vztahy z pohledu občanů rakouského pohraničí. In: Přeshraniční vlivy na místní společenství pohraničí České republiky. UJEP, Ústí nad Labem 2005, s. 198

²² Novotný, L.: Česko-rakouské vztahy z pohledu občanů rakouského pohraničí. In: Přeshraniční vlivy na místní společenství pohraničí České republiky. UJEP, Ústí nad Labem 2005, s. 203

7.3.1. Modelový euroregion Silva Nortica

Historie procesu založení společné rakousko-české diskusní platformy sahá až do roku 1989. Iniciativa Waldviertel Managementu směřovala nejdříve na jihočeské přednasty okresů, později na nově založené regionální rozvojové agentury v Jindřichově Hradci a v Českých Budějovicích, se kterými byla 13. 4. 2000 podepsána Deklarace o spolupráci mezi regiony.

Obrázek 3 Mapa Euroregionu Silva Nortica (zdroj: [Euroregiony v České republice](#), www.wvblog.at, upraveno)

Díky aktivitě Sdružení měst a obcí Jihočeského kraje se snahy o založení euroregionu zintenzivnily. Jednání byla nakonec završena slavnostním založením Euroregionu Silva Nortica 28. 5. 2002 v Hospodářském parku Gmünd/České Velenice. Zástupcem na rakouské straně je Europaplatzform pro Waldviertel, na české straně sdružení Jihočeská Silva Nortica. Název euroregionu je odvozen od historického názvu našeho území z doby římské a znamená Severní les.

Euroregion se rozkládá v jihovýchodní části Jihočeského kraje a zahrnuje členské obce na území okresů Jindřichův Hradec, České Budějovice, Písek a Tábor v Jihočeském kraji. Na rakouské straně zaujímá euroregion západní území Spolkové země Dolní Rakousko, region Waldviertel s okresy Zwettl, Krems, Gmünd, Waidhofen an der Thaya a Horn.

Členská struktura

Členem sdružení Jihočeská Silva Nortica se mohou stát města, obce a další právnické osoby, které mají své sídlo v okresech Jindřichův Hradec, České Budějovice, Písek nebo Tábor, které se ztotožňují s předmětem činnosti sdružení, se stanovami sdružení a platí členské příspěvky dle stanov. Přijetí nových členů schvaluje valná hromada

Tabulka 9 Členská struktura euroregionu

Česká část		Rakouská část			
Okres Jindřichův Hradec	Okres České Budějovice	Okres Gmünd	Okres Zwettl	Okres Waidhofen an der Thaya	Okres Melk
České Velenice	Borovany	Amaliendorf -	Göpfritz an der Wild	Dietmanns	Artstetten
Cizkrajov	České Budějovice	Bad Großpertholz	Kirchschlag	Dobersberg	Dorfstetten
Dačice	Český Rudolec	Brand - Nagelberg	Kottes - Purk	Gastern	Hofamt/Priel
Dešná	Horní Stropnice	Eggern	Langschlag	Groß Siegharts	Nöchling
Deštná	Hrdějovice	Gmünd	Martinsberg	Karlstein	Persenbeug
Hatín	Ledenice	Großdietmanns	Ottenschlag	Raabs an der Thaya	Pöggstall
Hospřiz	Lišov	Großschönau	Pölla	Thaya	Raxendorf
Jindřichův Hradec	Nové Hradky	Haugschlag	Rappottenstein	Vitis	St. Oswald
Kardašova Řečice	Olešnice	Heidenreichstein	Sallingberg	Waidhofen an der	Weiten
Kunžak	Trhové Sviny	Großschönau	Schönbach	Waldkirchen	Yspertal
Lomnice nad Lužnicí	Okres Písek	Haugschlag	Schwarzenau	Okres Horn	
Nová Bystřice	Kovářov	Heidenreichstein	Schweiggers	Altenburg	
Nová Včelnice	Milevsko	Hoheneich - Nondorf	Okres Krems	Brunn an der Wild	
Nová Ves nad Lužnicí	Písek	Kirchberg/ Walde	Droß	Drosendorf	
Novosedly nad	Okres Tábor	Litschau	Jaidhof	Eggenburg	
Písečné	Březnice u Bechyně	Reingers	Krems	Gars am Kamp	
Rodvínov	Tábor	Schrems	Krumau/Kamp	Geras	
Slavonice		Weitra	Lengenfeld	Horn	
Staré Hobzí		Okres Zwettl	Lichtenau	Japons	
Staré Město pod		Altmelon	Maria Laach	Langau	
Strmilov		Arbesbach	Rastenfeld	Rosenburg-Mold	
Střížovice		Echsenbach	Schönberg/Kamp	Sigmundsherberg	
Studená		Grafenschlag	St. Leonhard	St. Bernhard	
Třeboň		Groß Gerungs	Stratzing	Weitersfeld	
Volfířov		Großgöttfritz	Weißkirchen		

zdroj: www.silvanortica.com

Struktura euroregionu

Generální shromáždění

Generální shromáždění (GS) je nejvyšším orgánem Euroregionu a sestává z max. 26 zástupců s hlasovacím právem za každou stranu (stát).

- 13 zástupců obcí
- 1 zástupce Fondu malých projektů
- 1 zástupce z oblasti regionálního rozvoje
- vedoucí příslušného sekretariátu
- vedoucí odborných pracovních skupin (max. 10)

Základní pravomoci a funkce GS

- GS volí ze svého středu předsedu a místopředsedu
- GS potvrzuje dosazení, případně odvolání vedoucího sekretariátu a odborných pracovních skupin a usnází se na pracovním programu
- výbor a sekretariát poskytují GS zprávu o činnosti i o plánovaných aktivitách
- GS zasedá podle potřeby, avšak minimálně jedenkrát ročně

Výbor

Euroregion Silva Nortica je reprezentován výborem. Výbor sestává z dvou předsedů generálního shromáždění, z jejich zástupců a vedoucích obou sekretariátů.

Funkce výboru:

- výbor reprezentuje euroregion.
- výbor podporuje a řídí práci sekretariátu.
- společně se sekretariáty je výbor odpovědný za koordinaci přeshraniční spolupráce a přeshraničních projektů.

Sekretariát

Sekretariát je zřízen na každé straně hranice a sestává z vedoucího a jemu příslušných spolupracovníků. Předseda generálního shromáždění je současně nadřízeným sekretariátu. Vedoucí sekretariátu je navrhován předsedou generálního shromáždění každého státu a potvrzen generálním shromážděním.

Sekretariáty uskutečňují ustanovení generálního shromáždění a vedou běžnou agendu.

Pracovní naplnění zahrnuje:

- ✓ prezentaci navenek
- ✓ sestavování a provádění pracovního programu Euroregionu
- ✓ koordinaci práce odborných pracovních skupin

- ✓ koordinaci vlastních aktivit se sekretariátem partnera
- ✓ provádění společných informativních setkání a jiných přeshraničních akcí
- ✓ přípravu jednání generálního shromáždění i výboru Euroregionu

Impulsní centra

Grenzüberschreitende ImpulsZentren (GIZ) - přeshraniční impulsní centra nabízejí podněty a podporu realizace přeshraničních projektů a dalších aktivit. Mají zejména motivovat obyvatelstvo k větší přeshraniční spolupráci. Úkoly jsou z velké části totožné s úkoly euroregionu, jejich oblast vlivu však zahrnuje menší území (mikroregion) než samotný euroregion.

Impulsní centra na české straně:

Přeshraniční impulzní centrum Nové Hradky

Přeshraniční impulzní centrum České Velenice

Impuls centrum Nová Bystřice

Regionální informační středisko Slavonice

Impulsní centra na rakouské straně:

GIZ Region Weitra

GIZ Gmünd-Schrems

GIZ NORD Litschau

GIZ Thayaland

GIZ Thayatal

Pracovní skupiny

Důležitým nástrojem pro přeshraniční spolupráci představují pracovní skupiny, které zajišťují spolupráci podle jednotlivých tematických celků. Existují zrcadlově na obou stranách hranice. Jejich úkoly spočívají v podstatě v tom, aby samostatně ve spolupráci se sekretariátem Euroregionu Silva Nortica zpracovaly aktuální odborná témata a řešily odborné otázky v rámci činnosti euroregionu. Jednotlivé pracovní skupiny jsou:

- ✓ infrastruktura a doprava
- ✓ cestovní ruch
- ✓ podpora a rozvoj podnikání
- ✓ zemědělství, lesnictví, rybářství a rozvoj venkova
- ✓ sociální oblast a zdravotnictví
- ✓ životní prostředí
- ✓ lidské zdroje a trh práce
- ✓ bezpečnost a krizové situace

7.4. Programy podpory přeshraniční spolupráce ve Slovinsku²³

Přeshraniční spolupráce se začala realizovat ve Slovinsku vstupem do programu PHARE v roce 1992. Ten byl zahájen už v roce 1990 jako předvstupní program Evropské unie na pomoc regionům střední a východní Evropy.

Jeho trvání do roku 2003 se dělí na tři fáze:

1. fáze 1992–1995 (období transformace)
2. fáze 1996–1999 (předvstupní období)
3. fáze 2000–2003 (přistupující období)

Od roku 1992 do roku 2003 Slovinsko z programu získalo přibližně 339 milionů EUR. Samotného programu přeshraniční spolupráce Phare CBC se Slovinsko účastní od roku 1994, kdy začala spolupráce na projektech s Itálií zaměřená na rozvoj hraničních přechodů, společné infrastruktury a zemědělství. V roce 1995 Evropská komise a vlády obou států podepsaly memorandum o víceleté spolupráci pro období 1996–1999. Ve stejném roce Slovinsko začalo spolupracovat také s Rakouskem. Evropská komise rovněž v roce 1995 podpořila finančně multilaterální spolupráci. Slovinsku se tak otevřela možnost trilaterální kooperace s Rakouskem a Maďarskem v letech 1995 a 1996.

Tabulka 10 Finanční alokace programu Phare CBC pro období 1995-1999

Přihraničí	v mil EUR	%
Slovinsko-italské	18,0	51,4
Slovinsko-rakouské	14,0	40,0
Slovinsko-rakousko-maďarské	3,0	8,6
Celkem	35,0	100,0

Zdroj: Úřad vlády Slovinské republiky pro evropské záležitosti, upraveno

V průběhu finančního období 1994–1999 bylo ve všech třech příhraničních oblastech připraveno přes 100 projektů v rámci rozvoje dopravy a infrastruktury, životního prostředí, cestovního ruchu, zemědělství, drobného hospodářství, kultury a lidských zdrojů, přeshraniční infrastruktura, čističky odpadních vod, inkubátor a technologický park. V rámci zemědělství se projekty zaměřily na rozvoj vinných stezek a zaměstnanosti.

Součástí spolupráce byl také Fond malých projektů, který financoval menší projekty zaměřené na kulturu a umění, sport či na podporu zaměstnanosti.

Od roku 2000 Slovinsko vstoupilo do tzv. předvstupního období, které je pro přeshraniční spolupráci charakteristické ještě větší snahou o zlepšení kvality životních podmínek a standardů v dotčených příhraničních oblastech.

²³ Kapitola zpracována na základě materiálu Pregled projektov čezmejnega sodelovanja Slovenije v obdobju 2000–2004 ter analiza projektov na zarvoj v regiji.

Programové období na léta 2000–2006 bylo založeno na společném programovém dokumentu INTERREG IIIA/PHARE CBC 2000–2006.

Na období 2000–2003 byla finanční alokace 28 mil. EUR, každoročně 7 mil. EUR. Iniciativa se zaměřila na tři strategické cíle:

- ✓ ekonomická koheze (obchodní spolupráce, cestovní ruch, rozvoj venkova, vytváření komunikačních síťových informačních systémů a společného ekonomického prostoru)
- ✓ lidské zdroje a regionální spolupráce - vzdělávání a rozvoj místních komunit, kulturní spolupráce, trh práce
- ✓ trvalý územní rozvoj - rozvoj území a přírodních zdrojů, energetické zdroje

Po vstupu Slovinska do Evropské unie, byl program doplněn o potřebné struktury k řízení a implementaci prostředků s Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Programová iniciativa INTERREG IIIA tedy plně nahradila předvstupní fond PHARE CBC v letech 2004–2006.

Tabulka 11 Finanční alokace programu INTERREG IIIA-Phare CBC na období 2000–2006*

Pohraničí	mil. EUR	%
Slovinsko-italské	101,0	52,6
Slovinsko-rakouské	63,7	33,2
Slovinsko-maďarsko-chorvatské 2004-2006	27,4	14,3
Celkem	192,2	100,0

Zdroj: Úřad vlády Slovinské republiky pro evropské záležitosti, upraveno

*zahrnuje alokace pro celou programovou iniciativu

V programovém období 2007-2013 se Iniciativa INTERREG stává samostatným cílem strukturálních fondů. Jedná se o Cíl 3, nazvaný Evropská územní spolupráce. V tomto programové období je finanční alokace pro Slovinsko téměř 97 milionů EUR. Veškeré aktivity přeshraniční spolupráce jsou opět spolufinancovány z ERDF.

V tomto finančním období Slovinsko spolupracuje v pěti přeshraničních operačních programech:

Tabulka 12 Finanční alokace pro období 2007–2013

Pohraničí	mil. EUR	%
Slovinsko-rakouské	31,5	32,5
Slovinsko-italské	23,8	24,5
Slovinsko-maďarské	14,6	15,1
Slovinsko-chorvatské	21,4	22,0
Jadranská iniciativa	5,6	5,9
Celkem	96,9	100,0

Zdroj: Úřad vlády Slovinské republiky pro evropské záležitosti, upraveno

7.5. Přeshraniční spolupráce na slovinsko-rakouské hranici

Stejně jako v ostatních postkomunistických státech i ve Slovinsku po pádu komunismu se začala daleko intenzivnější spolupráce s Rakouskem. Výhodou Slovinska bylo bezesporu vytvoření kontaktů se západem (tedy i Rakouskem) ještě z dob před rokem 1989 a v některých oblastech byly na celkem vysokém stupni rozvoje.

Dalším impulsem pro přeshraniční spolupráci bylo zapojení slovinsko-rakouského pohraničí do programu Evropské unie INTERREG IIA - Phare CBC pro finanční období 1995–1999. Otevřely se tak nové možnosti spolupráce v daleko širší oblasti. Vznikly např. bilaterální pracovní skupiny spolupracující v oblasti zemědělství, cestovního ruchu či životního prostředí. Pracovní setkání těchto skupin ovšem nebyla častá a výsledky jejich práce nebyly uspokojivé. Daleko lepších výsledků dosahovala přímá spolupráce institucí - např. hospodářských komor v Mariboru a Grazu či v oblasti Korutan v oblasti zemědělství.

V následném období 2000–2006 pokračovala přeshraniční spolupráce v rámci programu ININTERREG IIIA. Po vstupu Slovinska do EU i zde nahradil program INTERREG předchozí Phare CBC.

Oblast podpory programu INTERREG IIIA byla územně vyčleněna na příhraniční jednotky NUTS 3. Na rakouské části to jsou regiony Východní Štýrsko, Západní Štýrsko, Jižní Štýrsko, Dolní Korutany a Klagenfurt-Villach. Na slovinské straně hranice jsou zapojeny do programu jednotky NUTS 3 Podráví, Pomuří, Savinsko, Gorensko a Korutany (Koroška). K území jsou navíc připojeny jednotky Graz a Horní Korutany, které mohou jako sousední regiony žádat 20% finanční dotaci z programu.

Program Iniciativy Společenství INTERREG IIIA je rozdělen na čtyři základní priority a z nich vyplývajících deset opatření.

Obrázek 4 Vymezení programového území INTERREG IIIA Rakousko-Slovinsko (zdroj: Program iniciativy společenství)

Schéma 2 Struktura priorit a jednotlivých opatření iniciativy INTERREG IIIA pro česko-rakouské pohraničí ve finančním období 2000–2006

Priorita 1 Přeshraniční hospodářská spolupráce

P1/O1 Rozvoj a podpora příhraničních ekonomických subjektů a blízké infrastruktury

- ✓ podpora hospodářské spolupráce
- ✓ rozvoj podnikání a spolupráce – vznik podniků na bilaterální úrovni
- ✓ spolupráce mezi institucemi reprezentující obchodní sektor
- ✓ pomoc při získávání investic zejména v oblasti technologií a infrastruktury
- ✓ vznik databází společností a profilů spolupráce
- ✓ rozvoj a zlepšení podnikatelského prostředí
- ✓ důraz na zvyšování přidané hodnoty produkce
- ✓ spolupráce na poli výzkumu

P1/O2 Cestovní ruch

- ✓ kvalitativní rozvoj a adaptace struktur a organizací cestovního ruchu, se zaměřením na zvýšení nabídky a konkurenceschopnosti
- ✓ rozvoj nových produktů a služeb cestovního ruchu
- ✓ rozvoj a integrace místních jednotek do přeshraniční nabídky cestovního ruchu
- ✓ rozvoj sektoru cestovního ruchu v rozhodujících hospodářských oblastech pohraničí

P1/O3 Rozvoj oblasti

- ✓ přispívat k vyšší kvalitě života v pohraniční oblasti
- ✓ usnadnit přeshraniční obchodní aktivity (trhy, výstavy apod.)
- ✓ zvýšit konkurenceschopnost zemědělství
- ✓ zajistit příjem venkovského obyvatelstva a zvýšit diverzifikaci zemědělství
- ✓ důraz na ekologicky orientované zemědělství, územní ochrana vod
- ✓ ustanovení partnerství

- ✓ přispívat k ochraně a rozšíření zemědělských a lesnických struktur v blízkosti hranice
- ✓ různorodé aktivity k podpoře nových pracovních příležitostí pro venkovské obyvatelstvo
- ✓ spolupráce mezi městskými a venkovskými oblastmi k podpoře trvalého rozvoje
- ✓ přeshraniční spolupráce skrz marketing a podporu kvalitních produktů

Priorita Lidské zdroje a regionální spolupráce

P2/O1 Rozvoj lidských zdrojů a trhu práce

- ✓ snížení nezaměstnanosti v pohraničních oblastech
- ✓ zvýšení kvalifikace zaměstnanců a zlepšit jejich pozici na pracovním trhu
- ✓ zvýšit stupeň přeshraniční integrace na pracovním trhu
- ✓ zlepšit dostupnost místního obyvatelstva k přeshraniční infrastruktuře
- ✓ civilní obrana

P2/O2 Regionální spolupráce

- ✓ institucionalizace odborných forem spolupráce
- ✓ vytvoření místních struktur spolupráce
- ✓ iniciace a podpora společných přeshraničních projektů pro trvalý rozvoj pohraniční oblasti

P2/O3 Spolupráce v oblasti vzdělávání a kultury

- ✓ rozvíjení základu vzájemného porozumění a důvěry
- ✓ vytváření příznivého sousedského prostředí
- ✓ vzájemné poznávání a zlepšení komunikace
- ✓ odstranění historických předsudků
- ✓ vytvoření společného povědomí
- ✓ ochrana a zachování kulturního dědictví
- ✓ ochrana kulturní identity

Priorita 3 Trvalý územní rozvoj

P3/O1 Trvalý územní rozvoj a doprava

- ✓ zdokonalení informační a plánovací základny a zrychlení rozhodovacích a implementačních procesů aktivit regionální politiky
- ✓ zlepšení veřejné dopravy
- ✓ zlepšení přeshraniční dopravy a telekomunikační infrastruktury

P3/O2 Trvalý rozvoj přírody

- ✓ ochrana a trvalý rozvoj přírodních zdrojů a tradiční krajiny v pohraniční oblasti
- ✓ ochrana a zlepšení funkce přeshraničních ekosystémů
- ✓ informační schůzky o spolupráci v oblasti ochrany přírody a krajiny

P3/O3 Prostředí a energetický management

- ✓ trvalý rozvoj a zlepšení složek krajiny - „země, voda, vzduch“
- ✓ trvalý rozvoj a zlepšení ekosystémů podél přeshraničních vodních ekosystémů
- ✓ stabilizace a zlepšení struktur v oblasti vodního managementu a ekologie vod

Priorita 4 Speciální pomoc příhraničním regionům

- ✓ zvýšení inovačního potenciálu a konkurenceschopnosti podniků
- ✓ snížení úlohy hranice jako bariéry, zejména v oblasti přeshraničního cestovního ruchu a místních přeshraničních aktivit
- ✓ zavedení přeshraničních výměnných projektů na poli kultury a jazyků

Postupně se objevila snaha vytvořit institucionální formu přeshraniční spolupráce, která měla vzniknout v rámci projektů INTERREG IIIA. Po dlouhodobých jednáních tak vznikl v roce 2002 Euroregion Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko, který měl zaštiťovat jednotlivé aktivity a ještě zintenzivnit dosavadní přeshraniční spolupráci.

Přestože na území Euroregionu bylo úspěšně realizováno mnoho projektů, výsledky spolupráce mezi oficiálními představiteli nebyly vždy uspokojivé a často díky nízkému zájmu na obou stranách hranice se nepodařilo v mnoha případech navázat kontakty na takovém stupni, který se na počátku očekával. Důvodem byly závažné nedostatky ve vzájemném informování během implementace projektů a také v následné fázi schvalování projektů.²⁴ Problémy také způsobuje velmi nízká informovanost veřejnosti o aktivitách a projektech přeshraniční spolupráce a nejednoznačná státní podpora.

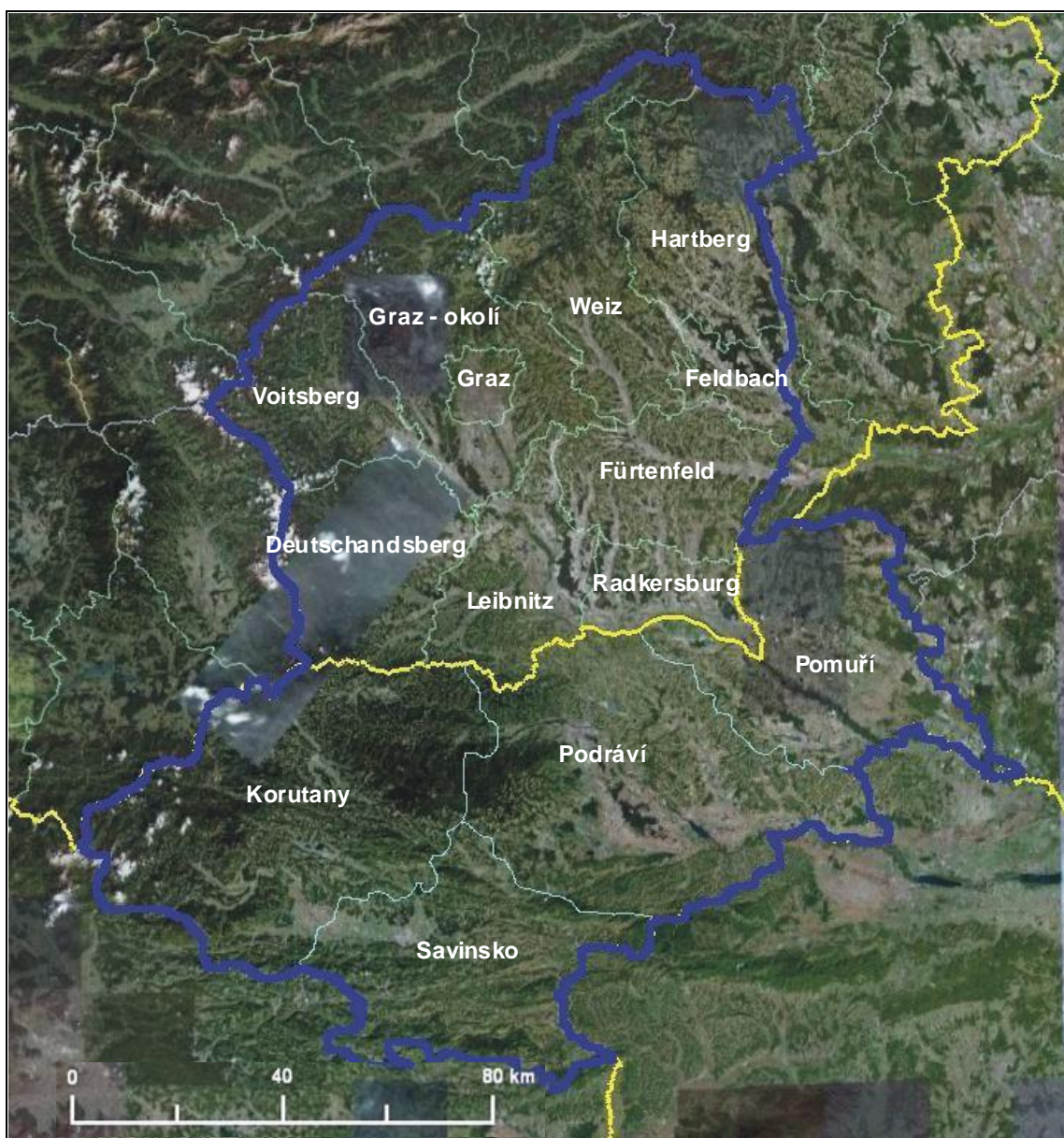
Spolupráci také komplikuje složitý historický vývoj vztahů mezi Rakouskem a Slovinskem. Vše souvisí s problematickým vymezováním slovinských hranic. Území obývaná Slovinci prakticky nikdy nepředstavovala ucelený geograficko-politický celek, ale byla rozdělena do řady menších teritoriálně-politických útvarů (Kraňsko, Korutany či Štýrsko). Po první světové válce zůstala velká část slovinských obyvatel na území nově vzniklého Rakouska a ani pozdější referendum tento stav nezměnilo. Některé politické kruhy (jak rakouské, tak slovinské) vymezení dodnes zpochybňují. Přestože se oficiální státní kruhy od toho proudu razantně distancují, nespokojenost v určité míře latentně přetrvává. Rozvoj spolupráce však byl výrazně ovlivněn útočnou politikou korutanského hejtmana Jörga Haidera, který se dlouhodobě snažil pozici slovinské menšiny omezovat.²⁵ To může být i jeden z důvodů, proč dosud nevznikl další euroregion v oblasti Korutan. Tento rakouský region má nejvyšší podíl slovinské menšiny ze všech hraničních oblastí a vytvoření přeshraniční struktury by bylo vcelku logickým krokem.

²⁴ Operační program příhraniční spolupráce Slovinsko-Rakousko 2007–2013, s. 38

²⁵ Cabada, L.: Problematické partnerství. Rakousko-slovinské vztahy deset let po vzniku samostatného státu.

7.5.1. Euroregion Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko

Základy samotného euroregionu byly položeny už v letech 1995–1999, kdy Mariborská rozvojová agentura fungovala jako koordinátor v rámci programu přeshraniční spolupráce Phare CBC. Z podnětu partnerů v rakouském Štýrsku byla v roce 1998 župany obcí představena společná iniciativa o založení euroregionu. Přestože mezi roky 1999–2001 jednání na vytvoření přeshraničních struktur uvázla, už na jaře 2001 byl založen Euroregion jako integrovaný celek mezi rakouskými (zastoupený Sdružením Euregio Steiermark) a slovinskými partnery (zastoupen Mariborskou rozvojovou agenturou). Na hradu Sekov pak v listopadu 2002 stvrdili podpisem dohodu o dalším rozvoji spolupráce mezi Euroregionem a regionálními rozvojovými agenturami ve Slovinsku.

Obrázek 5 Mapa Euroregionu Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko (zdroj: Google Earth, upraveno)

Dalším krokem bylo pořádání bilaterálních fór od roku 2004. Smyslem setkání bylo oživení společné přeshraniční spolupráce v euroregionu, zároveň příležitost zhodnocení předchozí činnosti na tomto území a také projektů, které přinesly programy přeshraniční spolupráce Phare CBC, Interreg IIIA a nově Cíle 3 pro finanční období 2007–2013.

Aktivity euroregionu byly umožněny úspěšným přijetím projektu Euroregionu v programové Iniciativě INTERREG IIIA Slovinsko - Rakousko 2000–2006.²⁶

Území euroregionu zaujímá na slovinské straně čtyři statistické oblasti - Podráví, Pomuří, Korutany (Koroška), Savinsko, celkem zde žije kolem 780 tisíc obyvatel v 104 obcích. Na rakouské straně jsou součástí oblasti Voitsberg, Graz, Graz - okolí, Deutschlandsberg, Radkersburg, Weiz, Hartberg, Feldbach a Fuerstfeld dohromady s 830 tisíci obyvateli (363 obcí).²⁷

Úkoly euroregionu²⁸:

- koordinace s partnerskými institucemi z obou stran hranice
- podpora bilaterálních pracovních skupin
- přeshraniční pracovní setkání a organizace
- styky s veřejností a předávání informací
- pomoc při hledání partnerů
- územní koordinace přeshraniční spolupráce
- společná platforma přeshraniční spolupráce
- vytváření návrhů projektů a pomoc při přípravě projektových předloh přeshraniční spolupráce (zahrnující poradní zainteresované instituce a jednotlivce z vymezeného území INTERREG IIIA)

Organizace přeshraniční spolupráce je na principu pracovních skupin z regionálních rozvojových agentur, které zajišťují projekty pro daný tematický celek. Princip pracovních skupin, které zpracovávají odborná témata, byl převzat z rakouské strany.²⁹ V rámci slovinské části euroregionu existuje celkem sedm tematických celků:

- Ø cestovní ruch
- Ø okolí a ochrana prostředí
- Ø informační a komunikační technologie
- Ø lidské zdroje a zaměstnanost
- Ø hospodářství
- Ø zemědělství
- Ø bilaterální struktury

²⁶ <http://www.evroregija.net/index.php?id=31>

²⁷ <http://www.evroregija.net/index.php?id=29&L=0>

²⁸ <http://www.evroregija.net/index.php?id=30&L=1%20onfocus%3DblurLink%28this%29%3B>

²⁹ Strukturu pracovních skupin dodržuje např. i česko-rakouský euroregion Silva Nartica

Cestovní ruch - aktivity pracovní skupiny pro rozvoj cestovního ruchu koordinuje Regionální rozvojová agentura pro Korutany (Koroško). Hlavními úlohami je strategické plánování, rozvoj společných projektů přeshraniční spolupráce, spojování existujících a vytváření nových turistických produktů, pomoc při hledání partnerů pro projekty.³⁰

Informační a komunikační technologie - tematický celek zajišťuje Mariborská rozvojová agentura, která spolupracuje při vytváření bilaterálních struktur v SV Slovinsku a v rakouském Štýrsku. Mezi hlavní zásady patří identifikace společných priorit pro rozvoj regionu, stimulování lokálních iniciativ, inovace a podnikání, vytváření hospodářské infrastruktury, důraz na odborné znalosti a zkušenosti jiných regionů. Za úkol má také zlepšení toku informací a lepší informovanost o práci a výsledcích všech tematických skupin euroregionu.³¹

Okolí a ochrana přírody - koordinací se zabývá Vědecko-výzkumné centrum Bistra Ptuj, které zajišťuje technické záležitosti různých projektů v prostoru Euroregionu a identifikuje společné priority území pro rozvoj okolí. Důležitou součástí jsou návrhy dopravních spojení a představení trvalých forem mobility na regionální a meziregionální úrovni mezi Slovinskem a Rakouskem.³²

Lidské zdroje a zaměstnanost - Regionální rozvojová agentura v Celje se snaží o zvýšení kompetentnosti pracovní síly na příhraničním území s úmyslem dosáhnout stále vyšší zaměstnanosti a také produktivity práce. V rámci tohoto cíle je velký důraz na zvýšení stupně vzdělanosti a kvalifikace obyvatel v regionu, rozvoj alternativních forem zaměstnávání, a to zejména u těžko zaměstnávaných skupin obyvatelstva.³³

Hospodářství - tematický celek zajišťuje Ekonomický institut v Mariboru. Hlavním principem je zejména zapojení firem do globálního trhu, služby a finanční toky. Vykonnávají poradní aktivity, rozvíjí podporné služby pro malé a střední podniky a také podporu lokálních/regionálních svazků malých a středně velkých firem na území Euroregionu.³⁴

Zemědělství - hlavním cílem je oživení přeshraniční spolupráce, výměna zkušeností v oblasti zemědělství, ekologické produkty, rozvoj agroturistiky. Důraz je dán také na zapojení zemědělců a agropodniků na vytváření dalších způsobů spolupráce a přípravu na realizaci společných projektů. Tematický celek koordinuje Regionální rozvojová agentura Mura.³⁵

Bilaterální struktury - Mariborská rozvojová agentura spolupracuje při vytváření bilaterálních struktur mezi partnery v severovýchodním Slovinsku a rakouském Štýrsku. Hlavními principy jsou

³⁰ <http://www.evroregija.net/index.php?id=38&L=1%22%20onfocus%3D%22blurLink%28this%29%3B>

³¹ <http://www.evroregija.net/index.php?id=36>

³² <http://www.evroregija.net/index.php?id=37&L=1%22%20onfocus%3D%22blurLink%28this%29%3B>

³³ <http://www.evroregija.net/index.php?id=35&L=0>

³⁴ <http://www.evroregija.net/index.php?id=34>

³⁵ <http://www.evroregija.net/index.php?id=33&L=0>

identifikace společných priorit pro rozvoj regionu, inovace a podnikání, budování moderní hospodářské infrastruktury, výměna zkušeností a znalostí.³⁶

Na rakouské straně euroregionu existuje osm tematických celků (jsou z velké části společné se slovinskou stranou), které koordinují čtyři rozvojové agentury: Regionální management Voitsberg, Regionální management Graz/Graz-Okolí, Regionální management Východní Štýrsko, Regionální management Jihozápadní Štýrsko.³⁷

Rozvojové agentury mají rozdílnou strukturu vlastnictví (iniciátory založení). Například v Mariborské rozvojové agentuře má největší podíl město Maribor a další okolní obce. Naopak v agentuře Mura má největší podíl stát (39 %), následuje Murska Sobota (13,33 %) a soukromé subjekty jako je např. Nova Ljubljanska banka (13,33 %) nebo pojišťovna Triglav (10 %), zbytek je rozdělen mezi asi třicet obcí³⁸.

Struktura tematických pracovních skupin, které mají na starosti jednotlivé rozvojové agentury, je s ohledem na množství pracovníků těchto agentur velkou výhodou. Většina euroregionů totiž trpí právě nedostatkem administrativních kapacit. Bohužel v tomto případě není zcela jasné, jak velký podíl činnosti agentur je věnován aktivitám přeshraniční spolupráce.

³⁶ <http://www.evroregija.net/index.php?id=32>

³⁷ http://www.euregio-steiermark.at/Slowenisch/s_themen.htm

³⁸ http://www.rra-mura.si/sl/informacija.asp?id_meta_type=3&id_informacija=3

8. Odvětvová analýza přeshraniční projektů realizovaných na území Euroregionů Silva Nortica a Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko

Jedním z důvodů vzniku euroregionů je mimo jiné i možnost čerpání finančních dotací z programů přeshraniční spolupráce Evropské unie. V období od roku 1995 do roku 2004 to byl na území ČR a Slovinska program Phare CBC, po vstupu obou zemí do EU byl tento program nahrazen Iniciativou společenství INTERREG IIIA, která se v Rakousku realizovala už od roku 1995.

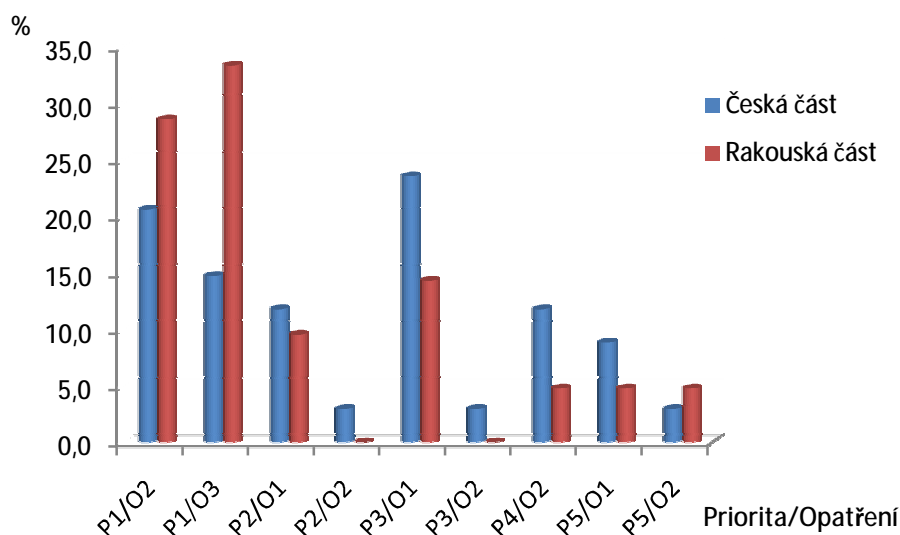
Kvůli zamyšlenému srovnání byly zvoleny pouze projekty v rámci Iniciativy INTERREG. Komparaci mezi česko-rakouským euroregionem a euroregionem na rakousko-slovinské hranici však výrazně komplikuje nejen rozdílná délka finančního období³⁹, ale také jiné stanovení priorit a jednotlivých opatření. Přímo jsou proto u „velkých“ projektů srovnávány jen jednotlivé části euroregionu a alespoň částečná společná komparace je uvedena až na závěr kapitoly.

Všechny mapové výstupy jsou uvedeny v přílohách 1–4

Euroregion Silva Nortica (ERSN)

V české části se celkově realizovalo téměř o třetinu více projektů než na straně rakouské v poměru 30/19. To může vyplývat z vyšších alokací jednotlivých projektů pro rakouské pohraničí. Bohužel údaje o finančních dotacích nejsou k dispozici, a proto nelze toto potvrdit či vyvrátit. Jedním z dalších potenciálních důvodů se jeví to, že v rakouské části chybí silné instituce krajského typu jako v Českých Budějovicích, a proto potencionální žadatelé mohou mít potíže se zpracováním často složitých projektových žádostí.

Graf 1 Rozdělení INTERREG projektů podle priorit a opatření v Euroregionu Silva Nortica (v %)

³⁹ Rakousko je zapojeno do Iniciativy INTERREG IIIA na období 2000–2006

Z grafu 1 vyplývá, že drtivá většina projektů v rakouské části spadá pod prioritu jedna „přeshraniční hospodářská spolupráce“, která má za úkol zintenzívnit přeshraniční hospodářské aktivity, které následně rozvíjejí území jako integrovaný region. Mají za úkol rovněž využít potenciál území, podpořit nejperspektivnější hospodářská odvětví a využít dlouhodobě udržitelných forem cestovního ruchu. V české části euroregionu se realizovala největší část projektů v rámci prvního opatření třetí priority „podpora přeshraničních organizačních struktur a rozvoj sítí“, která má za úkol rozvoj institucionálních vazeb skrz hranici či celkově posílit integrační procesy. Úspěchem lze bezesporu označit fungování samotného euroregionu Silva Nortica, jehož rozvoj a inovace jsou financovány z této části Iniciativy INTERREG IIIA. Rozvíjet by se měla také propagace aktivit přeshraniční spolupráce u veřejnosti. To je ovšem jednou z velkých slabín nejen euroregionálních struktur, což vyplynulo z dotazníkového šetření, které proběhlo na území ERSN.

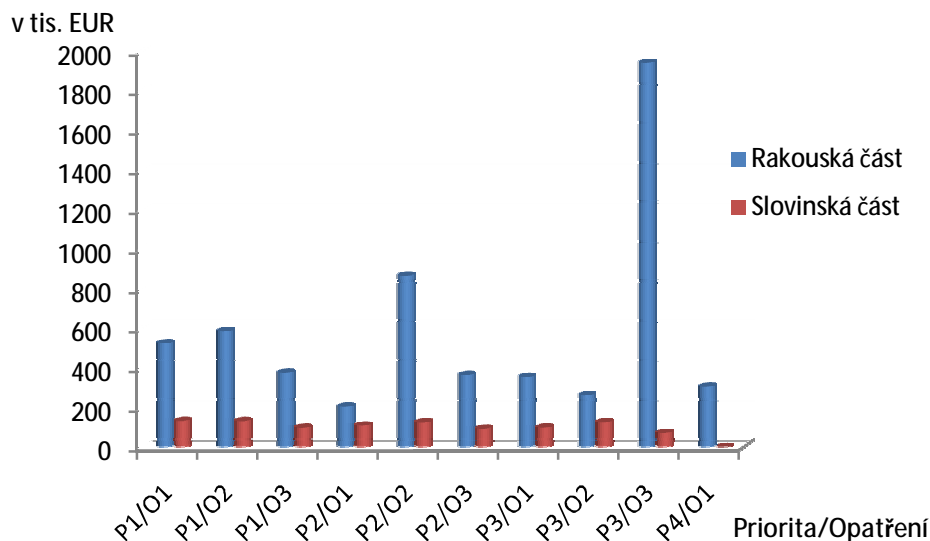
Územní rozčlenění projektů jednoznačně ukazuje, že na projekty v rámci programu INTERREG dosáhne jen minimum členů euroregionu. Například z celkového počtu třiceti realizovaných projektů na území české části euroregionu byli úspěšní žadatelé jen ze sedmi členských obcí (měst). Vše bezesporu souvisí se silnou pozicí institucí v krajském městě Českých Budějovicích, které mají administrativní kapacitu a zkušenosti ke zvládnutí složitého procesu získání dotace v rámci Iniciativy INTERREG IIIA. V tomto případě je ovšem nutno říci, že euroregion tak neplní zcela svou roli, která spočívá mimo jiné v tom, aby servisem a poradenstvím umožnil implementaci projektů i v menších obcích či u různorodých spolků, které často nejlépe vědí o problémech v místní oblasti. Z jiného pohledu lze však konstatovat, že schválené projekty mají dopad na rozsáhlou oblast, která zahrnuje většinu území euroregionu a jen výjimečně se větší (např. investiční) projekty realizují jen na katastru obce vlastního žadatele.

V rakouské části je situace daleko příznivější, což opět souvisí s absencí větších center v oblasti. Důvodem může být i snaha rozdělit finanční alokaci mezi co nejvíce žadatelů, což se projevuje i v rakouské části Euroregion Štýrsko/SV Slovinsko.

Euroregion Štýrsko/SV Slovinsko (ESS)

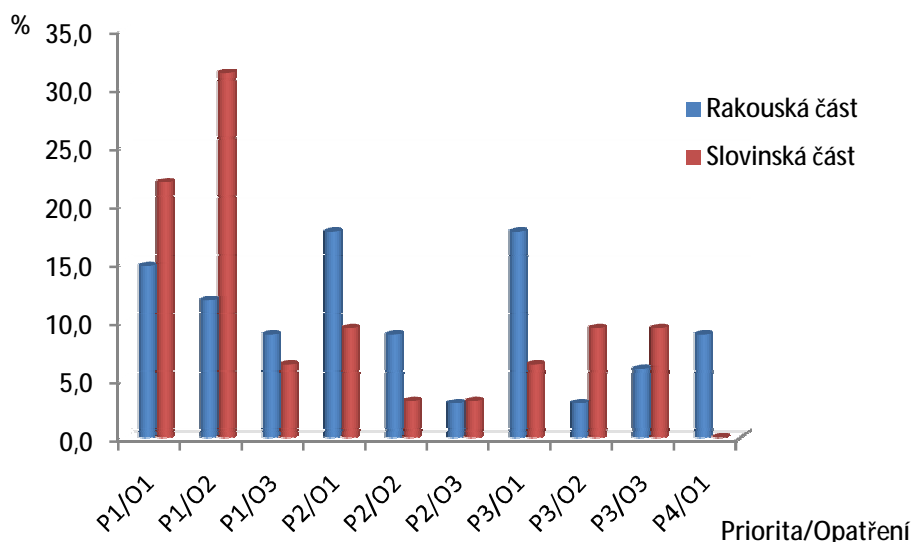
V obou částech euroregionu se realizoval téměř totožný počet projektů (34/32), ale ve výši jednotlivých alokací projektů je výrazný nepoměr 17,4 mil./3,7 mil. EUR ve prospěch rakouské části, což opět dokumentuje, že rakouská část má daleko vyšší dotace pro jednotlivé projekty. To názorně dokládá graf 2, který udává poměr mezi počtem a finanční alokací projektů jednotlivých priorit a opatření. Tento trend ovšem u finančního období 2007–2013 z velké části mizí, kdy jsou dotace pro obě území téměř shodné. Oproti Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko se v Euroregionu Silva Nortica téměř nerealizoval žádný projekt v rámci dopravní dostupnost.

Graf 2 Poměr počtu projektů INTERREG k jejich finančním alokacím

Graf 3 dokumentuje rovnoměrné rozčlenění projektů v rakouské části podle jednotlivých opatření. Největší počet projektů zde byl realizován v oblasti rozvoje lidských zdrojů (P2/O1) a v územním rozvoji a dopravě (P3/O1). Na slovinské části se rozhodující počet projektů koncentruje do první priority, která má zlepšovat především hospodářskou spolupráci, podnikatelské prostředí a komplexně sektor cestovního ruchu.

Graf 3 Rozdělení INTERREG projektů dle priorit a opatření v Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko

Z územního dělení projektů sice vyplývá koncentrace projektů v hlavních centrech obou oblastí (Graz/Maribor), ale počet úspěšných žadatelů je z územního hlediska relativně vysoký. Pozitivní je, že zejména ve slovinské části byly projekty realizovány institucemi či spolky přímo

z oblasti, pro kterou je adresována žádost. Opět však platí, že na dotaci v rámci Iniciativy INTERREG dosáhne jen zanedbatelná část obcí v oblasti.

Z celkového srovnání obou euroregionů vyplývá, že velká část projektů se realizuje v oblasti „přeshraniční hospodářské spolupráce“ - vysoký podíl sledujeme zejména u podpory cestovního ruchu. Je zde tedy zjevná snaha pomocí přeshraniční spolupráce ekonomicky pozvednout pohraniční oblast. V mnoha případech na základě společných institucionálních struktur různého typu. Trochu překvapuje nízký podíl projektů řešící problematiku ochrany životního prostředí. Což je opět ovlivněno absencí významných chráněných oblastí na území euroregionů. Vysoké množství projektů se například realizovalo v Národním parku Thayatal, který už ovšem není součástí Euroregion Silva Nortica.

Mikroprojekty

V rámci odvětvové analýzy byly hodnoceny také malé projekty realizované v rámci tzv. Dispozičního fondu⁴⁰ Iniciativy INTERREG IIIA, který navazuje na Společný fond malých projektů programu Phare CBC. Dispoziční fond je spravován z nejnižší úrovně - euroregiony, resp. sdruženími obcí.

Projekty jsou neinvestičního charakteru a jsou zaměřené na přeshraniční spolupráci, kulturní a sportovní výměny, cestovní ruch, hospodářský rozvoj či životní prostředí. Žádat mohou veškeré instituce, spolky či sdružení neziskového charakteru. Hlavním principem je podpora přímé přeshraniční spolupráce v regionech, kdy díky menší náročnosti na zpracování projektů a jejich většímu počtu, mohou na finanční podporu dosáhnout i menší obce, spolky či nadace.

Finanční alokace jsou podle oblastí různé. Vesměs se pohybují od 1 000 EUR, což je minimální hranice, až např. po 25 000 EUR, což je maximální hranice pro projekty na území Waldviertelu.⁴¹

Podmínkou žádosti projektu je stejně jako u velkých projektů v rámci INTERREGu IIIA přeshraniční partner v příslušném příhraničním území (vymezeného programem).

Výjimkou je struktura v Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko, kde tento fond spravuje pouze rakouská strana. Z tohoto důvodu jsou „malé“ projekty realizované na území euroregionu analyzovány jako celek. V územním znázornění jsou následně již jednotliví partneři projektů rozděleni podle rakouské a slovinské části

Tematické rozdělení

Při odvětvové analýze byly projekty rozděleny do pěti základních tematických kategorií podle jejich zaměření. Toto rozdělení je pouze expertním odhadem. Mnohé projekty ani nemohou být jednoznačně zařazeny, proto je jejich rozdělení spíše orientační.

⁴⁰ Na rakouské straně Kleinprojektfonds, na slovinské Sklad za male projekte

⁴¹ <http://www.rm-waldviertel.at/channel.asp?Channel=69>

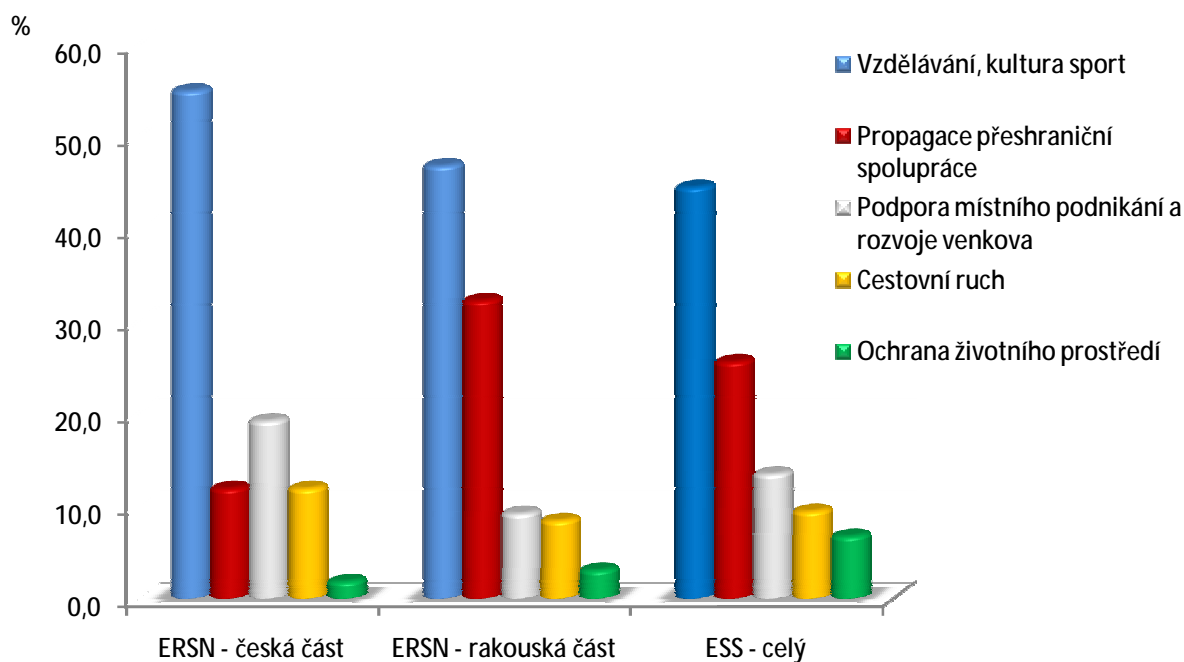
Vlastní kategorie jsou:

1. Vzdělání, kultura a sport
2. Propagace a podpora aktivit přeshraniční spolupráce
3. Cestovní ruch
4. Podpora místního podnikání a rozvoje venkova
5. Životní prostředí

Bohužel se nepodařilo zjistit finanční dotace pro rakousko-slovenské projekty, nelze tedy z tohoto hlediska projekty srovnat. Obecně lze však konstatovat, že projekty v rakouských částech mají daleko vyšší alokace.

Celkově bylo na sledovaných územích za období 2000–2006 realizováno přes 300 projektů. Největší část jich byla schválena pro rakouskou část Euroregionu Silva Nortica (130), nejmenší část se naopak realizovala v Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko (74).

Graf 4 Tematické rozdělení menších projektů realizovaných na území euroregionů

Z procentuálního vyjádření podílu jednotlivých tematických okruhů vyplývá, že největší podíl ve všech sledovaných oblastech mají projekty zaměřené na vzdělávání, kulturu a sport. V české části ERSN dokonce podíl přesahuje 50 % všech realizovaných menších projektů. Převažují hudební festivaly či sportovní turnaje, několik projektů se také snaží snížit jazykovou bariéru mezi českou a rakouskou částí. Nejnižší podíl mají projekty zabývající se ochranou životního prostředí. Projekty se všeobecně snaží rozvíjet nejsilnější stránky oblasti - rybníkářství, zachovalou přírodu a kulturně bohatý region.

V rakouské části ERSN mají vysoký podíl také projekty realizované v oblasti propagace přeshraniční spolupráce. V oblasti převažuje venkovský typ osídlení, proto překvapuje nízký podíl projektů podporujících místní podnikání a venkov.

V Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko je nejplynulejší rozdělení projektů podle tematických okruhů - od nejvyššího podílu u oblasti vzdělání, kultura a sport, až po nejnižší podíl u projektů v rámci ochrany životního prostředí. Velkou část zaujímají přeshraniční aktivity škol či vzájemné výměny studentů.

Územní rozdělení

Na rakouské části ERSN se díky delšímu finančnímu období realizovalo více projektů v rámci Iniciativy INTERREG a tak se úspěšnými žadateli stalo daleko větší množství členských obcí, než v české části ERSN. Z pohledu geografického rozmístění projektů je na území rakouské části Silvy Norticy viditelný vysoký stupeň decentralizace. Naopak úplně opačný trend se objevuje na straně české, kde je více než třetina úspěšných žadatelů z Českých Budějovic. Na dotace pro malé „people to people“ projekty by však měly dosáhnout především menší obce či spolky a sdružení v nich. Velká část obcí ovšem na žádný projekt nedosáhla. Otázkou tedy je, proč dotyčné obce do euroregionu vstupovaly, když očividně nemají z členství téměř žádný užitek. Přestože platba členských poplatků není příliš vysoká, jsou placeny zcela bezdůvodně.

Podobná situace se objevuje také na slovinské straně Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko, kde opět rozsáhlá území nedosáhla na žádný z přeshraničních projektů. Zde se jedná však spíše o nezájem zúčastněných, kteří nevidí v přeshraniční spolupráci zlepšení situace v oblasti. Mnohé oblasti, které jsou členy euroregionu, se totiž nacházejí relativně daleko od hranice s Rakouskem a jejich zapojení do euroregionální spolupráce je tak spíše formální.

Z územního pohledu je na rakouské straně ESS situace diametrálně odlišná, kdy do relativně menšího počtu projektů je zapojeno velké množství obcí (žadatelů). Potvrzuje se zde stejně jako u ERSN trend, kdy jsou v rakouské části finanční dotace rozděleny mezi daleko vyšší počet žadatelů. Objevuje se tedy snaha o co největší decentralizaci a pokrytí co nejrozsáhlejšího území euroregionu.

9. SWOT analýza s důrazem na přeshraniční spolupráci

Cílem SWOT analýzy je porovnání důležitých jevů nebo problematik, které podmiňují či ovlivňují rozvoj zkoumaného území. Zjišťují se silné stránky (strengths), slabé stránky (weaknesses), příležitosti (opportunities) a hrozby (threats). Výsledky by měly sloužit k vytýčení cílů, priorit, opatření na zlepšení dané situace. Při zpracování této analýzy byly použity rozvojové materiály dotčených oblastí, které jsou uvedeny v seznamu literatury, dále poznatky z expertních rozhovorů s představiteli euroregionů a přihlédnuto bylo k výsledkům empirického výzkumu.

Tabulka 13 SWOT analýza

Silné stránky	
ERSN česká část	ERSN rakouská část
<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšující se stav infrastruktury • Hustá síť železnice a komunikací nižších tříd • Rozvíjející se malé a střední podnikání • Dlouhodobě nízká nezaměstnanost • Zachovalá krajina podmiňující vysoký potenciál rozvoje cestovního ruchu • Kladný přírůstek obyvatelstva migrací • Vyvážená sídelní struktura - poměr velkých a menších center • Existence Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích • Aktivita a podpora kraje v oblasti přeshraniční spolupráce • Dlouholetá zkušenost s projekty a čerpáním prostředků z Evropské unie 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitní síť místních komunikací • Rozvoj malého a středního podnikání • Zachovalé přírodní a kulturní dědictví • Turisticky atraktivní region koncentrovaný na rekreační a ozdravnou turistiku s nízkým znečištěním ovzduší • Kvalitní produkty a výroba šetrná k životnímu prostředí (bio-potraviny) • Nízké ceny půdy • Stabilní sídelní struktura • Institucionalizovaná přeshraniční spolupráce
ESS slovinská část	ESS rakouská část
<ul style="list-style-type: none"> • Existence dálničního napojení na mezinárodní koridor A10 a rozvinutý sektor dopravy • Několik významných průmyslových firem • Kvalifikovaná pracovní síla v technických profesích • Úspěšná restrukturalizace některých podniků a vznik technologických parků (Maribor, Celje) • Vhodné podmínky pro zemědělství, zejména pěstování vína, rozvoj domácích místních specialit • Vysoký přírodní a kulturní potenciál pro rozvoj cestovního ruchu - celoroční nabídka • Významný lázeňský region, Maribor centrem zimních sportů • Oblast Pomurí označena jako nejvíce potenciální region rozvoje cestovního ruchu • Všeobecně dobrá znalost cizích jazyků 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitní infrastruktura včetně dálničního přeshraničního spojení Graz-Maribor • Rozvinutá aglomerace Grazu jako silné centrum oblasti • Významné a silné firmy v oblasti, potenciál velkého trhu • Kvalitní systém veřejných služeb, zajištěna základní dostupnost v celé oblasti • Kvalitní nabídka aktivit cestovního ruchu, zejména v oblasti lázeňství • Vysoká produktivita v zemědělství a kvalitní produkty • Kvalitní školství včetně univerzity (Graz) • Rozvinutá síť regionálních agentur

Slabé stránky

ERSN česká část	ERSN rakouská část
<ul style="list-style-type: none"> • Neexistence dálničního napojení (D3), po případě rychlostní silnice (R3 a R4), na sousední oblasti ani Rakousko • Nedokončená modernizace IV. železničního koridoru Praha - České Budějovice - Linz • Nedostatečný počet míst k překračování hranice • Nízká míra podpory přílivu investic • Nízký počet kvalifikované pracovní síly v technických oborech a malý zájem o studium na těchto oborech • Vysoké socioekonomické disparity mezi jednotlivými částmi regionu • Vysoký podíl EAO pracujících v zemědělství a naopak nízký podíl pracujících v progresivních oborech a oborech s vysokou přidanou hodnotou • Špatný stav některých kulturně-historických památek • Sezónně nevyvážená nabídka cestovního ruchu • Existence negativních vlivů v pohraniční – prostituce, herny 	<ul style="list-style-type: none"> • Slabé napojení na mezinárodní tahy • Izolovanost od hlavních center (Vídeň, České Budějovice, Linz) • Stále hlavně zemědělský region s absencí významných firem (zaměstnavatelů) • Pokles životní úrovně obyvatel v některých oblastech díky restrukturalizaci a přesunu výroby • Nízká nabídka pracovních míst, problém „pendlerství“ • Nízká přidaná hodnota produktů a vyšší výrobní náklady • Rozdrobená vlastnická struktura půdy a mnoho ploch není ve vlastnictví místních lidí • Složitá pozice euroregionu ve vztahu k zemskému úřadu
ESS slovinská část	ESS rakouská část
<ul style="list-style-type: none"> • Špatná infrastruktura v periferních oblastech • Hustá osobní doprava a vysoké znečištění životního prostředí z minulých let Nevyužívaná veřejná doprava • Problematická restrukturalizace podniků po rozpadu Jugoslávie a ztrátě trhů • Nízká konkurenceschopnost • Nízký celkový podíl firem produkuje zboží s vysokou přidanou hodnotou • Nízký podíl firem orientujících se na export • Vysoká nezaměstnanost • Nízký podíl zahraničních návštěvníků • Celkový nedostatek služeb v okrajových oblastech (Pomuří) • Téměř neexistující podpora přeshraniční spolupráce od státních institucí • Nízký stupeň spolupráce mezi obcemi • Nízká míra přeshraniční spolupráce na institucionalizované úrovni, celkový nezájem o přeshraniční spolupráci a velmi nízká osvěta u obyvatelstva 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečný počet přeshraničních spojů – jak na silnici, tak železnici • Nedostatek míst k překračování hranice v okrajových oblastech (řeky) • Velké rozdíly mezi jádrovou oblastí Grazu a periferními oblastmi • Stále vysoký podíl obyvatelstva zaměstnaného v zemědělství a nízká industrializace mimo Graz • Nízký počet podniků zaměřených na výzkum a vývoj • Vysoký počet obyvatel dojíždějící za prací mimo region a nedostatek pracovních míst v regionu • Nízký podíl uplatnění zemědělských výrobků na trhu, rozdrobenost půdy, problematické obdělávání • Nízký počet zařízení cestovního ruchu a ubytovacích kapacit • Nízký podíl integrace v oblasti • Minimální aktivita ve formě institucionalizované přeshraniční spolupráce • Minimální znalost Slovinštiny u obyvatel • Složitá pozice euroregionu ve vztahu k zemskému úřadu

Příležitosti	
ERSN česká část	ERSN rakouská část
<ul style="list-style-type: none"> • Rozšíření stávajících a budování nových přeshraničních dopravních komunikací a technických sítí • Postupná větší diverzifikace ekonomických činností a rozvoj technologicky náročnějších odvětví s vyšší přidanou hodnotou • Trvale udržitelný rozvoj přírodního a kulturního dědictví a s tím související rozvoj služeb cestovního ruchu • Zvýšení možností přeshraniční spolupráce s Rakouskem díky daleko vyšší finanční dotaci pro období 2007–2013 • Vytváření společných hospodářských, institucionálních či jiných přeshraničních struktur, které mají za úkol ještě více posílit integraci pohraničních území • Využití stávajících a rozvoj nových školských institucí k častější výměně studentů a jejich studiu v sousedním státě • Zvýšení podílu ekologického zemědělství • Využití fondů přeshraniční spolupráce i ostatních finančních prostředků EU k rozvoji venkova a venkovského osídlení • Efektivnější čerpání z fondů EU 	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora malého a středního podnikání s vyšší přidanou hodnotou • Pokračující rozvoj přeshraniční spolupráce - vytváření společných hospodářských struktur umožní rozšíření trhu • Zintenzivnění přeshraničních vztahů na nejnižší úrovni • Větší otevřenost oblasti pro příliv lidí a investic, využití fondů EU k dalšímu rozvoji • Pokračující rozvoj cestovního ruchu s ohledem na budování ubytovacích, stravovacích a další infrastruktury
ESS slovinská část	ESS rakouská část
<ul style="list-style-type: none"> • Důraz na spolupráci mezi podniky a školami • Důraz na podnikání s vysokou přidanou hodnotou – vznik technologických parků • Zavedení opatření na podporu lidských zdrojů a vznik nových pracovních míst • Přizpůsobení nabídky studijních oborů požadavkům trhu • Rozšíření akvizic na trhy bývalé Jugoslávie a JV Evropy • Zlepšení produktivity zemědělství, důraz na místní produkty, bio zemědělství • Revitalizace turistických objektů, doplnění komplexní nabídky cestovního ruchu o více položek • Zvýšení počtu stravovacích a ubytovacích kapacit • Přenesení rozhodování na nižší instance • Vyšší podpora přeshraniční spolupráce s Rakouskem a Maďarskem 	<ul style="list-style-type: none"> • Vzestup významu regionální a přeshraniční hospodářské spolupráce a ve vytváření společných sítí • Rostoucí význam podnikání v cestovním ruchu a průmyslu díky liberalizaci trhu, rozvoj značky Štýrsko • Rozvoj periferních oblastí díky přeshraniční spolupráci a dotacím z EU • Zvýšení stupně integrace v regionu a větší rozvoj společných přeshraničních institucí • Zintenzivnění výměn studentů přes hranici a společná výuka jazyka - rozvoj mezilidských vztahů

Hrozby	
ERSN česká část	ERSN rakouská část
<ul style="list-style-type: none"> • Zpomalení či zastavení významných infrastrukturních staveb - dálnice D3 a modernizace železničního koridoru • Omezení investic do budování přeshraniční infrastruktury a míst pro překračování hranice • Prohloubení ekonomických rozdílů v oblasti • Nepříznivý demografický vývoj - stárnutí obyvatelstva a pokles porodnosti • Omezení aktivit v cestovním ruchu, chátrání památek, devastace přírodního dědictví • Zvyšující se závislost na dotacích z EU • Utlumení přeshraniční spolupráce na institucionální bázi, ztráta vydané pozice euroregionu • Pokles zájmu o „přeshraničního souseda“ mezi obyvatelstvem - omezení přeshraničních aktivit • Přesun investic do jiných oblastí hranice 	<ul style="list-style-type: none"> • Prohloubení izolace regionu - snížení investic, krize výroby • Přerušení přeshraničních vazeb • Pokračující nárůst nezaměstnanosti • Nedobudování potřebné infrastruktury cestovního ruchu • Migrace z regionu za prací • Pokles konkurenceschopnosti - vyšší náklady na pracovní sílu, hrozba úniku mozků • Nárůst dopravy – místní komunikace nejsou schopny pojmout možný vysoký nárůst dopravy
ESS slovinská část	ESS rakouská část
<ul style="list-style-type: none"> • Nekonkurenceschopnost oblasti bude mít další negativní důsledky na rozvoj regionu • Snižující se zájem o region • Nízký počet vznikajících pracovních míst – rostoucí nezaměstnanost • Pokračující nárůst automobilové dopravy na úkor veřejné, pokles výkonu železnice • Zvyšující se rozdíly mezi periferními a jádrovými oblastmi (Maribor, Celje x Pomurí) • Nevyužití výhodné geografické polohy mezi Rakouskem a Maďarskem • Omezení přeshraniční spolupráce • Nedostatečná implementace dotačních mechanismů 	<ul style="list-style-type: none"> • Zpomalení nutné diverzifikace hospodářských subjektů v oblasti na základě postupné strukturální změny v zemědělství • Nedostatečná tvorba pracovních míst v odvětvích vyšší přidané hodnoty v oblasti a přetrvávající migrace z regionu • Nedostatečné posílení inovace a kooperace s ohledem na konkurenceschopnost podniků • Snížení dotací do výzkumu a vývoje mimo jiné na univerzitách • Přetrvávající sezonně orientovaný cestovní ruch • Pokles dalšího rozvoje trvalé a institucionalizované přeshraniční spolupráce

Zkoumané oblasti v rámci SWOT analýzy mají zcela odlišný charakter. Přesto je pro všechny typický vyšší podíl obyvatelstva zaměstnaného v zemědělství a tím i rozsáhlé venkovského osídlení. Tyto oblasti mají často periferní charakter (Pomurí) a právě přeshraniční spolupráce může být výrazným impulzem pro jejich rozvoj. Množství přeshraničních vazeb je však omezené a zatím se orientuje na úzkou škálu spolupráce, která nemá vždy pevné a dlouhodobé základy. Kromě české části je ve všech oblastech problematická podpora od vyšších územněsprávních institucí. Vymezení působnosti a podpora euroregionální spolupráci je však podmínkou k dalšímu rozvoji.

Zejména slovinská část se potýká stále s restrukturalizačními potížemi, které byly zvládnuty jen zčásti a do budoucna mohou být výraznou hrozbou dalšího rozvoje. Nutností je podpora středního a malého podnikání v oborech s vyšší přidanou hodnotou, investice do vzdělávacích institucí a jejich propojení s hospodářskou sférou.

Velké příležitosti tkví v rozvoji cestovního ruchu a na něho napojených dalších služeb. Velká část území má totiž jedinečné předpoklady k dalšímu rozvoji a vytvoření rozsáhlé celoroční nabídky cestovního ruchu, často přeshraničního charakteru.

Důležitým principem je co největší decentralizace a zintenzivnění přeshraničních vazeb, které mohou částečně eliminovat menší podíl investic do těchto periferních oblastí.

9.1. Shrnutí základních charakteristik zájmových euroregionů

Tato část práce má za úkol shrnout základní poznatky o Euroregionech Silva Nortica a Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko a provést určitou komparaci v základních oblastech spolupráce. Poznatky jsou založeny především na základě expertních rozhovorů s představiteli jednotlivých euroregionů

Tabulka 14 Základní charakteristiky euroregionů Silva Nortica a Štýrsko-SV Slovinsko

Stupeň institucionalizované spolupráce	
Euroregion Silva Nortica	Zavedený euroregion, který si vydobyl své místo v regionálním rozvoji oblasti
Euroregion Štýrsko-SV Slovinsko	Nepříliš rozsáhlá spolupráce na institucionalizované bázi
Organizační struktura a administrativní kapacity	
Euroregion Silva Nortica	Problematická struktura na rakouské straně, nízký počet pracovníků
Euroregion Štýrsko-SV Slovinsko	Potencionálně dobrá organizační struktura (regionální rozvojové agentury), vysoký počet pracovníků
Podpora od vyšších správních jednotek	
Euroregion Silva Nortica	Na české části velmi dobrá podpora jak od kraje, tak od státu - vzájemná koordinace; na rakouské straně problematická spolupráce se zemskými úřady - vše musí být schváleno na zemské úrovni
Euroregion Štýrsko-SV Slovinsko	Přeshraniční spolupráce se realizuje spíše na státní úrovni – centralizace; na rakouské straně opět problematická spolupráce se zemskými úřady

Zapojení jednotlivých členů do implementace projektů	
Euroregion Silva Nortica	Koncentrace do Českých Budějovic, minimální zapojení mnoha členů do implementace projektů; na rakouské straně výraznější decentralizace a vyšší poměr počtu žadatelů k počtu projektů
Euroregion Štýrsko-SV Slovinsko	Na rakouské straně přes existenci významného centra (Graz) výrazná decentralizace; na slovinské části rozsáhlé oblasti nezapojeny, aktivita Pomurí
Povědomí u obyvatelstva o euroregionu a přeshraniční spolupráci	
Euroregion Silva Nortica	Průměrná znalost o aktivitách přeshraniční spolupráce, minimální povědomí o existenci ERSN
Euroregion Štýrsko-SV Slovinsko	Podprůměrná informovanost o projektech přeshraniční spolupráce, ještě nižší povědomí o existenci ESS
Ochota obyvatelstva ke spolupráci a kontaktům se sousedy	
Euroregion Silva Nortica	Určitá míra častých kontaktů existuje, omezena ovšem na úzkou oblast a míru obyvatelstva, nejednoznačnost obyvatel k ochotě spolupracovat
Euroregion Štýrsko-SV Slovinsko	Nízká míra existující spolupráce, potenciál ovšem vysoký
Překážky pro přeshraniční spolupráci na bázi euroregionu	
Euroregion Silva Nortica	Nízký počet míst k překračování hranice, přetrvávající omezení na rakouském pracovním trhu - celkově neexistence významných překážek přeshraniční spolupráce
Euroregion Štýrsko-SV Slovinsko	Nejednoznačné vymezení pozice euroregionu, okrajový zájem dalších aktérů spolupráce - celkově však vysoký potenciál přeshraniční spolupráce
Výhled do budoucna	
Euroregion Silva Nortica	Do budoucna zintenzivnění vazeb a prohloubení spolupráce
Euroregion Štýrsko-SV Slovinsko	Problematický výhled do budoucna, spíše pokračování letargická spolupráce než její zvýraznění, orientace na hospodářskou spolupráci

Ze srovnání vyplývá, že pozice Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko je velmi problematická, přesto má vcelku dobrý potenciál ke zlepšení a výrazné intenzifikaci přeshraniční spolupráce. Záleží ovšem na tom, zda se velmi centralistický přístup Slovinska k přeshraniční spolupráci změní. Velkým problémem Euroregionu Silva Nortica je nízká administrativní kapacita a to jak v české, tak rakouské části. To působí problémy v realizaci náročnějších úkolů a intenzifikaci spolupráce do budoucna.

10. Dotazníkové šetření na území Euroregionů Silva Nortica a Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko

Dotazníkové šetření bylo provedeno na vzorku 50 respondentů v každé ze sledovaných oblastí - na slovinské a rakouské části Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko a na české a rakouské části Euroregionu Silva Nortica.. Z důvodu velké různorodosti oblastí a nízkému počtu respondentů je celá oblast vyhodnocována jako celek. V samotném textu vyhodnocení byly zdůrazněny nejvýraznější odchylky vzhledem k celkovému průměru, především u odpovědí z jednotlivých sídel či odlišností v základních demografických kategoriích.

U tabulek a grafů je Euroregion Štýrsko-SV Slovinsko označen zkratkou ESS s příslušnou částí, Euroregion Silva Nortica zkratkou ERSN .

Vzory dotazníků jsou uvedeny v přílohách 12–14

Otázka č. 1: Jak dlouho bydlíte v této obci?

Z vybraného vzorku dotazovaných vyplývá, že většina obyvatel v oblasti žije od narození. Nejvíce tato skutečnost převažuje u slovinských respondentů. Naopak největší podíl obyvatel, kteří se do bydliště přistěhovali, má česká část, která je charakteristická poválečným dosidlováním, což se projevuje u starších věkových ročníků. Celkově lze z dat vysledovat, že čím je sídlo menší a blíže hranic, tím méně lidí se zde přistěhovalo. Neobjevuje se rozdílnost v žádné věkové či vzdělanostní kategorii.

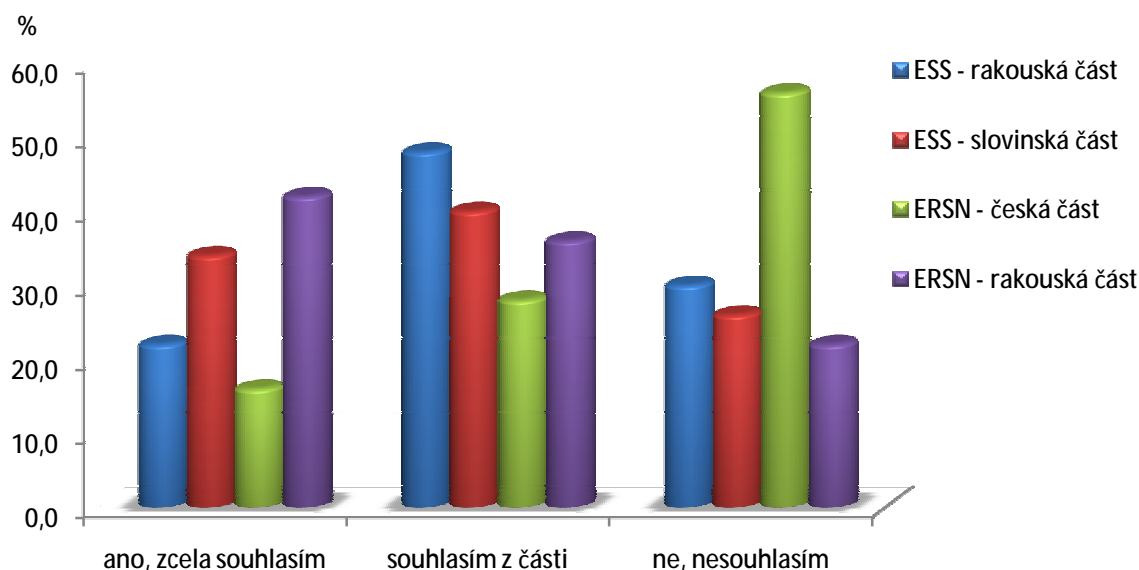
Tabulka 15 Jak dlouho bydlíte v této obci?

	stále od narození	od narození s přestávkami	přistěhoval/a jsem se
ESS - rakouská část	56,0	6,0	38,0
ESS - slovinská část	64,0	4,0	32,0
ERSN - česká část	38,0	14,0	48,0
ERSN - rakouská část	58,0	6,0	36,0

Otázka č. 2 Řekl/a byste, že obec, ve které bydlíte, je pohraničí?

Odpovědi respondentů souvisejí zejména s tím, v jak velkém sídle mají své bydliště. Především Graz považovali za místo nacházející se v pohraničí jen tři respondenti. Pohraničí je totiž vnímáno jako oblast spíše zaostávající a přímo u hranic, což Graz bezesporu není. Jednoznačněji se tento princip objevuje u odpovědí v české části ERSN a to nejen u krajského města České Budějovice, ale také u respondentů pocházejících z Jindřichova Hradce či Trhových Svinů. U Mariboru se potvrdila geografická blízkost hranice, kdy polovina dotazovaných město zařadila alespoň částečně do pohraničí.

Graf 5 Řekl/a byste, že obec, ve které bydlíte, je pohraničí?

Otázka č. 3 Jak hodnotíte místo Vašeho bydliště?

Při hodnocení bydliště vyplynulo, že pro dotazované je velmi důležitý vztah ke svému bydlišti. Velmi kladně je hodnocen Graz či slovinská Ptuj. Naopak především negativně hodnotí respondenti Maribor, který má pověst průmyslového města plného sídlišť. Na slovinské straně se celkově neobjevuje natolik kladné hodnocení v jednotlivých kategoriích jako na straně rakouské. Z odpovědí obyvatel příhraničních obcí také vyplývá, že většina z nich dojíždí za prací mimo obec.

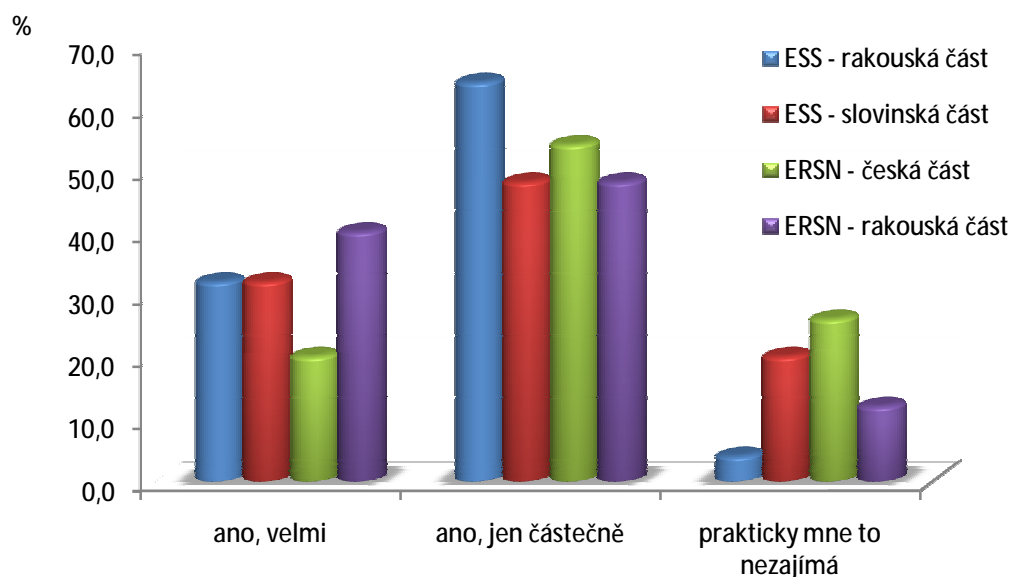
Otázka č. 4 Uvažujete o tom, že byste se z obce Vašeho současného bydliště odstěhoval?

Přestože slovinská část má podle otázky 1 nejstálejší obyvatelstvo, poměrně velká část uvažuje v budoucnu o přestěhování. Opět je největší počet obyvatel rozhodnut odstěhovat se z Mariboru, kdy tuto možnost uvedlo přes 18 % dotazovaných, kteří zde mají trvalé bydliště. V ostatních částech sledovaného území jsou odpovědi vesměs konstantní. O stěhování uvažují zejména mladší ročníky, starší věkové kategorie tuto možnost jednoznačně odmítají. Při slovním ohodnocení se neformálně objevují jako důvody stěhování snaha získat práci, osamostatnění či následování životního partnera.

Otázka č. 5 Zajímáte se o to, co se děje u vašich nejbližších zahraničních sousedů?

Zájem o dění v sousedním státě je v jednotlivých částech poměrně rozdílný. U Čechů je zájem velmi průměrný a jednu čtvrtinu dotazovaných dění v Rakousku vůbec nezajímá. Paradoxně to nejsou obyvatelé z Českých Budějovic, ale vesměs ze sídel poblíž hranice (Nové Hrady či Trhové Sviny). Tento celkový nezájem o Rakousko ovšem vyplývá i z následujících otázek dotazníku. Podobný postoj se objevuje také u slovinských respondentů. Rakouské obyvatelstvo se zajímá o situace v okolních státech daleko intenzivněji. Tento trend se potvrdil jak v u ERSN a v rakouské části ESS.

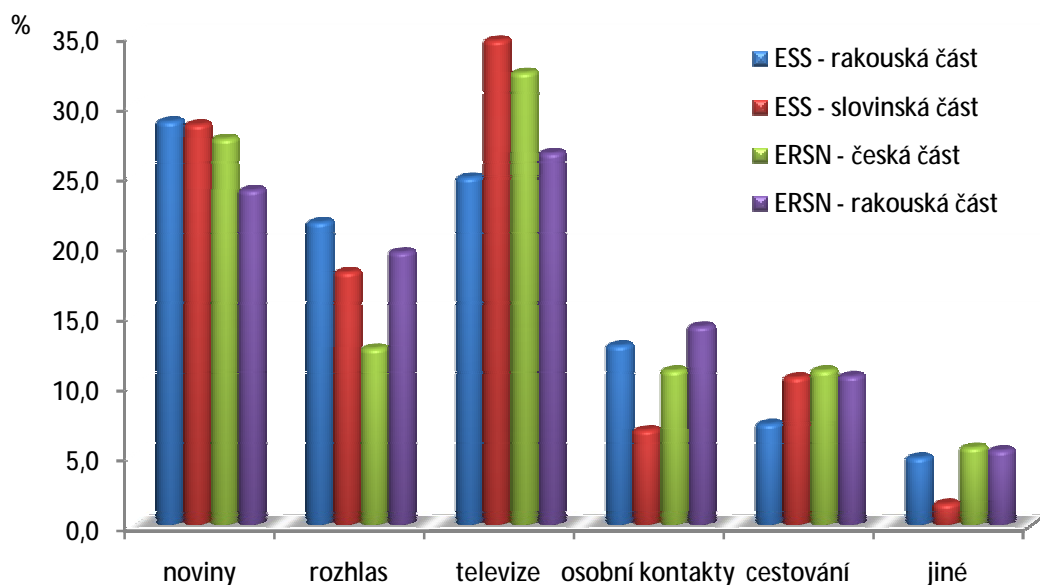
Graf 6 Zajímate se o to, co se děje u vašich nejbližších zahraničních sousedů?

Otázka č. 6. Z jakých zdrojů jste informován o dění v sousedním státě?

Informace o dění v sousedním státě většina obyvatel čerpá z televize, novin a rozhlasu. Diference zde nejsou příliš výrazné. Někteří doplnili jako další zdroj informací také internet. Osobní setkání s obyvateli v sousedním státu, od kterých by získávali informace, přiznává vcelku vysoký podíl dotazovaných v obou rakouských částech. Překvapivě nízký podíl byl uveden u možnosti „cestování“, přesto, že zejména jižní Čechy jsou považovány za významnou destinaci cestovního ruchu.

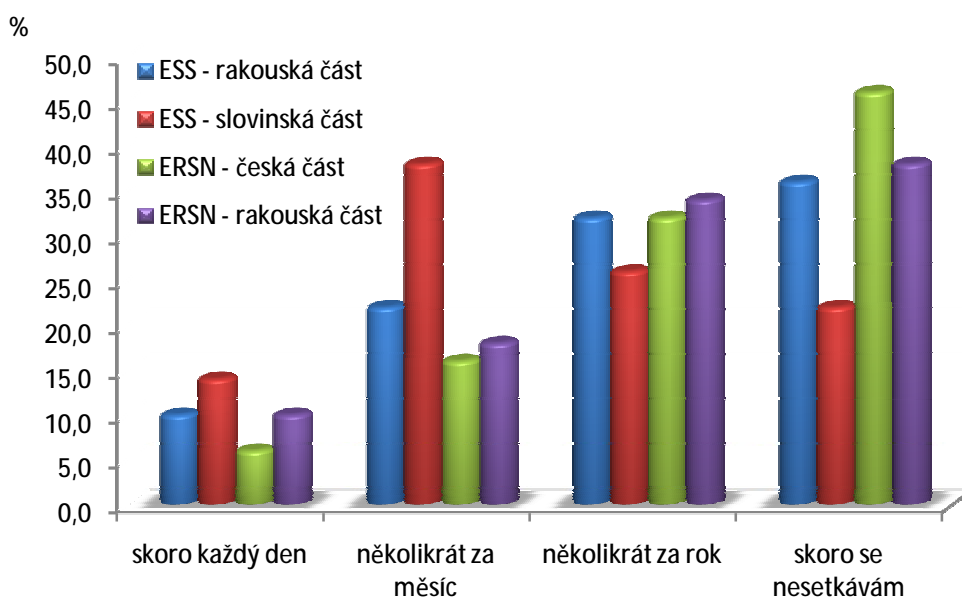
Graf 7 Z jakých zdrojů jste informován o dění v sousedním státě?

Otázka č. 7. Jak často se setkáváte s Čechy/Rakušany/Slovinci (ve smyslu komunikace)?

Dotazovaní se setkávají ve smyslu komunikace s obyvateli sousedního státu jen velmi zřídka. Respondenti na území české části ERSN se setkávají v nejnižším počtu případů a převažuje možnost, že se téměř vůbec neseťkávají. Relativně vysoká četnost styků u slovinského obyvatelstva lze vysvětlit, jak sami uvádějí, častou komunikací s nakupujícími Rakušany. Tato otázka opět dokumentuje nízkou míru vzájemných mezilidských kontaktů.

Graf 8 často se setkáváte s Čechy/Rakušany/Slovinci (ve smyslu komunikace)?

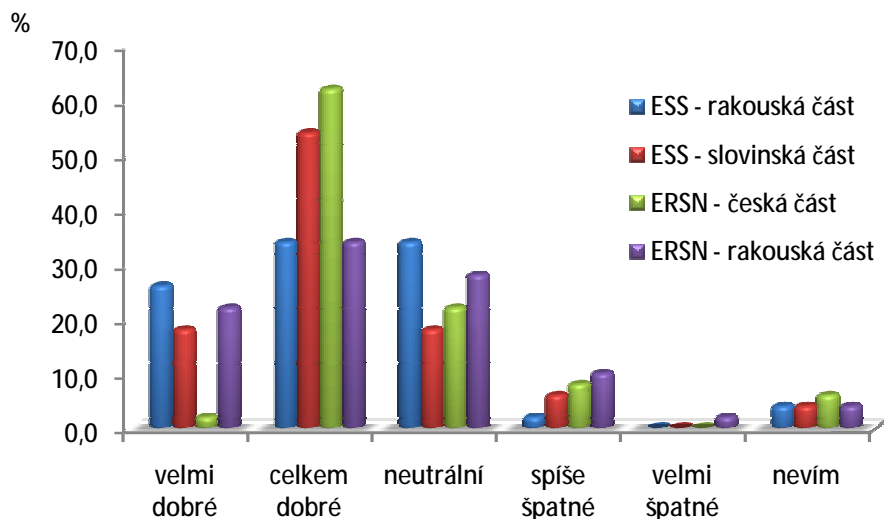

Otázka č. 8 Jaké jsou podle Vás česko-rakouské (slovinsko-rakouské) vztahy?

Tato otázka vyvolala mezi respondenty asi nejvíce vedlejších reakcí. Ty souvisí zejména s mnoha problémy, které stále ovlivňují vzájemné přeshraniční vztahy. Na území ERSN je problematickou kapitolou především Temelín, který je určitou bariérou mezilidských vztahů na obou stranách, Rakušanům vadí, že Česká republika neslyší na jejich připomínky, Češi to vnímají jako zasahování do vnitřních záležitostí státu. Historické i současné problémy ovlivňují názor respondentů také na rakousko-slovinské hranici. Určitá nejednoznačnost poměru k sousedům se tak objevuje v celkově velmi různorodém spektru odpovědí. Překvapivě pozitivně hodnotí vzájemné vztahy respondenti v rakouské části ERSN. Přestože si neodpustí slovně okomentovat problém Temelínu, celkově hodnotí poměr k Čechům pozitivně. Nutno říci, že dotazníkové šetření proběhlo na území Dolního Rakouska, jehož obyvatelé (představitelé) nepatří k těm, kteří nehlasitěji protestují. I v názorech Slovinců jsou vzájemné vztahy vcelku pozitivně hodnoceny. Zde jsou rozhodující dvě skutečnosti, šetření se realizovalo především v oblasti slovinského Štýrska, kde historické problémy tolik neovlivňují vztahy jako v např. v Korutanech, a za druhé,

Slovinci vztahy s Rakušany srovnávají s daleko více negativně hodnoceným poměrem k Chorvatům.

Graf 9 Jaké jsou podle Vás česko-rakouské (slovinsko-rakouské) vztahy?

Otázka č. 9 Jaké jsou Vaše kontakty a vztahy s lidmi v Česku/Rakousku/Slovinsku?

Dotazovaní mají v sousedním státu zejména kontakty s přáteli a známými. Poměr se pohybuje ve všech sledovaných částech přes jednu třetinu. Časté pracovní kontakty s Rakušany přiznává téměř pětina z dotazovaných, což je mnohem více než v jiných oblastech. Mnoho respondentů (v české části téměř 50 %) ovšem uvedlo, že kontakty s lidmi na druhé straně hranice nemá vůbec žádné.

Otázka č. 10 Které z následujících důvodů vašich cest do Česka/Rakouska/Slovinska jsou nejčastější?

Z odpovědí respondentů vyplývá, že mezi nejčastější návštěvy přeshraničního souseda jsou nákupy a hlavně cestovní ruch, který byl trochu obyvateli opominut v otázce zdroje informací o dění v sousedním státu. Aktivní v tomto smyslu jsou především Rakušané a to bez ohledu na část pohraničí. Překvapuje nižší podíl cest za nákupy Rakušanů do Slovinska, důvodem je zřejmě vyrovnání cenových hladin po přijetí eura ve Slovinsku. Situace je teď spíše opačná a mnoho zboží je levnější v Rakousku a často je také kvalitnější. Češi také zcela podle předpokladu (z ¼) uvedli, že Rakouskem pouze projíždějí - hlavně dále na jih do Chorvatska a Itálie.

Doposud je velmi nízký poměr studia či práce v sousedním státě, důvodem je spíše jazyková bariéra a nezám, než např. omezení na rakouském pracovním trhu.

Tabulka 16 Které z následujících důvodů vašich cest do Česka/Rakouska/Slovinska jsou nejčastější?

	nákupy	volný čas, výlet, rekreace	práce, studium	návštěva přátel, příbuzných	tranzit (cíle cesty jinde)	jiný
ESS - rakouská část	24,6	52,3	1,5	10,8	4,6	6,2
ESS - slovinská část	35,2	33,0	4,5	15,9	10,2	1,1
ERSN - česká část	20,0	38,8	4,7	9,4	23,5	3,5
ERSN - rakouská část	30,2	45,3	3,8	15,1	0,0	5,7

Otázka č. 11 Jsou nějaké důvody, které Vás od cesty do Česka/Rakouska/Slovinska odrazují?

Přestože existuje několik problémových oblastí ve vztazích mezi státy na společné hranici, obyvatelé tyto problémy nevnímají jako zásadní k tomu, aby do dotyčné země vůbec nejezdili - ve všech sledovaných oblastech přes 90 %. Z objektivních důvodů se objevují výjimečně problém jazykové bariéry či drahoty. Pozitivní tedy je, že Temelín, osobní nevráživost či problémy s hraničním vymezením nebrání lidem v návštěvě sousedního státu, což je základ k rozvoji dalších, bližších kontaktů, kterých je stále velmi málo.

Otázka č. 12 V současné době existuje řada akcí přeshraniční spolupráce s Českem, Rakouskem, Slovinskem. Víte o některých takových aktivitách? A pokud ano, v jakém oboru?

Obyvatelé na území obou euroregionů mají podobné povědomí o tom, že existují aktivity a projekty přeshraniční spolupráce. Mimo rakouské části ESS se poměr pohybuje kolem 2/3 ve prospěch určitého přehledu o přeshraniční spolupráci.

Respondenti dovedou jmenovat několik oblastí realizované spolupráce. Vnímají zejména projekty, kterých se osobně účastnili, proto jmenují především kulturní a sportovní akce či aktivity zaměřené na rozvoj měst a obcí. Projevily se také znalosti rodičů o aktivitách na školách, které získávají prostřednictvím svých potomků. Ne vždy uvedené tematické okruhy odpovídají realitě. Příkladem může být označení respondentů v české části, kteří uváděli spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí. Z analýzy realizovaných projektů však spadá do této kategorie jen minimum projektů. Předpoklad o větší informovanosti vzdělanějších složek obyvatelstva se nepotvrdil. Celkově se neobjevují výkyvy u jednotlivých demografických kategorií.

Otázka č. 13 Víte, že bydlíte na území euroregionu?

Dotazovaní mají jen průměrnou znalost o tom, že žijí na území euroregionu. Vetší povědomí mají respondenti na území Euroregionu Silva Nortica, kde se poměr znalosti a neznalosti pohybuje kolem 50 %. V ESS počet správně uvedených odpovědí dosahuje zhruba 1/3. Určit správně název euroregionu však nedokázal téměř nikdo. To dokládá nízkou úroveň povědomí o existenci euroregionálních struktur mezi obyvatelstvem. Špatnou „osvětovou činnost“ přiznávají i samotní

představitelé euroregionů. Právě euroregion by měl však být určitě nejviditelnějším prostředníkem přeshraniční spolupráce v oblasti.

Otázka č. 15 Přispěl podle Vás vstup Česka/Slovinska do Evropské unie k rozvoji česko-rakouských/slovinsko-rakouských přeshraničních kontaktů a spolupráce?

Přínos vstupu Česka/Slovinska do EU k rozvoji vzájemných kontaktů a vztahů je vesměs hodnocen kladně. Nejpozitivněji se vyjadřovali obyvatelé na území rakouské části ESS (40 % odpovědělo „rozhodně ano“), naopak Slovinci byli výrazně rezervovanější a vlastní přínos spíše neumějí posoudit.

V empirickém výzkumu se neobjevil žádný zásadní jev, který by výrazně pozitivně či negativně ovlivňoval přeshraniční kontakty a vztahy. Celkově z šetření vyplývá hned několik základních principů:

- ✓ až na výjimky spokojenost obyvatelstva s životem v oblasti, neuvažují o stěhování
- ✓ zájem o přeshraničního souseda je rozdílný, převažuje však spíše lhostejnost
- ✓ hodnocení vzájemných vztahů je vcelku pozitivní a není ovlivněno v zásadě žádnými předsudky či problémy
- ✓ kontakty přes hranici jsou minimální a omezují se především na návštěvu přátel a známých
- ✓ znalost aktivit přeshraniční spolupráce je průměrná, přesto většina dotazovaných dokázala alespoň některé jmenovat
- ✓ o existenci euroregionu obyvatelstvo nemá z velké části ani tušení

11. Závěr

Euroregiony na území České republiky, Rakouska i Slovinska existují už několik let a postupně si vydobývají pozici v procesu přeshraniční spolupráce jako nástroj regionálního rozvoje. Nejlepší pozici mají euroregionální uskupení v Česku, kde mají tyto struktury podporu vyšších územně správních celků a také stát euroregiony respektuje jako partnera. Rakousko má stejně jako Česká republika euroregiony kolem celého pohraničí, ale problematickým je složitý postoj zemských vlád, které rozhodují o všech významných krocích a ztěžuje tak operativnost spolupráce. Zcela nejhorší stav v oblasti euroregionálních struktur je ve Slovinsku. Nejenže existují k roku 2008 jen dva klasické euroregiony, ale podpora od státu a dalších institucí je velmi nízká a přeshraniční spolupráce podléhá výrazně centralistickému principu.

Velkým problémem je pokračující nezájem obyvatel pohraničí ke vzájemným kontaktům a spolupráci s přeshraničním sousedem, a to ve všech zájmových úsecích pohraničí. Euroregiony tak sice vytvořily institucionalizovaný rámec spolupráce, ale integrace pohraničí může jen stěží postoupit dále, pokud obyvatelé nebudou ochotni k větší intenzifikaci osobních vazeb. Přestože z dotazníkového šetření vyplynula velmi nízká periodicita vzájemných kontaktů v obou pohraničích, obyvatelé hodnotí česko-rakouské i slovinsko-rakouské vztahy pozitivně a nevidí reálný důvod k tomu, aby do sousedního státu nejezdili či vůbec nespolupracovali. Nedostatkem je bezesporu také velmi nízká informovanost o existenci a aktivitách euroregionů.

Co komplikuje fungování Euroregionu Silva Nortica je především nízký počet administrativních pracovníků a také nedostatečné finanční prostředky sdružení na rakouské straně. Euroregion tak může v budoucnu zvládat s obtížemi náročnější úkoly plynoucí z aktivit finančního období 2007–2013. Naopak Euroregion Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko má díky rozdílné struktuře se zapojením regionálních agentur dostatečné administrativní kapacity. Bohužel dosud nebyly plně využity.

Euroregiony v rámci přeshraniční spolupráce čerpají finanční prostředky z podpůrných programů Evropské unie. Analýza realizovaných projektů prostřednictvím Iniciativy Společenství INTERREG IIIA měla zejména identifikovat zapojení jednotlivých členů do přeshraniční spolupráce. Toto zapojení je velmi odlišné. Na české straně Euroregionu Silva Nortica je patrná centralizace žadatelů do krajského centra Českých Budějovic, kde je koncentrace významných institucí, které jsou schopny zvládnout často náročné a složité projektové žádosti. Naopak zejména na obou rakouských zájmových úsecích hranice je situace opačná a zapojeno do implementace projektů (zejména u mikroprojektů) je vysoké množství členů euroregionů, a to i přes existenci významného centra Grazu v rakouské části Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko. Většímu zapojení například i menších obcí by měl napomoci právě euroregion, který poradenstvím a servisem může pomoci žadatelům se zpracováním projektových žádostí a hledáním přeshraničního partnera.

Z odvětvové analýzy vyplynulo, že hlavními směry spolupráce u velkých projektů je hospodářská spolupráce zejména na bázi vytváření společných ekonomických struktur a sítí. Důraz je kladen také na rozvoj cestovního ruchu díky zachovalému životnímu prostředí a mnoha kulturním památkám. Mikroprojekty se realizují především v oblasti kultury, vzdělávání a sportu, jejichž podíl dosahuje 50 % ve všech zkoumaných částech pohraničí.

Budoucnost euroregionů závisí na překonání několika výše jmenovaných problémů, které mohou zabránit dalšímu rozvoji přeshraničních vazeb a prohloubení spolupráce. Role euroregionů v rozvoji přeshraniční spolupráci a rozvoji pohraničí je ovšem nezastupitelná. Jejich velkou výhodou je zejména to, že mohou přímo v centru oblasti lépe reagovat na potřeby a zájmy obyvatelstva, než je tomu z pozice orgánů státní správy.

12. Summary

Euroregions represent a supranational type of unions or associations of municipalities. Euroregions aim at the support and implementation of projects reflecting all forms of cooperation between contracting parties.

Thesis is concentrated on evaluate part Euroregions at Czech, Austria and Slovenia borderline area. Two interest Euroregions – Silva Nortica at Czech-Austria border area and Styria-North-East Slovenia at Slovenia-Austria border area are processed in detail. Analyse main rules its work, structure and its position in cross-border cooperation is principal target.

Basic typology cross-border structure is written down at first. It identifies number of other cross-border groups. They are separated into several features with their predominated working activities. Afterwards there is list of single euroregions in Czech, Swiss and Slovenia with their short form.

Sectoral and territorial analyse of projects under the terms of Community Initiative INTTERREG IIIA is individual chapter. Community Initiative INTERREG IIA is divided into small and large projects, which must have clear influence over-border. Every project then must have a partner on the other side of the border with whom it has to sign mutual contract, which, in a way, guarantee positive influence on the both sides of the border. Analyse identifies concentration of cross-border cooperation and participation individual members of euroregion to implementation of projects. Participation separate area is very different and reason of membership is clarified in this case.

The important part of this work are interviews among the inhabitants of both Euroregions. In the sample of 50 interviewees from every part of the Euroregion were describing the mutual relationships among bordering countries. Results demonstrate that interest and integration into cross-border contacts is much reduced. Language barrier in both Euroregions cause much complication. Completed knowledge of inhabitants about cross-border cooperation and euroregions is not big enough.

Final stage is SWOT analyse and comparation basic characterization in Euroregion Silva Nortica and Euroregion Steiemark-North-East Slovenia.

13. Seznam literatury a použitých zdrojů

Literatura

- Euroregiony v České republice*. Český statistický úřad, Liberec 2007, 54
- Gabbe, J.: *Praktický průvodce pro přeshraniční spolupráci*. AEBR, Gronau 2001, 383 s.
- Holátová, D., Pána, L.: *Česko-rakouské příhraničí, změny, současnost, perspektivy*. In: Parmová, D., Wytrens, H. K.: Demografické změny a jejich implikace na regionální rozvoj v česko-rakouském pohraničí. Jihočeská univerzita, České Budějovice 2004, s. 14
- Jeřábek, M. a kol.: *České pohraničí-bariéra nebo prostor zprostředkování*. Academia, Praha, 2004, 296 s.
- Kaczmarek, T.: *Struktury terytorialno-administracyjne i ich reformy w krajach eurorepejskich*. Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań 2005, 390 s.
- Netolický, V.: *Euroregiony*. Vysoká škola finanční a správní, Praha 2007, 75 s.
- Novotná-Galuszková, J.: *Euroregiony v ČR a jejich role v přeshraniční spolupráci*. In: Zapletalová, Jana, Peková Jitka: *Euroregiony, státní správa a samospráva*. VŠE, Praha, 2005, s. 59–62
- Novotný, L.: *Česko-rakouské vztahy z pohledu občanů rakouského pohraničí*. In: *Přeshraniční vlivy na místní společenství pohraničí České republiky*. UJEP, Ústí nad Labem 2005, s. 195–216
- Pregled projektov čezmejnega sodelovanja Slovenije v obdobju 2000–2004 ter analiza projektov na razvoj v regiji*. Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Maribor 2005, 165 s.
- Program Iniciativy Společenství INTERREG IIIA Česká republika-Rakousko 2000–2006*. 143 s.
- Program pobude Skupnosti INTERREG IIIA Slovenija Avstrija*. 113 s.
- Program přeshraniční spolupráce Phare v České republice*. Praha, 2001, 72 s.
- Zapletalová, J., Peková J.: *Euroregiony, státní správa a samospráva*. VŠE, Praha 2005, 118 s.

Internetové odkazy:

- Cabada, L.: *Problematické partnerství. Rakousko-slovenské vztahy deset let po vzniku samostatného státu* (cit. 21. 4. 2008) http://www.europeum.org/disp_article_text.php?aid=518
- Centrum pro regionální rozvoj* (cit. 26. 4. 2008) <http://www.crr.cz>
- Bundeskanzleramt Österreich: *Euregio kurzprofile* (cit. 15. 4. 2008) <http://www.austria.gv.at/site/3499/default.aspx>
- Evropská komise. Zapojení regionů do programu INTERREG IIIA* (cit. 1. 7. 2007) http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/images/pdf/int3a_eur15_a4p.pdf
- Fondy Evropské unie*. 2006 (cit. 24. 4. 2008) <http://www.strukturalni-fondy.cz/>
- INTERREG IIIA Rakousko - Česká republika (cit. 10. 2. 2008) <http://www.at-cz.net/cz/index.htm>
- INTERREG IIIA Avstrija – Slovenija (cit. 10. 2. 2008) <http://www.at-si.net/si/index.htm>

Nariadení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS). (13. 2. 2008) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0019:0024:CS:PDF>

Regional management Waldviertel (cit. 14. 3. 2008) http://www.rm-waldviertel.at/content/Lang_1/219.asp

Regionalni razvojni program Podravsko razvojne regije 2007-2013 (cit. 29. 3. 2008) http://www.bistra.si/pdf/RRP_Podravje_2007-2013_kot_celota.pdf

Regionalni razvojni program za Koroško (cit. 29. 3. 2008) http://www.rra-koroska.si/datoteke/RRP_koroska_SLO_full.zip

Regionalni razvojni program Pomurje 2000+ (cit. 29. 3. 2008) www.ra-sinergija.si/doc/RRP%202000%2B%2B.doc

Strategie Dolní Rakousko (cit. 29. 3. 2008) http://www.strategie-noe.at/uploads/dokumente/27566p_perspektiven_cz_v03.pdf

Strukturfondsprogramme in Österreich 2000-2006: Finanzielle Umsetzung (cit. 18. 4. 2008) <http://www.bka.gv.at/DocView.axd?CobId=10881>

SWOT analýza Jihočeského kraje

Unsere Arbeit für das Waldviertel (cit. 29. 3. 2008) http://www.strategie-noe.at/uploads/dokumente/fo_win_waldviertelneu.pdf

Statistický úřad Slovinské republiky - administrativní mapy (cit. 12. 3. 2008) http://www.stat.si/tema_splosno_upravno_karte.asp

Statistický úřad Rakouska - mapa okresů (cit. 14. 3. 2008) http://www.statistik.at/web_de/statistiken/regionales/regionale_gliederungen/gerichtsbezirke/index.html

Internetové stránky euroregionů:

Euroregion Labe (cit. 12. 2. 2008) <http://www.euroregion-labe.cz/cz/index.htm>

Euroregion Krušnohoří (cit. 12. 2. 2008) <http://euroregion.pons.cz/index.php>

Euroregion Egrensis (cit. 12. 2. 2008) <http://www.euregio-egrensis.org/>

Euroregion Šumava (cit. 12. 2. 2008) <http://www.euregio.cz/>

Euroregion Silva Nortica (cit. 24. 4. 2008) www.ersn.cz

Euroregion Pomoraví <http://www.euregio-weinviertel.org/>

Euroregion Bílé Karpaty (cit. 12. 2. 2008) <http://www.erbbk.sk/>

Euroregion Těšínské Slezsko (cit. 12. 2. 2008) <http://euroregion.inforeg.cz/>

Euroregion Beskydy (cit. 12. 2. 2008) <http://www.euroregion-beskydy.cz/>

Euroregion Silesia (cit. 12. 2. 2008) <http://www.euroregion-silesia.cz/>

Euroregion Praděd (cit. 12. 2. 2008) <http://www.euopraded.cz/>

Euroregion Glacensis (cit. 12. 2. 2008) <http://www.euro-glacensis.cz/new/index.html>

Euroregion Nisa (cit. 12. 2. 2008) <http://www.neisse-nisa-nysa.org/>

Euroregion Inn Salzach (cit. 15. 2. 2008) <http://www.inn-salzach-euregio.at/>

Euroregion Salzburg - Berchtesgadener Land - Traunstein (cit. 15. 2. 2008)

<http://www.euregio.sbg.at/>

Euroregion Via Salina (cit. 15. 2. 2008) <http://www.oberallgaeu.org/index.shtml?euregio>

Euroregion Inntal (cit. 15. 2. 2008) <http://www.euregio-inntal.com/>

Euroregion West/Nyugat Pannonia (cit. 15. 2. 2008) <http://www.euregio.hu/eu/>

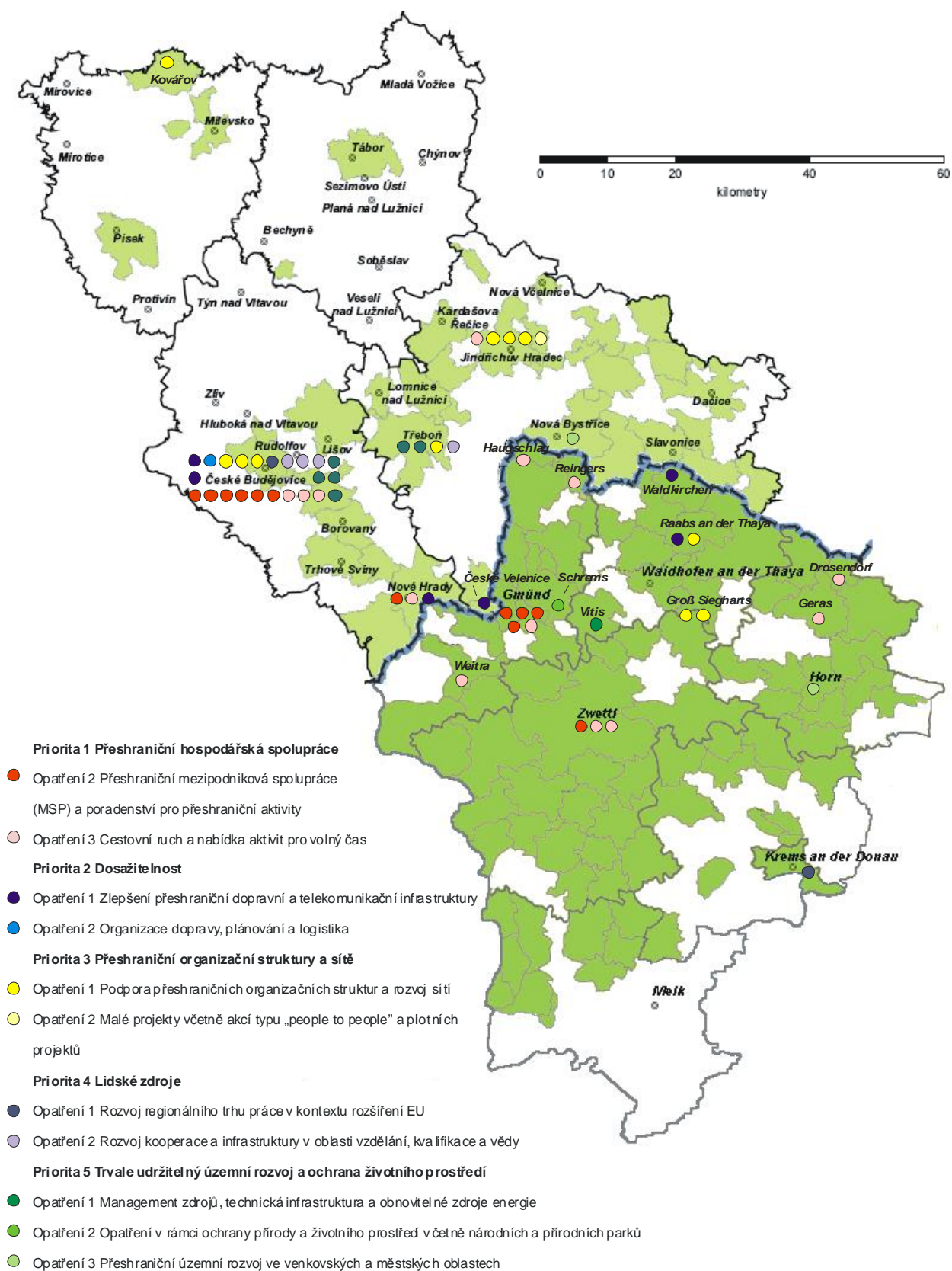
Euroregion Zugspitze - Wetterstein – Karwendel (cit. 15. 2. 2008) <http://www.euregio-zwk.org/>

Euroregion Jadran (cit. 11. 1. 2008) <http://www.adriaticeuroregion.org/en/?kid=22>

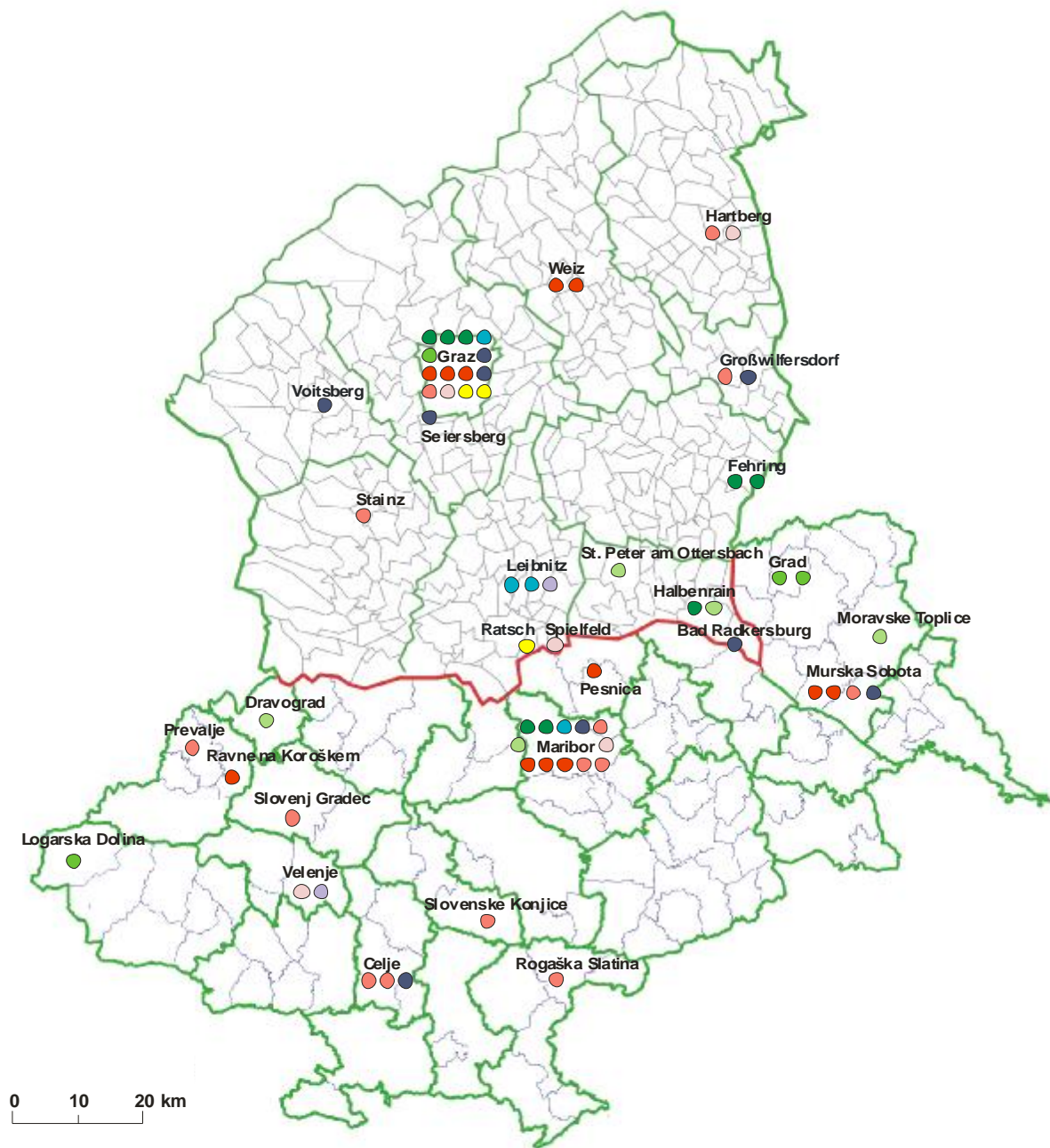
Euroregion Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko (cit. 25. 4. 2008) <http://www.evroregija.net>

14. Přílohy

Příloha 1 Mapa projektů INTERREG IIIA realizovaných na území Euroregionu Silva Nortica

Příloha 2 Mapa projektů INTERREG IIIA realizovaných na území Euroregionu Štýrsko-Severovýchodní Slovinsko

Priorita 1 Přeshraniční hospodářská spolupráce ● Opatření 1 Rozvoj a podpora příhraničních ekonom. subjektů a blízké infrastruktury ● Opatření 2 Cestovní ruch ● Opatření 3 Rozvoj oblasti Priorita 2 Lidské zdroje a regionální spolupráce ● Opatření 1 Rozvoj lidských zdrojů a trhu práce ● Opatření 2 Regionální spolupráce ● Opatření 3 Spolupráce v oblasti vzdělávání a kultury	Priorita 3 Trvalý územní rozvoj ● Opatření 1 Územní rozvoj a doprava ● Opatření 2 Trvalý rozvoj přírody ● Opatření 3 Prostředí a energetický management Priorita 4 Speciální pomoc příhraničním regionům ● Opatření 1 Speciální pomoc příhraničním regionům v Rakousku

Příloha 5 Tabulky realizovaných INTERREG projektů na území české části Euroregionu Silva Nortica

Priorita/Opatření				
P1/O2 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Přeshraniční mezipodniková kooperace, konzultace a poradenství pro přeshraniční aktivity				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
S hranicí v Evropě	Jihočeská hospodářská komora	Eco Plus	44 276	33 207
Centrum pro přeshraniční vzdělávání a poradenství ve stavebnictví	Jihočeská hospodářská komora	Neuveden	21 822	16 366
Informační a poradenské centrum Zelená laguna	Jihočeská univerzita	Arge Zelená laguna Grieskirchen	86 970	61 670
Ověřování vhodných odrůd obilnin (ozimá pšenice, jarní ječmen) pro ekologické zemědělství ČR	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta	Spolek na podporu podnikání Zwettl	53 004	39 753
Studie doplnění infrastruktury a vytvoření podmínek pro PPP v návaznosti na vědeckotechnický park Centrum biologických technologií v Nových Hradech	Castech – novohradské sdružení pro povznesení věd a technologií	Neuveden	28 653	21 489
Kooperativní rozvoj lokalit v příhraničí - Jihočeský kraj/Dolní Rakousko	Jihočeská hospodářská komora	Neuveden	37 950	28 463
Healthregio	Nemocnice České Budějovice, a. s.	Neuveden	44 764	33 573
P1/O3 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Cestovní ruch a nabídka aktivit pro volný čas				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Společná prezentace turistických aktivit na území jižních Čech a Horního Rakouska	Jihočeská centrála cestovního ruchu	Neuveden	41 019	30 764
Zimní běžecké trasy v příhraničním regionu České Kanady	Sdružení pohraničních obcí a měst okresu Jindřichův Hradec	Neuveden	44 781	33 586
Systém tvorby a zavádění produktů cestovního ruchu v návaznosti na destinační management a marketing	Jihočeská centrála cestovního ruchu	Neuveden	78 009	58 507
Infrastruktura pro zvýšení kvality cestovního ruchu v Nových Hradech ve vazbě na přeshraniční spolupráci	Město Nové Hradky	Neuveden	165 932	124 449
Přeshraniční systém značení turistických cílů	Jihočeský kraj	Neuveden	392 157	294 118

Priorita/Opatření				
P2/O1 Dosažitelnost/Zlepšení přeshraniční dopravní a telekomunikační infrastruktury				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Oprava místních komunikací zajišťujících přístup k turistickým objektům v Nových Hradech	Město Nové Hradky	Městská obec Weitra	159 060	119 295
Infrastruktura turistických hraničních přechodů Jižní Čechy – Rakousko	Jihočeský kraj	Neuveden	283 180	212 385
Stavební úpravy turistického centra pěšího přechodu v Českých Velenicích	Město České Velenice	Neuveden	129 416	97 062
Infrastruktura turistických hraničních přechodů Jižní Čechy – Dolní Rakousko	Jihočeský kraj	Neuveden	77 444	58 083
P2/O2 Dosažitelnost/Organizace dopravy, plánování, logistika				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Plánování a příprava projektové dokumentace příhraniční silniční komunikace Jižní Čechy - Rakousko	Jihočeský kraj	Neuveden	107 211	80 408
P3/O1 Přeshraniční organizační struktury a sítě/ Podpora přeshraničních organizačních struktur a rozvoj sítí				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Administrace Dispozičního fondu	Jihočeská Silva Nortica	Management Waldviertel	82 000	61 500
Regionální centrum fotografie	Národní muzeum fotografie, Jindřichův Hradec	Neuveden	40 416	30 312
Centrum pro přeshraniční spolupráci - projekt na podporu přeshraniční spolupráce a podporu vzniku projektů obcí a neziskového sektoru na Třeboňsku	Třeboňská rozvojová o.p.s.	Neuveden	44 252	33 189
Přeshraniční česko-rakouská fotbalová škola pro mládež	Jihočeský fotbal	Neuveden	44 376	33 282
Turistika na koni - rozvoj atraktivní novinky v oblasti cestovního ruchu v Jihočeském kraji	Turistika na koni – odbor při Klubu českých turistů Jihočeský kraj	Neuveden	63 251	47 438

Priorita/Opatření				
P3/O1 Přeshraniční organizační struktury a sítě/ Podpora přeshraničních organizačních struktur a rozvoj sítí				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Sítě Euroregionu Silva Nortica - rozvoj a inovace	Jihočeská Silva Nortica	Neuveden	174 218	130 664
Vytvoření sítě Jihočeského folklorního sdružení v návaznosti na Dolní Rakousko	Jihočeské folklorní sdružení	Neuveden	88 552	66 414
Boříme hranice předsudků	Rada dětí a mládeže Jihočeského kraje	Neuveden	94 345	70 759
P3/O2 Přeshraniční organizační struktury a sítě/Malé projekty vč. akcí typu "people-to people" a pilotních projektů				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Prostředky dispozičního fondu	Jihočeská Silva Nortica	Management Waldviertel	82 000	61 500
P4/O1 Lidské zdroje/Rozvoj regionálního trhu práce v kontextu rozšíření EU				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Rozvoj kooperace a vzdělávání mezi členy Českého rybářského svazu a jejich partnery.	Český rybářský svaz, Jihočeský územní svaz České Budějovice	Neuveden	76 851	57 638
P4/O2 Lidské zdroje/Rozvoj kooperace a infrastruktury v oblasti vzdělávání, kvalifikace a vědy				
Založení a provoz laboratoře kultivace buněčných kultur s cílem společného výzkumu v oblasti biomedicíny a biotechnologie	Ústav systémové biologie a ekologie AV ČR	Neuveden	300 044	225 033
Infrastruktura pro společný studijní program v oboru biotechnologie a biomedicíny	Ústav systémové biologie a ekologie AV ČR	IMC Vyšší odborná škola Krems	263 264	197 448
Inkubátor pro řasové biotechnologie, Česko-rakouské partnerství pro vědu	Mikrobiologický ústav AV ČR	Neuveden	301 075	225 806
Muzeum - prostor pro partnerství, prostor pro společnou historii i současnost	Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích	Neuveden	62 964	47 223

Priorita/Opatření				
P5/O1 Trvale udržitelný územní rozvoj a ochrana životního prostředí/Management zdrojů, technická infrastruktura a obnovitelné zdroje energie				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Centrum pro přeshraniční spolupráci a transfer know-how v oblasti obnovitelných zdrojů energií	AgEnDa, o.s.	ARGE energetická síť Noe pohraničí, Horn	19 449	14 587
Energeticky soběstačné obce v příhraniční oblasti	EkoWATT - středisko pro obnovitelné zdroje a úspory energie	Neuveden	37 413	28 060
Hlavní přeshraniční region spolku na ochranu klimatu 2005-2006 Dolní Rakousko-Česká republika (Slavonicko, Hrušovansko)	ENKI, o.p.s.	Neuveden	108 124	81 093
P5/O2 Trvale udržitelný územní rozvoj a ochrana životního prostředí/Opatření v rámci ochrany přírodního a životního prostředí vč. národních a přírodních parků				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Společná aktivní ochrana a monitoring vydry říční na území Jihočeského kraje a Waldviertelu	Český nadační fond pro vydru	Ramsar - Městská obec Schrems	32 666	24 499
P5/O3 Trvale udržitelný územní rozvoj a ochrana životního prostředí/Přeshraniční územní rozvoj ve venkovských a městských oblastech				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Vzorové zavádění rozsáhlého informačního systému - Komunální geodata a turistický informační systém	Město Nová Bystřice	Neuveden	23 871	17 903
Přeshraniční studie územního rozvoje	Česko-rakouská, o. p. s.	Neuveden	52 183	39 137

Příloha 6 Tabulky realizovaných INTERREG projektů na území rakouské části Euroregionu Silva Nortica

Priorita/Opatření				
P1/O2 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Přeshraniční mezipodniková kooperace, konzultace a poradenství pro přeshraniční aktivity				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Česku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Přeshraniční hospodářská síť	ARGE Grenznutzen, Gmünd	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Přeshraniční hospodářská síť II	ARGE Grenznutzen, Gmünd	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Okno k sousedům	ARGE Grenznutzen, Gmünd	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Optimalizace kvality skotu	Zkušebna mléka Dolní Rakousko, Gmünd	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Informační síť pro chov dobytka	Genetický výzkum chovu skotu Dolní Rakousko, Zwettl	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Vítáme Vás, sousede	Spolek: Vítejte Vás, sousede, Drosendorf	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
P1/O3 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Cestovní ruch a nabídka aktivit pro volný čas				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Česku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Mountainbike Waldviertel	ARGE Mountainbike Waldviertel, Zwettl	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Síť hrady-zámky-kláštery	Destinace Waldviertel, Zwettl	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Turistické možnosti pro zemědělské kulturní rostliny	Obec Reingers	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Golfový region Waldviertel-Čechy	Marketing cestovního ruchu Waldviertel, Haugschlag	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Centrum demokracie Weitra	Spolek pro dokumentaci dobových událostí, Weitra	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Umění nezná hranice	Klášter Premonstrátů Geras	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Historie dvojměstí Gmünd-České Velenice	Město Gmünd	Neuveden	Neuvedena	Neuveden

Priorita/Opatření				
P2/O1 Dosažitelnost/Zlepšení přeshraniční dopravní a telekomunikační infrastruktury				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Česku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Přeshraniční železniční trať Fratres-Slavonice	Úřad zemské vlády Dolního Rakouska, na území obce Waldkirchen	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Sever-jih - silniční spojení Waldviertel-Vysočina	Úřad zemské vlády Dolního Rakouska, partner Raabs an der Thaya	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
P3/O1 Přeshraniční organizační struktury a sítě/ Podpora přeshraničních organizačních struktur a rozvoj sítí				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Česku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
IIZ Groß Sieghart	Spolek kooperace a vzdělání	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Euroregion a IIZ servis	Spolek kooperace a vzdělání	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
Rakousko/Raabs - střetávací bod kultury	Spolek Iniciativa pro Evropu-Raabs/Rakousko	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
P4/O2 Lidské zdroje/Rozvoj kooperace a infrastruktury v oblasti vzdělávání, kvalifikace a vědy				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Česku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Buněčná biotechnologie	IMC odborná škola Krems	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
P5/O1 Trvale udržitelný územní rozvoj a ochrana životního prostředí/Management zdrojů, technická infrastruktura a obnovitelné zdroje energie				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Česku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Biopowerpark	EBEF - Evropský spolek pro podporu bioenergie, Vitis	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
P5/O2 Trvale udržitelný územní rozvoj a ochrana životního prostředí/Opatření v rámci ochrany přírodního a životního prostředí vč. národních a přírodních parků				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Česku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Realizace Ramsarské konvence v hraničních příhraničních oblastech	Ramsar - Město Schrems	Neuveden	Neuvedena	Neuveden
P5/O3 Trvale udržitelný územní rozvoj a ochrana životního prostředí/Přeshraniční územní rozvoj ve venkovských a městských oblastech				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Česku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Přeshraniční prostor - místo spolupráce	Interkomm Waldviertel, Horn	Neuveden	Neuvedena	Neuveden

Příloha 7 Tabulky realizovaných INTERREG projektů na území rakouské části Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko

P1/O1 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Rozvoj a podpora příhraničních ekonomických subjektů a blízké infrastruktury				
Název projektu	Nositel projektu	Partner ve Slovinsku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
INNOVIN - síť univerzitních spin-off inkubátorů	Vědecký park Graz	IRP - Institut pro výzkum podnikání, Maribor	33 793	16 896
T.E.A.M. - ("společně každý dosáhne více") - rozvoj nových trhů	Energetické centrum inovací, Weiz	PCMG, Maribor	1 424 000	712 000
Společná výzva - rozvoj a organizace v oblasti služeb	Weizerské Energetické centrum inovací, Weiz	Hospodářská komora Slovinska, komora Maribor	600 000	300 000
Technologická osa Graz-Maribor	Graz-Maribor	Štýrský technologický park Pesnica	209 370	104 685
Technologická osa Graz-Maribor (2. fáze)	Graz-Maribor	Štýrský technologický park Pesnica	350 000	175 000
P1/O2 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Cestovní ruch				
Název projektu	Nositel projektu	Partner ve Slovinsku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Tourregion	Štýrská lázeňská oblast, Großwilfersdorf	RA Maribor, Korutany a Mura	237 000	118 500
Mezinárodní zdravotně-turistické středisko Burgeland - Západní Transdunajské Štýrsko - Sever Slovinska	ARGE Graz	Ozdravovna KRKA	1 750 000	875 000
Vinařsko-kulturní cesta arcivévodý Johanna Graz-Maribor	ARGE Stainz	Cestovní ruch Maribor	97 700	48 850
Poutě Štýrsko - Slovinsko: po stopách poutí a poutníků	Regionální turistické sdružení Východního Štýrska, Hartberg	Mariborská rozvojová agentura	252 960	126 480
P1/O3 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Rozvoj oblasti				
Název projektu	Nositel projektu	Partner ve Slovinsku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Sadařství pro globální trh	Štýrský sadařský svaz, Graz	Sadařské centrum Maribor	576 804	288 402
Život ve východoštýrských chalupách (2. fáze)	Regionální management Východní Štýrsko	Spolek IZVIR	347 376	173 688
Spielfeldské vinohrady v oblasti Slovenske Gorice	Spolek vinařů, Spielfeld	Spolek Šentilj	199 530	99 765

Priorita/Opatření				
P2/O1 Lidské zdroje a regionální spolupráce/Rozvoj lidských zdrojů a trhu práce				
Název projektu	Nositel projektu	Partner ve Slovinsku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Přeshraniční pakt Slovinsko-Štýrsko - organizace přeshraničního zaměstnávání Slovinsko-Štýrsko	Regionální management Graz/Graz-okolí, Seiersberg	Úřad Slovinské republiky pro zaměstnanost, úřad Murska Sobota	359 994	179 997
www.export.co.at/nEU	Štýrská národní hospodářská společnost, Graz	Střední ekonomická škola v Mariboru	153 544	76 772
Mezinárodní letní akademie Voitsberg, setkání mládeže	Spolek hospodářské expanze, obvod Voitsberg	Města Velenje, Celje, Ptuj a Bistra	120 000	60 000
Trilaterální konference o řízení pracovního trhu Maďarsko, Rakousko, Slovinsko	Rozvojový spolek EUREGIO Štýrsko, Graz	Úřad Slovinské republiky pro zaměstnanost, úřad Maribor	163 690	81 845
Studie provednosti a rozbor: Regionální informace Štýrsko- Slovinsko-Západní Maďarsko	Regionální rozvojový spolek Jih-Západ-Štýrsko, Bad Radkersburg	Úřad Slovinské republiky pro zaměstnanost	63 770	31 885
Trilaterální školení Wellness	Regionální management Východní Štýrsko, Großwilfersdorf	Slovinská hospodářská komora	362 976	181 488
P2/O2 Lidské zdroje a regionální spolupráce/Regionální spolupráce				
Název projektu	Nositel projektu	Partner ve Slovinsku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
EUREGIO Štýrsko - zastoupení a poradenství	Rozvojový spolek EUREGIO Štýrsko, Leibnitz	RDA síť pro region Podráví, Mariborská rozvojová agentura	2 230 000	1 115 000
Dřevěný euroregion (jih, jihovýchod)	ProHolz Štýrsko, Graz	Rozvojové centrum lesnictví	112 000	56 000
Zastoupení EUREGIO, informace a styk s veřejností v rámci iniciativy INTERREG	Rozvojový spolek EUREGIO Štýrsko, Leibnitz	Euro infocentrum, Mariborská rozvojová agentura	253 846	125 222
P2/O3 Lidské zdroje a regionální spolupráce/Spolupráce v oblasti vzdělávání a kultury				
Název projektu	Nositel projektu	Partner ve Slovinsku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Archeologie na jihu	Sdružení muzeí Jižního Štýrska	Mariborská rozvojová agentura	363 364	181 682

Priorita/Opatření				
P3/O1 Trvalý územní rozvoj/Územní rozvoj a doprava				
Název projektu	Nositel projektu	Partner ve Slovinsku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Dopravní průzkum jižní Rakousko - Slovinsko	Spolkové ministerstvo dopravy, odbor inovace a technologie, Graz	Ministerstvo dopravy Slovinska, silniční úřad	156 246	78 123
Síť i-region	RISO, Fehring	Globální expres, Maribor	560 000	280 000
Regionální rozvoj v Trojmezí	RISO, Fehring	Regionální rozvojová agentura Mura	651 148	325 574
Dopravní napojení, přemostění Mury	Středisková obec Halbenrain	Obec Gornja Radgona	640 000	320 000
Dopravní koncept Feldbachu	Spolkový úřad pro dopravu a dopravní plánování Graz	Ministerstvo dopravy Slovinska	66 744	33 372
Dopravní koncept Bad Radkersburgu	Spolkový úřad pro dopravu a dopravní plánování Graz	Ministerstvo dopravy Slovinska	42 000	21 000
P3/O2 Trvalý územní rozvoj/Trvalý rozvoj přírody				
Název projektu	Nositel projektu	Partner ve Slovinsku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Genetická charakteristika druhů ovoce v jižním Štýrsku a příhraničních oblastech	Institut fyziologie rostlin, Univerzita v Grazu	Experimentální stanice růstu ovoce Maribor	260 858	130 429
P3/O3 Trvalý územní rozvoj/Prostředí a energetický management				
Název projektu	Nositel projektu	Partner ve Slovinsku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Soubor opatření pro oblast dolního Murtalu v rámci evropských směrnic o zdrojích a ochrany životního prostředí	Úřad pro zásobování vodou pro oblast Radkersburg, Halbenrain	Ministerstvo pro okolí a prostor, úřad Murská Sobota	3 818 960	1 909 480
MISTI - mistr "Odpad"	Odbor odpadu, St. Peter am Ottersbach	OZARA Slovinsko - národní sdružení za kvalitu života	62 508	31 254

Priorita/Opatření				
P4/O1 Speciální pomoc hraničním regionům				
Název projektu	Nositel projektu	Partner ve Slovinsku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
GEBC - Přeshraniční výměna zkušeností v příslušných oborech	Hospodářská komora Štýrska, Graz	Euro infocentrum, Mariborská rozvojová agentura	128 200	64 100
W.E.E.E.R. - Hospodářský rozvoj rozšířeného regionu	Hospodářská komora Štýrska, Graz	Hospodářská komora Maribor	153 341	74 957
Jihoštýrská vinařská cesta - stezky pro chodce a cyklostezky	Turistický spolek Ratsch	Spolek Kungota	629 884	314 942

Příloha 8 Tabulky realizovaných INTERREG projektů na území rakouské části Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko

P1/O1 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Rozvoj a podpora příhraničních ekonomických subjektů a blízké infrastruktury				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
OEKOSAN - OPA	Mariborská rozvojová agentura	Neuveden	121 458	91 093
@ Region	A.L.P. PECA, Ravne na Koroškem	Neuveden	137 962	103 472
INNOVIN: síť univerzitních spin-off inkubátorů	IRP - Institut pro výzkum podnikání, Maribor	Neuveden	103 252	77 439
Regionální inovační centrum	Regionální rozvojová agentura Mura	Neuveden	178 116	133 587
Spojení Pomurje - Radkersburg	Pomurský inkubátor na podporu podnikání, Murska Sobota	Neuveden	112 542	84 406
Technologická osa Graz-Maribor	Štýrský technologický park Pesnica	Neuveden	100 081	75 061
Zlepšete svoje inovativní podnikání!	IRP - Institut pro výzkum podnikání, Maribor	Neuveden	161 636	121 227
P1/O2 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Cestovní ruch				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Drávská cyklostezka	Mariborská rozvojová agentura	Neuveden	324 650	243 487
Mezinárodní místo zdraví	CIMRS-ZIRRUM, Maribor	Neuveden	89 016	66 762
HH Štýrské	Regionální rozvojová agentura Celje	Neuveden	138 673	104 005
Turistický produkt - tematické stezky	Podnikatelské centrum Slovenj Gradec	Neuveden	42 144	31 608
Spojme jednou společnou církevní oblast Pucoci-Bad Radkersburg	Slovinská protestantská společnost Primože Trubara, Murska Sobota	Neuveden	70 737	53 052
KULTRANA - KULTuraTRAdiceNArava(Příroda)!	Technologicko-inovační institut Dravinjske Doline, Slovenske Konjice	Neuveden	86 830	65 122
Kaktusy v Rogašce Slatině	Město Rogaška Slatina	Neuveden	90 878	67 337
Vinařsko-kulturní stezka arcivévodý Jana	Institut pro cestovní ruch Maribor	Neuveden	312 161	234 121

Priorita/Opatření				
P1/O2 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Cestovní ruch				
Centrum pro způsobilost cyklistických průvodců	Klub Krnes Avantura, Prevalje	Neuveden	52 163	39 122
Slomškova stezka	Sdružení přátel Slomškovy stezky, Celje	Neuveden	95 112	71 334
P1/O3 Přeshraniční hospodářská spolupráce/Rozvoj oblasti				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Intenzivnější využití lesa ve Slovinsku a Rakousku	Zemědělsko-lesnická komora Slovinska, ústav Maribor	Neuveden	142 567	106 925
Inovativní prodejní struktura zemědělských produktů	Město Velenje	Neuveden	50 369	37 777
P2/O1 Lidské zdroje a regionální spolupráce/Rozvoj lidských zdrojů a trhu práce				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Kruhový objezd - g	Školské centrum Celje	Neuveden	64 583	48 437
Evropské centrum za alternativní zdroje energie	Střední odborná a technická škola Murska Sobota	Neuveden	170 430	127 823
TE .TR.A.P.A.C.S.	Institut Slovinské republiky pro rehabilitaci Maribor	Neuveden	88 725	66 544
P2/O2 Lidské zdroje a regionální spolupráce/Regionální spolupráce				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
Euroregion SV Slovinsko	Mariborská rozvojová agentura	Neuveden	123 536	92 652
P2/O3 Lidské zdroje/Spolupráce v oblasti vzdělávání a kultury				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
UNDU.PIK	Město Velenje	Neuveden	92 308	49 900
P3/O1 Trvalý územní rozvoj/Územní rozvoj a doprava				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
LOPTREG (Letecká ochrana před krupobitím)	Letecké centrum Maribor	Neuveden	117 901	88 426
Regio-art	Kulturní centrum mládeže Maribor	Neuveden	76 766	42 575

Priorita/Opatření				
P3/O2 Trvalý územní rozvoj/Trvalý rozvoj přírody				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
SPNU Ledave a jezera	Krajský park Goričko, Grad	Neuveden	170 304	127 728
Trvalý rozvoj v Kamnicko-Savinských Alpách	Logarska dolina, Logarska Dolina	Neuveden	113 131	84 848
Ochráníme životní prostor ohroženého ptactva	Sdružení Goričko za „lepší budoucnost“, Grad	Neuveden	89 935	67 451
P3/O3 Trvalý územní rozvoj/Prostředí a energetický management				
Název projektu	Nositel projektu	Partner v Rakousku	Alokace (€)	Podíl ERDF (€)
TRANSTHERMAL	Regionální rozvojová agentura Korutany, Dravograd	Neuveden	83 591	62 693
Euresun	Město Maribor	Neuveden	52 576	39 432
COVE	Rozvojová agentura Synergie, Moravske Toplice	Neuveden	74 176	55 632

Příloha 9 Tabulky realizovaných INTERREG mikroprojektů na území české části Euroregionu Silva Nortica

Název projektu	Žadatel	Tematická kategorie
Rozvíjení sportovních aktivit	Volba pro Slavonicko	VZ
Oslavy 100 let založení sportovního oddílu	TJ DYJE Staré Hobzí	VZ
Letní řezbářské sympozium	Město Nová Bystřice	MP
Sportovní spolupráce Waldviertel-Česká Kanada	Meding sportovní klub Slavonice	VZ
Týden cykloturistiky	Meding sportovní klub Slavonice	CR
JUGENDCAMP 2005	RADAMBUK, ČB	VZ
Biotyp v zemědělství a rozvoji venkova	Energy Centre Č. Budějovice	MP
Koncert v St. Florian	Jihočeská komorní filharmonie, ČB	VZ
Interkulturní management	Jihočeská hospodářská komora, ČB	MP
Mládež a hudba	Obec Český Rudolec	VZ
Výstava fotografií - jižní Čechy známé i zapomenuté	Jihočeská centrála cestovního ruchu, ČB	CR
Přeshraniční regionální produkty cestovního ruchu	Jihočeská centrála cestovního ruchu, ČB	CR
Novohradsko bez hranic	Město Nové Hrady	PS
Česko-rakouská spolupráce při přípravě sympozia	Jihočeská univerzita č. Budějovice	PS
Cyklistické jízdy a akce	Nadace pro Jihočeské cyklostezky, ČB	VZ
Rybářské slavnosti	IKS Třeboň	VZ
Třeboňské kulturní léto	IKS Třeboň	VZ
Slavnosti orchestrů - FEST BAND 2005	Městské kulturní středisko Dačice	VZ
Česky i německy v regionech nové Evropy	Táborské soukromé gymnázium	PS
Seriál letních koncertů a divadelních představení	Technické služby města Nové Hrady	VZ
Tanec bez hranic	Square Dance Club Třeboň	VZ
Středoevropský projektový seminář	Statutární město Č. Budějovice	PS
Společná přeshraniční setkávání v rámci partnerství a dlouhodobé spolupráce	Farní sbor Českobratrské církve České Budějovice	PS
Ochrana přírody bez hranic	Český svaz ochránců přírody, Třeboň	ŽP
Měsíc partnerství Třeboně a Schremsu	Město Třeboň	PS
Novohradská expedice	Základní škola Nové Hrady	VZ
Výměna zkušeností z oblasti rozvoje venkova mezi jihočeskými a hornorakouskými Místními akčními skupinami	Okresní agrární komora České Budějovice	MP
Přeshraniční keramická dílna	Město České Velenice	PS
Dílna slov	Krajský úřad ČB	PS
Kulturní a sportovní akce pro mládež	Novosedly nad Nežárkou	VZ
Slavnosti tří měst	Č. Budějovice	VZ
Jihočeský zpěvák 2005 - na lidovou notičku se sousedy	Jihočeské folklorní sdružení, Kovářov	VZ
Mez. festival folklorních souborů, setkání rodáků a přátel města	Lomnice nad Lužnicí	VZ
Nabídkový balíček propagace naučné stezky Velký Lomnický	Lomnice nad Lužnicí	CR

Název projektu	Žadatel	Tematická kategorie
Jazykovým kurzem určený pro vedoucí pracovníky v oblasti cestovního ruchu a regionálního rozvoje	Institut pro etiku hospodářství, Jihočeská univerzita	CR
Vytvoření marketingových a prodejních opatření pro přeshraniční cykloturistickou nabídku mezi Vltavou a Dunajem	Jihočeská centrála cestovního ruchu, ČB	CR
Místní produkty	ROSA, ČB	MP
Obnova venkovských tradic	Obec Staré Hobzí	MP
Region znalostí - region budoucnosti	Jihočeská univerzita	VZ
Memoriál Karla Podhajského - 67. ročník	Českomoravská myslivecká jednota, České Budějovice	VZ
Gastrofest 2005	Jihočeská hospodářská komora	MP
Podpora přeshraniční spolupráce obcí	SMOJK, ČB	PS
Budějovický pohár	TJ OB české Budějovice	VZ
Mezinárodní rybářská konference	Místní akční skupina, Třeboň	PS
Kulturura bez hranic	ACCC ČR, ČB	VZ
Za historií krajiny	MŠ a ZŠ Lomnice nad Lužnicí	VZ
Kultura - to, co nás spojuje	MKS Slavonice	VZ
Festival hudebního mláď	Město Lomnice nad Lužnicí	VZ
Mezinárodní festival folklorních souborů	Folklorní soubor Javor, Lomnice nad Lužnicí	VZ
Fotbalové turnaje Sdružení Růže	Sdružení Růže, Trhové Sviny	VZ
Mez. festival dechových hudeb Karla Valdaufa	Město Trhové Sviny	VZ
Informační středisko - Eurorando 2006	Jihočeská rozvojová o.p.s., ČB	PS
Přeshraniční dny v podnikání na Třeboňsku	Třeboňská rozvojová o.p.s.	MP
Okolo Třeboně 2006	Okolo Třeboně, o.s.	VZ
Mezinárodní festival dechových hudeb Třeboň 2006	Jihočeská kulturní společnost, Třeboň	VZ
Konference "Ženy v podnikání a managementu"	Jihoč. asociace podnikatelek, ČB	MP
Oslavy 60 let založení sportovního oddílu	TJ Sokol Slavonice	VZ
Jarní slavnosti v obci Staré Hobzí	Obec Staré Hobzí	VZ
Pilotní projekt Karel Klostermann 2006	Jihočeský kraj	VZ
Nová setkání s přáteli	Jihočeská univerzita	PS
Vzdělávací workshop - fotografické techniky	Národní muzeum fotografie, Jindřichův Hradec	VZ
Žáci a studenti představují své město	Město Třeboň	VZ
Veterán rallye Křivonoska 2006	českobudějovický automotoklub	VZ
Týden cykloturistiky 2006	Slavonická renesanční spol.	CR
Festival nezávislého umění	Slavonická renesanční spol.	VZ
Pohádkové království - vandrování příhraničím	Pohádkové království, o.s., ČB	CR
Letní řezbářské sympozium 2006	Město Nová Bystřice	MP
Zmizelá židovská komunita	Inspirace Slavonice	VZ
Prezentace jižních čech ve Vídni	JCCR, ČB	CR
Sejdeme se, přátelé	Obec český Rudolec	PS
Rozvoj aktivit k podpoře jezdeckví	Obec Dešná	VZ

Název projektu	Žadatel	Tematická kategorie
III. Staroměstské slavnosti	Obec Staré Město pod Landštejnem	VZ
Reciproční výměnný pobyt pracovníků sociální péče a služeb	G-centrum Tábor - sociální služby a domov důchodců	PS
Revitalizace 120 let staré křížové cesty Cetviny	Jihočeský kraj	VZ
Rockfest Dačice	BVAM Music concerts, Dačice	VZ
Příprava mezin. výstavy k výročí Karla Klostermanna 2008	Jihočeské muzeum, ČB	VZ
Krajina, stromy, my	Obč. sdružení BIO-REGIO, Dešná	ŽP
5. mezinárodní festival dechových hudeb Třeboň 2007	IKS Třeboň	VZ
Přeshraniční jazyková výuka v mateřských školách	Město Nové Hrady	VZ
Přeshraniční setkání hasičů	Obec Horní Stropnice	PS
Výměna zkušeností venkovský žen a selek	Sdružení VENKOV 3000, Jindřichův Hradec	MP
Fotosoutěž jižní Čechy - MĀLhviertel	JCCR	CR
Osobnosti a místa česko-rakouského pohraničí	Jihočeská univerzita	VZ
Učit se spolu jazyk sousedů	ZŠ a MŠ Dešná	VZ
Kultura v podnikání	Jihočeská hospodářská komora	MP
Přeshr. koncert festivalu Třeboňská nocturna 2007	Třeboňská Nocturna, obč. sdružení	VZ
Přeshraniční komunikační platforma pro jihočeské kláštrův iniciativy	Agenda, o. s. ČB	PS
Veterán rallye Křivonoska 2007	Českobudějovický automotoklub, ČB	VZ
Rozvíjení aktivit podél Moravské Dyje v příhraničním regionu Jihočeského kraje s D. Rakouskem	Obec Písečné	PS
Prameny řeky Dyje, významná symbolika pro přátelství v příhraničním regionu	Volba pro Slavonicko, o.s.	PS
Sportujeme na obou stranách hranic	TJ OB Č. Budějovice	VZ
Letní řezbářské sympozium 2007	Město Nová Bystřice	MP
Mezinárodní setkání pěveckých sborů	Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Č. Budějovicích	VZ
Festival mládeže	Město Lomnice nad Lužnicí	VZ
Rozvoj partnerství podpořen kulturně sportovními aktivitami	Obec Kovářov	VZ
Školení pracovníků informačních center	Česko-rakouská o.p.s., ČB	CR
Softball - společná řeč příhraniční oblasti	Obec Ledenice	VZ
IV. Staroměstské slavnosti	Obec Staré Město pod Landštejnem	VZ
Cesta za poznáním	Město Třeboň	VZ
Cesta za společnou historií a kulturou	Základní škola a Mateřská škola Lomnice n.Lužnicí	VZ
Ludwies-Dešná-Drosendorf - rozvoj společných aktivit	Obec Dešná	PS
Szene bunte wahne, Herbstfestival - Podzimní festival	Město Jindřichův Hradec	VZ

Název projektu	Žadatel	Tematická kategorie
Workshop pro cestovní kanceláře	Jihočeská centrála cestovního ruchu, ČB	CR
30 let tradice lidové hudby v Trhových Svinech	Město Trhové Sviny	VZ
Sportfestival Euroregion 2007	Gymnázium Vítězslava Nováka, Jindřichův Hradec	VZ
Den partnerství	SOŠ veterinární, mechanizační a zahradnická a Jazyková škola Č.Budějovice	PS
Rozvoj přeshraniční spolupráce škol a folklórních souborů Budějovicko-sever - Arbesbach	Svazek obcí Budějovicko - sever, ČB	PS
Za tradicemi k sousedům	Město Borovany	PS
Společně na kolech kolem společné řeky	Sdružení Růže, Trhové Sviny	CR
Hudba bez hranic	ZŠ Nové Hrady	VZ
Cyklus sportovních seminářů III. pro pokročilé	VSK Slavia PF JU České Budějovice	VZ

Příloha 10 Tabulky realizovaných INTERREG mikroprojektů na území rakouské části Euroregionu Silva Nortica

Název projektu	Žadatel	Tematická kategorie
Výstava	Groß-Siegharts	?
Kuchařka	Bad Großpertholz	?
Kniha	Langau	?
Výstava	Geras	?
úzkokolejka	Litschau	CR
Energetická agentura	Waidhofen/Th.	ŽP
Stavba jeviště	Drosendorf	VZ
Sport/Hospodářství	Raabs/Thaya	?
Rockinella 2000	Heidenreichstein	VZ
Cesta časem do středověku	Eggenburg	VZ
Bramborový svátek	Litschau	VZ
Turnaj ve volejbalu	Arbesbach	VZ
Školní noviny	Zwettl	VZ
Národní úsilí	Weitra	VZ
Obrázková kniha	Drosendorf	VZ
Klášterní spolupráce	Krems	PS
Dechovka	Langau	VZ
Navázání kontaktů	Schönbach	PS
Rolnický pracovní tým	Ottenschlag	MP
Běžecké závody	Gmünd	VZ
Westernové tance	Waidhofen/Th.	VZ
Čechové v Česku	Krems	PS
Sportovní akce	Litschau	VZ
Setkání odsunutých z vlasti	Reingers	VZ
Týden varhan	Heidenreichstein	VZ
Zákaznická anketa	Gmünd	MP
Bramborák 2001	Litschau	VZ
GIZcentrum	Litschau	MP
Jubileum partnerství měst	Waidhofen/Th.	PS
Projekty mládeže	Litschau	VZ
Výstava umění	Waidhofen/Th.	VZ
Partnerství škol	Litschau	PS
GIZcentrum	Dobersberg	MP
Výměna děti	Langau	PS
Symposium	Waidhofen/Th.	?
Fotbal	Waidhofen/Th.	VZ
Setkání mikroregionů	Thaya	MP
Hudební workshop	Groß Gerungs	VZ
Badminton cup	Gmünd	VZ
Fotbalový turnaj mládeže	Waidhofen/Th.	VZ
Rybníkářská konference	Weitra	MP
Spolupráce Geras-Jemnice	Geras	PS
Adventní trhy pro děti	Waldkirchen	VZ
Prohlídka výstavy	Langau	?
Turnaj v házené	Horn	VZ
Koncert a zkoušení	Groß Gerungs	VZ
Katalog	Waidhofen/Th.	?
Spolupráce „Městské hrady“	Drosendorf	PS
Sváteční bohoslužba	Raabs/Thaya	VZ
Přeshraniční pracovní seminář hudebníků	Langau	PS
Museum vesnického života	Großschönau	VZ
Multikulturní hudební a folklorní festival	Großschönau	VZ

Název projektu	Žadatel	Tematická kategorie
Setkání na hranicích	Reingers	PS
Přeshraniční volejbalový turnaj	Hoheneich	VZ
Hudba překoná všechny hranice	Raabs/Thaya	PS
Společný zájem s Čechy	Litschau	PS
Spojení dvou regionů v pohraničí	Zwettl	PS
Přeshraniční impulzní centrum Gmünd	Gmünd	MP
Přeshraniční zemědělství	Waidhofen/Th.	MP
Přeshraniční loutkové divadlo	Dobersberg	VZ
Přeshraniční svátek regionů	Dobersberg	PS
Stálá výstava Šafov-Langau	Langau	PS
Mini trh	Heidenreichstein	MP
Mládežnický fotbal bez hranic	Horn	VZ
Bramborová olympiáda	Geras	VZ
Jazyková iniciativa	Drosendorf	PS
Cyklotrasa	Drosendorf	CR
Spolupráce vápenky a cihelny	Japons	MP
Divadelní představení Hollareidulio	Traunstein	VZ
Mezinárodní setkání „čtverylka“	Waidhofen/Th.	VZ
Dům umění Horn	Horn	VZ
Sousedské partnerství bez hranic	Litschau	PS
Pomalování výtopy Langau	Langau	VZ
Rozšíření na východ před 1000 lety	Geras	VZ
Zmizelý svět – zapomenutá každodennost	Gmünd	VZ
Ztracený-nalezený svátek her	St. Bernhard-Frauenhofen	VZ
Přeshraniční ochrana proti klimatu	Zwettl	ŽP
Hudební skvosty	Eggenburg	VZ
Čeština pro začátečníky	Zwettl	VZ
25 let Allegro Vivo	Altenburg	VZ
Spolupráce škol	Gmünd	PS
Zpěv přes hranice	Gastern	VZ
Květinový veletrh	Schrems	MP
Hasiči kdysi-dnes-zítří	Geras	VZ
Školní projekty Rakousko-Česko	Zwettl	VZ
Samostatně a spolu	Zwettl	PS
Přeshraniční region 2003	Dobersberg	PS
Časná sklenička dvou zemí	Gmünd	PS
Výstava cestovního ruchu	Zwettl	CR
Rakousko-český dětský festival	Drosendorf	VZ
Hledáme nové kamarády	Arbesbach	PS
Překračování hranice	Heidenreichstein	PS
Spojení regionů Dolního Rakouska a Česka	Zwettl	PS
Naše 20. století	Waidhofen/Th.	VZ
Společná prezentace škol	Gmünd	PS
Partnerská výstava Pomalší-Waldviertel Kernland	Ottenschlag	PS
Spojení regionů Dolního Rakouska a Česka	Zwettl	PS
Návštěva u souseda	Litschau	PS
Sportovní a kulturní setkání	Eggenburg	VZ
Dočkat se regionů bez hranic	Weitra	PS
Partnerství sborů	Japons	VZ
Vítejte v EU	Gmünd	PS
Pohádky, ságy a každodenní příběhy	Großschönau	VZ

Název projektu	Žadatel	Tematická kategorie
Společně v mateřské školce	Brand-Nagelberg	PS
Přeshraniční setkání mládeže	Thaya	PS
Výstava pro pokračující spolupráci	Großschönau	PS
Vzájemné sblížení postižených pacientů v domovech ve Waldviertelu a Jižních Čechách	Heidenreichstein	PS
Mládež s Evropou	Drosendorf-Zissersdorf	VZ
Pod jednou střechou	Zwettl	PS
Zprostředkování partnerství obcí v ERSN	Schwarzenau	PS
Dovolená na statku bez hranic	GIZ Thayaland, Dobersberg	CR
Historické kořeny - společná historie	Jeviště Drosendorf	VZ
Setkání spolupráce cestovního ruchu Silva Nortica	Destinace Waldviertel, Zwettl	CR
Waldviertel-Čechy Junior golf tour 2006	Golfové kluby Waidhofen, Haugschlag, Weitra	CR
2. Přeshraniční hospodářský veletrh	Obec Ludweis-Aigen	MP
Symposium: Romové dnes - jedna zapomenutá menšina, nebo první praví Evropané	Akademie Waldviertel, Waidhofen an der Thaya	VZ
Rakousko-české historické otázky	Akademie Waldviertel, Waidhofen an der Thaya	VZ
Sportovní partnerství Langau - Lubnice	Sportovní spolek Langau	VZ
Graselpuren - okružní cyklostezka Drosendorf-Stalky	Obec Drosendorf	CR
Společný týden prázdnin pro děti a mládež z Čech a Rakouska	Spojený sportovní spolek Japons	VZ
Graselpuren - okružní cyklostezka Langau - Šafov	Obec Langau	CR
Lužnice - symbióza člověka a řeky	Obec Bad Großpertholz	ŽP
Přeshraniční putování - historické skvosty Graselové stezky	GIZ Thayaland, Dobersberg	CR
Přeshraniční hospodářská výstava	ARGE Drosendorf	MP
Mezinárodní spolupráce v jezdectví	Obec Drosendorf	VZ
Překračování hranice	Kulturní spolek Severní záře, Litschau	PS
Jazykový projekt základních škol Drosendorf-Dešná - společná výuka jazyka souseda	Obec Drosendorf	VZ
1. přeshraniční mezinárodní závod psých spřežení	Kulturní spolek Severní záře, Litschau	VZ
Vánoce v pohraničí	GIZ Thayaland, Dobersberg	PS
Mezinárodní kulturní Workshop Rakousko-Česko - partner nebo neznámý	Groß Siegharts	VZ
Informační materiály pro obyvatelstvo o Přeshraniční zemské výstavě 2009	Groß Siegharts	PS
Dobrý den, sousede	Sdružení rodičů základní školy Heidenreichstein	PS
Zelené pásy stromů - přeshraniční školky	GIZ Thayaland, Dobersberg	ŽP
Životní linie - společné zájmy	Spolek Přechody, Gmünd	PS
Organizace přeshraničních koncertů hudebních škol	Groß Siegharts	VZ
Region Waldviertel-Čechy: 50 let zrychleně	Grafenschlag	VZ
Integrace nestaví hranice	Heidenreichstein	PS

Příloha 11 Tabulky realizovaných INTERREG mikroprojektů na území Euroregionu Štýrsko-SV Slovinsko

Název projektu	Žadatel v Rakousku	Žadatel ve Slovinsku	TK
Dovolená na statku bez hranic	GIZ Thayaland, Dobersberg	GIZ Thayaland, Dobersberg	CR
Historické kořeny - společná historie	Jeviště Drosendorf	Jeviště Drosendorf	VZ
Setkání spolupráce cestovního ruchu Silva Nortica	Destinace Waldviertel, Zwettl	Destinace Waldviertel, Zwettl	CR
Waldviertel-Čechy Junior golf tour 2006	Golfové kluby Waidhofen, Haugschlag, Weitra	Golfové kluby Waidhofen, Haugschlag, Weitra	CR
2. Přeshraniční hospodářský veletrh	Obec Ludweis-Aigen	Obec Ludweis-Aigen	MP
Symposium: Romové dnes - jedna zapomenutá menšina, nebo první praví Evropané	Akademie Waldviertel, Waidhofen an der Thaya	Akademie Waldviertel, Waidhofen an der Thaya	VZ
Rakousko-české historické otázky	Akademie Waldviertel, Waidhofen an der Thaya	Akademie Waldviertel, Waidhofen an der Thaya	VZ
Sportovní partnerství Langau - Lubnice	Sportovní spolek Langau	Sportovní spolek Langau	VZ
Graselpuren - okružní cyklostezka Drosendorf-Stalky	Obec Drosendorf	Obec Drosendorf	CR
Společný týden prázdnin pro děti a mládež z Čech a Rakouska	Spojený sportovní spolek Japons	Spojený sportovní spolek Japons	VZ
Graselpuren - okružní cyklostezka Langau - Šafov	Obec Langau	Obec Langau	CR
Lužnice - symbioza člověka a řeky	Obec Bad Großpertholz	Obec Bad Großpertholz	ŽP
Přeshraniční putování - historické skvosty Graselové stezky	GIZ Thayaland, Dobersberg	GIZ Thayaland, Dobersberg	CR
Přeshraniční hospodářská výstava	ARGE Drosendorf	ARGE Drosendorf	MP
Mezinárodní spolupráce v jezdeckví	Obec Drosendorf	Obec Drosendorf	VZ
Překračování hranice	Kulturní spolek Severní záře, Litschau	Kulturní spolek Severní záře, Litschau	PS
Jazykový projekt základních škol Drosendorf-Dešná - společná výuka jazyka souseda	Obec Drosendorf	Obec Drosendorf	VZ
1. přeshraniční mezinárodní psých spřežení	Kulturní spolek Severní záře, Litschau	Kulturní spolek Severní záře, Litschau	VZ
Vánoce v pohraničí	GIZ Thayaland, Dobersberg	GIZ Thayaland, Dobersberg	PS
Mezinárodní kulturní Workshop Rakousko-Česko - partner nebo neznámý	Spolek Spolupráce a vzdělání, EvropaTýdnyÚřad, Groß Siegharts	Spolek Spolupráce a vzdělání, EvropaTýdnyÚřad, Groß Siegharts	VZ
Informační materiály pro obyvatelstvo o Přeshraniční zemské výstavě 2009	Spolek Spolupráce a vzdělání, EvropaTýdnyÚřad, Groß Siegharts	Spolek Spolupráce a vzdělání, EvropaTýdnyÚřad, Groß Siegharts	PS
Dobry den, sousede	Sdružení rodičů základní školy Heidenreichstein	Sdružení rodičů základní školy Heidenreichstein	PS
Zelené pásy stromů - přeshraniční školky	GIZ Thayaland, Dobersberg	GIZ Thayaland, Dobersberg	ŽP
Životní linie - společné zájmy	Spolek Přechody, Gmünd	Spolek Přechody, Gmünd	PS

Název projektu	Žadatel v Rakousku	Žadatel ve Slovinsku	TK
Organizace přeshraničních koncertů hudebních škol	Spolek Spolupráce a vzdělání, EvropaTýdnyÚřad, Groß Siegharts	Spolek Spolupráce a vzdělání, EvropaTýdnyÚřad, Groß Siegharts	VZ
Integrace nestaví hranice	Denní stacionář „Důvěra“, Heidenreichstein	Denní stacionář „Důvěra“, Heidenreichstein	PS

Zkratky použité v přílohách:

TK - tematická kategorie

VZ - vzdělání, kultura a sport

CR - cestovní ruch

PS - podpora a propagace cestovního ruchu

MP - podpora místního podnikání a rozvoje venkova

ŽP - životní prostředí

Příloha 12 Vzor dotazníku použitého v empirickém výzkumu

Česko-rakouské pohraničí: Dotazník

Vážená paní, vážený pane,

Dovolte, abychom Vám předložili pár otázek týkajících se česko-rakouské pohraničí. Výzkum provádí Katedra geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Dotazník je anonymní. Kontaktní osoba: Doc. Zdeněk Szczyrba, e-mail: szczyrba@prfnw.upol.cz, tel: 777 772 316

Místo bydliště..... Tazatel..... Datum.....

1. Jak dlouho bydlíte v této obci?

1. stále (tj. od narození a bez přerušení)
2. od narození, ale s přestávkami (bydlel/a jsem také jinde)
3. přestěhoval/a jsem se

2. Řekli byste, že obec (město), ve kterém bydlíte, je pohraničí?

1. ano, souhlasím zcela
2. souhlasím zčásti
3. ne, nesouhlasím

3. Jak hodnotíte místo Vašeho bydliště?

Jsem tady doma, znám to tu	1	2	3	4
Mám zde rodinné zázemí, přátele, známé	1	2	3	4
Mám tu práci	1	2	3	4
Líbí se mi tady, je tu hezká krajina	1	2	3	4

velmi důležité - 1 poměrně důležité - 2 málo důležité - 3 zcela nedůležité - 4

4. Uvažujete o tom, že byste se z obce Vašeho současného bydliště odstěhovali?

- 1 - ano, brzy 2 - ano, výhledově 3 - zatím nevím 4. - ne

5. Zajímáte se o to, co se děje u Vašich nejbližších zahraničních sousedů?

- 1 - ano, velmi 2 - ano, jen částečně 3 - prakticky mě to nezajímá

6. Z jakých zdrojů jste informováni o dění v sousedním státě? *Více možností*

- 1 - noviny 2 - rozhlas 3 - televize 4 - osobní kontakty 5 - cestování 6 - jiné

7. Jak často se setkáváte se Rakušany (ve smyslu komunikace)?

- 1 - skoro každý den 2 - několikrát měsíčně 3 - několikrát za rok 4 - skoro se nesetkávám

8. Jak podle Vás lze ohodnotit současné rakousko-české vztahy? Jsou:

- 1 - velmi dobré 2 - celkem dobré 3 - ani dobré, ani špatné
4 - spíše špatné 5 - velmi špatné 6 - nevím

9. Jaké Jsou Vaše kontakty a vztahy s lidmi v Rakousku? *Více možností*

- 1 - příbuzenské 2 - přátelé nebo známí 3 - pracuji, studuji tam
4 - spolupracuji se Rakušany 5 - aktivity mají příbuzní či známí
6 - jiné

10. Ve srovnání se situací před rokem 1989 navštěvujete Rakousko:

- 1 - častěji 2- stejně 3 - méně často

Österreich-Tschechische Grenzregion: Umfrage

Sehr geehrte Damen und Herren!

Bitte erlauben Sie uns Ihnen ein Paar Fragen über die Österreich-Tschechische Grenzregion zu stellen. Diese wirtschaftliche Erhebung wird vom Institut für Geografie der Palacky Universität Olmütz durchgeführt. Diese Umfrage ist anonym. Auskunft: Dr.Zdenek Szczyrba, e-mail:

szczyrba@prfnw.upol.cz, tel: 777 772 316

Wohnort Umfrage durchgeführt von Datum.....

1. Wie lange wohnen Sie in dieser Gemeinde?

- 4. immer (seit der Geburt, ohne Unterbrechung)
- 5. seit Geburt, aber mit Unterbrechung
- 6. hergezogen

2. Würden Sie Ihren Wohnort als Teil der Grenzregion sehen?

- 1. ja, voll und ganz
- 2. ja, teilweise
- 3. nein

3. Wie würden Sie Ihr Verhältnis zu Ihrem Wohnort beschreiben?

Ich bin hier zuhause	1	2	3	4
Ich habe hier meine Familie und Freunde	1	2	3	4
Ich arbeite/studiere hier	1	2	3	4
Mir gefällt es hier	1	2	3	4
<i>sehr wichtig - 1</i>	<i>wichtig - 2</i>	<i>weniger wichtig - 3</i>	<i>unwichtig - 4</i>	

4. Erwögen Sie von hier wegzuziehen?

- 1 – ja, bald
- 2 - ja, in Zukunft
- 3 - ich weiß noch nicht
- 4 - nein

5. Interessiert Sie, das Geschehen bei Ihren Nachbarn über der Grenze?

- 1 - ja sehr
- 2 - ja, teilweise
- 3 - nein

6. Über welche Medien beziehen Sie Informationen über das Geschehen bei Ihrem tschechischen Nachbarn? *Mehre Möglichkeiten*

- 1 - Zeitung
- 2 - Rundfunk
- 3 - Fernsehen
- 4 - Persönliche Kontakte
- 5 - Reisen
- 6 - andere

7. Wie oft treffen Sie Ihre tschechischen Nachbarn?

- 1 - Fast jeden Tag
- 2 - mehrmals im Monat
- 3 - mehrmals im Jahr
- 4 - fast nie

8. Wie würden Sie die Österreichisch-Tschechische Beziehung beschreiben?

- 1 - sehr gut
- 2 - gut
- 3 - neutral
- 4 - eher schlecht
- 5 - sehr schlecht
- 6 - ich weiß nicht

9. Wie ist Ihr Verhältnis zu Ihren Tschechischen Nachbarn? *Mehre Möglichkeiten*

- 1 – verwandtschaftlich
- 2 - freunde/bekannte
- 3 - ich arbeite/studiere dort
- 4 - ich habe Tschechische Mitarbeiter
- 5 - meine Bekannte/Verwandte haben Kontakte mit Tschechen
- 6 - andere

Slovensko-avstrijsko obmejno območje: Anketa

Spoštovani,

Dovolite, da Vas vprašamo za nekoliko zadev v povezavi s slovensko-avstrijskim obmejnim območjem. Raziskavo izvaja Oddelek za geografijo Univerze Palackega v Olomoucu. Anketa je anonimno. Kontaktna oseba: Dr. Zdeněk Szczyrba, e-mail: szczyrba@prfnw.upol.cz, tel: 777 772 316

Kraj bivanja.....Anketar..... Datum.....

1. Kako dolgo stanujete v tej občini?

7. doslej (tj. od rojstva brez prekinitve)
8. od rojstva, ampak s prekinitvijo (živel sem tudi na drugem mestu)
9. preselil sem se

2. Ali bi rekli, da je občina, v kateri stanujete obmejno območje?

1. da, popolnoma se strinjam
2. deloma se strinjam
3. ne, ne strinjam se

3. Kako vrednotite mesto Vašega prebivanja?

Tukaj sem doma in mi je poznano	1	2	3	4
Tukaj imam družinsko zaledje, prijatelje, znance	1	2	3	4
Tukaj imam delo	1	2	3	4
Všeč mi je tukaj, lepa pokrajina je tu	1	2	3	4

zelo pomembno - 1 dokaj pomembno - 2 malo pomembno - 3 popolnoma nepomembno - 4

4. Ste kdaj premišljevali, da bi se iz sedanje občine sedanjega prebivanja odselili?

- 1 - da, kmalu 2 - da, malo pozneje 3 - za zdaj ne vem 4. ne

5. Vas zanima, kaj se dogaja pri vaših najbližjih čezmejnih sosedih?

- 1 - da, zelo 2 - da, ampak samo delno 3 - to me ne zanima

6. Iz katerih virov ste informiran o dogodkih v sosednji državi? Lahko izberete več možnosti

- 1 - časopis 2 - radio 3 - televizija 4 - osebni kontakti 5 - potovanje 6 - drugo

7. Kako pogosto se srečate z Avstrijci (v okviru komunikacije)?

- 1 - skoraj vsak dan 2 - nekajkrat mesečno 3 - nekajkrat letno 4 - skoraj jih ne srečujem

8. Kako bi ovrednotili sedajne slovensko-avstrijske odnose? So:

- 1 - zelo dobri 2 - dokaj dobri 3 - niti dobri, niti slabi
4 - precej slabi 5 - zelo slabi 6 - ne vem

9. Kakšne vrste so Vaši stiki z ljudmi v Avstriji? Lahko izberete več možnosti

- 1- družinski 2- prijatelji ali znanci 3- delam, študiram tam
4- služba 5- aktivnosti sorodnikov ali znancev
6- drugo

10. V primerjavi s situacijo pred letom 1991 obiskujete Avstrijo:

- 1 - bolj pogosto 2- enako 3 - manj pogosto

11. Kateri so najpogostejši vzroki za vaše potovanje v tujino? Lahko izberete več možnosti

- 1- nakupovanje 2- prosti čas, izlet, rekreacija 3- delo, študij
4- obisk prijateljev 5- tranzit (cilj poti je na drugem mestu) 6- drugo.....

12. Ali obstajajo kakšni vzroki, ki vas odvrnejo od poti v Avstrijo? 1 - da 2 - ne

Če takšni vzroki obstajajo, razložite, prosim, kateri so.

13. Dandanes obstaja veliko aktivnosti čezmejnega sodelovanja s Avstrijo. Ali poznate katere izmed njih? 1- da 2- ne

Če da, napišite prosim iz katerega področja (*Lahko izberete več možnosti*)

- 1 - gospodarstvo 2 - promet, komunikacija 3 - varstvo narave in živali
4 - razvoj mest in občin 5 - kultura, šport, izobrazba 6 - drugo

14. Ali veste, da živite na enem izmed slovensko-avstrijskih evroregij? 1 - da 2 - ne

Lahko poimenujete to evroregijo?

15. Ali mislite, da so slovensko-avstrijski čezmejni kontakti z vstopom Slovenije v Evropsko unijo bolj razviti?

- 1 - seveda 2 - precej 3 - ne vem, ne morem posoditi 4 - bolj ne 5 - nikakor ne

Hvala za sodelovanje

Osnovni podatki o anketirancu:

16. Spol: 1 - moški 2 - ženska

17. Starost: 15-19 20-29 30-39 40-49 50-59 60 in več

18. Izobraževanje:

- 1 - osnovna šola 2 - srednja šola brez mature 3 - srednja šola z maturo 4 - univerza

19. Kategorija poklica

- 1 - delavec 2 - uslužbenec 3 - uradnik 4 - vodilni funkcionar
5 - trgovec 6 - študent 7 - gospodinja 8 - upokojenec
9 - nezaposlen

20. Področje poklica

- 1- kmetijstvo 2 - industrija 3 - gradbeništvo 4 - podjetništvo
5 - promet 6 - javne službe 7 - ostalo